ቁጥር 5410

ዲያቆን በቸሩ ሳሎሞን ዮሐንስ
0911860113
D. Solomon Yohannes

ማሻሻል የተለመደ ሕግ ነው ፡፡

ከመምህር ኪዳነ ማርያም ገ፡ ሕይወት

የአንደኛ ደረጃ ትምህርት ፩ኛ መጽሐፍ ።

ግርማዊ ንጉሠ ነገሥት ቀዳማዊ ኃይለ ሥላሴ በነገሡ በ፴፫ኛው
ዘመነ መንግሥት በ፲፱፻፶፭ ዓ. ም.

ብፁዕ ወቅዱስ አቡነ ባስልዮስ የኢትዮጵያ ፓትረያርክ በሆኑ በ፱ተኛው
ዓመት ይህ መጽሐፍ በትንሣኤ ዘጉባኤ ማተሚያ ቤት ታተመ ።

አዲስ አበባ ነሐሴ ፫ ቀን ፲፱፻፶፭ ዓ. ም.

www.ethiopianorthodox.org

ያለደራሲው ፈቃድ

ማሳተም በሕግ የተከለከለ ነው ።

መግቢያ ።

እናሻሽል ።

ማሻሻል የተለመደ ሕግ ነው ። ይህ መጽሐፍ የተዘጋጀበት ምክንያት ..... የኢትዮጵያ ሕዝብ ከጥንት ጀምሮ ከቅድስና ወደ ቅድስና ፣ ከዕውቀት ወደ ዕውቀት እየተራመደ የሚሔድ ወዋቂ ሕዝብ ነውና ስለዚህ ጥንታዊውን የአባቶቻችንን የዕውቀት ቅርስ የሚገልጽ በዚህች ትንሽ መጽሐፍ የዕውቀትና የማሻሻል ሁኔታዎች በጥንቃቄ የተዘጋጁትን ለማወቅ እንድንችል ነው ።

፩ኛ. የኢትዮጵያ ሕዝብ በዛሬው ሥልጣኔ በሚያምር ሁኔታ አስፋፍቶ የያዘውን የሂሣብና የጂኦግራፊ ርምጃ እንደሌሎቹ የቅኝ አገሮች በሀገሩ ያልነበረውን ዕውቀት የተበደረ አይደለም ። የኢትዮጵያ ልጆች ወዋቂዎች የወዋቂዎች ልጆች ፣ ከወዋቂዎች የተወለዱ መሠረታውያን ናቸው ። ይኸውም ስለሂሣብ አቈጣጠር በፀሐይ መደቦች ማብዛት ፣ መቀነስ ፣ መደመር ፣ ማካፈል በኢትዮጵያ ከጥንት የነበረ መሆኑን በዚህ መጽሐፍ ለመረዳት እንችላለን ።

፪ኛ. ስለጂኦግራፊ ጥንታውያን አባቶቻችን ሲያስረዱ ጉዟውን ለፀሐይና ለጨረቃ ሰጥተው በ፲፱ ዓመት ፀሐይና ጨረቃ ዙረው በተፈጠሩበት በር ይገናኛሉ ሲሉ አስረድተዋል ። የዛሬው ትውልድ ደግሞ መሠረቱን ሳይለቅ ዕውቀቱን በማሻሻል አሳድጎ ፣ ጉዟውን ለመሬት ሰጥቶ መሬት ትዞራለች ይላል ።

ይህም የዕውቀት ማሻሻል ነው እንጂ አዲስ አይደለም ። ፀሐይና ጨረቃስ ዙረው የሚገናኙ መሆናቸውን

www.ethiopianorthodox.org

ማሻሻል የተለመደ ሕግ ነው ።

የአንደኛ ደረጃ ትምህርት አንደኛ መጽሐፍ

በስመ አብ ወወልድ ወመንፈስ ቅዱስ ፩ዱ አምላክ እግዚአብሔር እምቅድመ ዓለም አንደ ዛሬ በአንድነት በሥስትነት ሳለ ዓለምን ልፍጠር ብሎ አሰበ አስቦም አል ቀረም ፷፱፡፭ን ሥነ ፍጥረት ፈጠረ ፡ ዘፍ ም ፡ ፩-ቁ ፩ ።

ሲፈጥርም ሰውና መላእክትን ስሙን ለመቀደስ ክብሩን ለመውረስ ነው ፡ ኻያውን ግን ለምግበ ሥጋ ለአንክሮ ፈጠረ ፡ ዘፍ ም ፪ ቁጥር ፩ ፡ እግዚአብሔር የፈጠረውንስ ሰው ተናግሮ ባልፈጸመው ነበር ፡ ነገር ግን ብዙውን አንድ እያሉ በየወገን በየወገኑ ቢቈጥሩ ከእ ሁድ እስከ ዓርብ ያዘጋጀው ሥነ ፍጥረት ፷፪ ይሆናል ።

ይህ ዓለም የተፈጠረበት ዕለት እሁድ ፕ ተ ዕለት ይባላል እዝርዕት አትክልት ዕፀዋት የተፈጠሩበት ዕለት ሠሉስ ጥ ተ ቀመር ይባላል ፀሐይ ጨረቃ ከዋክ ብት የተፈጠሩበት ዕለት ረቡዕ ጥ ተ ዮን ይባላል ፡ ፡ ። ዓለም ከተፈጠረ ጀምሮ እስከ ልደተ ክርስቶስ የነ በረው ዘመን ፭ቆጠር ፭ሺህ ፭፻ ዘመን ነው ፡ ከልደተ ክርስ ቶስ እስከ ዛሬ ድረስ ያለው ዘመን ፪ቆጥሩት ሺህ ፱፻፸፮ ዓመት ሆነ ከልደተ ክርስቶስ በፊት የነበረው ዘመን ዓመተ ፍዳ ዓመተ ዙኔኔ ተባለ፡ ከልደተ ክርስቶስ ወዲህ ያለው ዘመን ግን ዓመተ ሥጋዌ ዓመተ ምሕረት ተባለ በመላው ዓመተ ዓለም ይባላል ዓለም በሚለው ዓመተ ምሕረት ሲ ል ይገኛል ስለ ምን ፪ሉ ሰው ኃጢአት ሠርቶ ንስሐ ፪ገባ ከፈጣሪው ምሕረት የሚያገኝበት ዘመን ስለሆነ ጊዮርጊስ

መግቢያ ።

የሚያስረዳ ጥንታዊው የኢትዮጵያውያን አባቶቻችን መጽሐፍ በሁሉም ዘንድ የታወቀ መሆኑን በዚሁ ጽሑፍ ለመረዳት እንችላለን ።

፫ኛ. ስለበዓላትና ስለአጽዋማት በኢትዮጵያችን በ፱ ኛው ዘመን ጳጉሜን ፯ት በምትሆንበት ጊዜ በዓለ ልደት ታኅሣሥ ፳፭ ቀን ስለሚከበር ከዚሁ ክብረ በዓል ቀጥ ሎም በ፳፱ ቀን ረቡዕና ዓርብ ሲሆን በምእመናኑ ዘንድ በየጊዜው ብዙ ችግር ይፈጥርባቸዋል ። ለሚጠይቁትም ጥያቄ መልሱ በብዙ የተለያየ ድምፅ ስለሚያገኙ ፡ በየአ ንዳንዳቸው ሳይግባቡ የሚኖሩ ወንድሞቻችን ብዙዎች ናቸው ። ነገር ግን ማሻሻል ሁሉን የሚያስማማ ስለሆነ በእኛ ዘመን ሳይሆን በጥንታውያኑ አባቶቻችን ሁኔ ታው ተሻሽሎ የተወሰነው ጽሑፍ ተብራርቶ ባለመገ ለጼ ወንድሞቻችን የተቸገሩበትን ሁሉ በአጭር ለማስረ ዳት ወይም ለመረዳት እንድትችሉ ከጥንታውያኑ አባቶች ያገኘሁትን ዕውቀት በዚህች መጽሐፍ አብራርቼ ለወን ድሞቼ ሰቀርብ የአባቶቻችንን መሠረት ሳንለቅ ማሻሻል እንዲኖርብን ከግሳስብ ጋር ነው።

መምህር ኪዳነ ማርያም ገብረ ሕይወት ።

www.ethiopianorthodox.org

ወልደ ዓሚድ ዓመተ ዓለምን ዓመተ ምሕረት ብሎ ተር ጕሞታል ፤ በዕለተ ኅሪት ሰማዕኩከ ወበዕለተ መድኃኒት ረዳእኩከ እንዳለ ።

ለዚህም መስፈሪያ መቍጠሪያ ፯ አዕዋዳት አሉት ምንና ምን ቢሉ ዓውደ ዕለት ፤ ዐውደ ወርኅ ፤ ዓውደ ዓመት ፤ ዓውደ ዓበቅቴ ፤ ዓውደ ፀሐይ ፤ ዓውደ ማኅተም ፤ ዓውደ ቀመር ናቸው ዓውደ ዕለት ከእሑድ እስከ ቅዳሜ ያሉት ፯ቱ ዕለታት ናቸው እኒህም አውራኅን ለማስገኘት ሲመላለሱ ይኖራሉ ዓውደ ወርኅ በፀሐይ ዘወትር ፴ ቀን በጨረቃ ፩ ጊዜ ፳፱ ቀን ፩ ጊዜም ፴ ቀን ይሆናል ይህም ዓመታትን ለማስገኘት ሲመ ላለስ ይኖራል ፤ ዓውደ ዓመት በፀሐይ ፻፻፷፭ ዕለት በጨ ረቃ ፫፻፶፬ ዕለት ነው ጥያቄ ምነዋ በፀሐይ ፫፻፷፭ ዕለት ፲፭ ኬክሮስ ፮ ካልኢት አይደለም በጨረቃስ ፫፻፶፬ ዕለት ፳፪ት ኬክሮስ ፩ ካልኢት ፵፯ ሣልሲት ፶፪ ራብኢት ፵፰ ኃምሲት አይደለም? ቢሉም መልስ ወውስተ ውኑድ ንብል እንከ አልቦ ወኢ ፩ደ እንዳለ ፰-፰ ካልሞላ ብሎ ነው እንጂ ትርፍ ቍጥርስ እንደተናገርኸው አለ ዕለታትን አዕ ዋድ አላቸው አውራኅን የሚያስገኙ ስለሆነ ፤ አውራኅን አእ ዋድ አላቸው ዓመታትን የሚያስገኙ ስለሆነ ፤ ዓመታትን አዕ ዋድ አላቸው ቀመርን የሚያስገኙ ስለሆነ ነው ።

ከ፯ቱ አዕዋዳት ፫ቱ በዕለት ፤ ፬ቱ በዓመት ይቈጠ ራሉ በዕለት የሚቈጠሩት ዓውደ ዕለት ዓውደ ወርኅ ዓውደ ዓመት ናቸው ፤ ፬ቱ በዓመት የሚቈጠሩት ዓውደ ዓበቅቴ ፤ ዓውደ ፀሐይ ፤ ዓውደ ማኅተም ፤ ዓውደ ቀመር ናቸው ዓውደ ዓበቅቴ ፲፱ ዓመት ነው በዚህም ፀሐይና

ጨረቃ መንገዳቸውን ሲፈጽሙ በተፈጠሩበት ኆኅት ይገና ኙበታል ነቢየ ኦሪት ሙሴ መምህራነ ወንጌል ሐዋር ያት ሊቀ ጳጳሳት ድሜጥሮስ ከ፳ው ፩ድ ከ፵ው ፪ት ከ፹ው ፬ት ከመቶ ከ፻ው ፭ት ብላችሁ ቍጠሩ ማለታ ቸው ከዚህ የተነሣ ነው ጠንቅቁ ሓሳበ እንዳለ ዓውደ ፀሐይ ፳፰ ዓመት ነው በዚሁም ዕለትና ወንጌላዊ ይገ ናኙበታል ዕለቱ ረቡዕ ወንጌላዊው ማቴዎስ ነው ፤ ዓውደ ማኅተም ፸፮ ዓመት ነው በዚህም ዓበቀቴና ወንጌላዊ ይገናኙበታል ዓበቅቴው ፲፰ ወንጌላዊው ዮሐ ንስ ነው ማኅተም አለው ዓበቅቴው ለአበቅቴ ፍጻሜ እንደሆነ ወንጌላዊውም ለወንጌላውያን ፍጻሜ ነውና ፤ ዓውደ ቀመር ፭፻ ፴፪ ዓመት ነው በዚህም ዓበቅቴ ዕለት ወንጌላዊ ይገኙበታል ዓበቅቴው ፲፰ ወንጌላዊው ዮሐ ንስ ዕለቱ ሰኑይ ነው ፤ ሠሉሱ ማቴዎስ የሚል ነውና ፤ ቀመ ርን ፫ት ስም ቢሰጡ ዓውደ ቀመር ዓቢይ ቀመር ፤ ዓውደ ማኅተም ማዕከላዊ ቀመር ፤ ዓውደ አበቅቴ ንኡስ ቀመር ፤ ይበላል ፤ የዓቢይ ቀመር አንቀጹ ፲፱ ቍጥር ፭፻፴፪ ዓመት ነው ፤ የማዕከላዊው ቀመር መደቡ (አንቀጹ) ፯ ቍጥሩ ፸፮ ዓመት ነው ፤ የንኡስ ቀመር አንቀጹ (መደቡ) ፫ት ቍጥሩ ፲፱ ዓመት ነው ፤ ማሳሰቢያ ፬ት ንኡስ ቀመር አንድ ማዕከላዊ ቀመር ይሆናል ፤ ፯ት ማዕከላዊ ቀመር አንድ ዓቢይ ቀመር ይሆናልና ፤ አስተውሉ ፤ ዓለም ከተ ፈጠረ ዘመን ከተቆጠረ በ፭ ሺህ ከ፭፻ ዘመን ጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ዓለምን ለማዳን ከሰማየ ሰማያት ወርዶ በክርሠ ማርያም አደረ (ተጸነሰ) ቀኑም

www.ethiopianorthodox.org

በ፭ ሺህ ፭፻ ዓመተ ዓለም መጋቢት ፳፱ ቀን እሁድ ነው ፤ ይኸውም ወንጌላዊውን ለማወቅ ፭ቱን ሺህ ከ፭ ፻ው ዘመን ለ፬ቱ ወንጌላውያን ሲከፍሉት አንድ ሺህ ፫፻፸፭ አንድ ሺህ ፫፻፸፭ ዓመት ይደርሳቸዋል ወንጌላ ዊው ዮሐንስ መሆኑ በዚህ ይታወቃል ፩ድ ሲተርፍ ማቴዎስ ፪ት ሲተርፍ ማርቆስ ፫ት ሉቃስ ሲተካከል ዮሐንስ ነው ። ሲፀነስማ ወንጌላውያን የት ኑረዋል መቸስ ታውቀዋል ቢሉ መኖርስ አልነበሩም መታወቅም አል ታወቁም ነገር ግን ለቅዱስ ድሜጥሮስ ምሥጢረ ሰማይ ወምድር ፹፩ መጻሕፍት ተገልጾለት ዓለም ከተፈጠረ ጀምሮ እስከ ትስብእት የነበረውን ዘመን ለ፬ቱ ወንጌላ ውያን ቢያካፍላቸው ክፍለ ዮሐንስ ሆኖ ተገኝቷልና ስለዚህ ወንጌላዊው ዮሐንስ አለ ፡ እንደዚሁም ጥንተዮኑን ለማግኘት ቀኑን ለማወቅ ዓመተ ወንጌላውያኑን በሱባኤ ይገድፈዋል የአንዱን ክፍል ሺህ ፫፻፸፪ቱን ዓመት በ፯ት በ፯ት ሱባኤ ገድፎ ፫ ይቀራል ። ፫ የዮሐንስ ። ፫ የማቴ ዎስ ። ፫ የማርቆስ ። ፫ የሉቃስ አሥራ ሁለት ፲፪ት ይሆናል ወንጌላውያን በዓመት ጳጉሜን በዕለት አንድ ናቸው ፡ ዓለም ከተፈጠረ እስከ ትስብእት ፯ኛይቱ ጳጉሜን አንድ ሺህ ፫፻፸፭ ቀን ሁናለች ሺህ ፫፻፸፪ቱን በ፯ ሱባኤ ገድፎ ፫ት ይቀራል ፲፪ና ፫ት ፲፭ ይሆናል ከ፲፭ቱ ፯ት ቢገድፉ ፰ ይቀራል አሐደ አእትት ለዘመን እንዳለ አንዱን ቢያ ትቱ ፯ት ይቀራል በዘመነ ትስብእት ፯ት ጥንተዮን ይሆ ናል መስከረም ማክሰኞ ይብታል የመስከረም ሳኒታ ጥር ረቡዕ ይብታል የካቲት ዓርብ መጋቢት እሑድ ይብታል እሑድ እስከ እሑድ ፰ እሑድ እስከ እሑድ ፲፭ እሑድ እስከ እሑድ ፳፪ እሑድ እስከ እሑድ ፳፱ ጌታችን

ኢየሱስ ክርስቶስ በ፭ ሺህ ፭፻ ዓመተ ዓለም መጋቢት ፳፱ ቀን በከርሠ ማርያም አደረ (ማለት ተፀነሰ) ።

፪ኛ| ስለ ልደት በዓል ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ዓለም ከተፈጠረ በ፭ ሺህ ፭፻፩ ዘመን በቤተ ልሔም ተወ ለደ ይኸውም ወንጌላዊውን ለማወቅ ከ፬ት ይከፍለዋል ፡ ሽህ ከ፫፻፸፭ ሽህ ከ፫፻፸፭ ደርሶ ፩ ይተርፍል ወንጌላዊው ማቴዎስ መሆኑን በዚህ ይታወቃል።ጥንተዮኑን ለማውጣት ቀኑን ለመረዳት ዓመተ ወንጌላውያኑን በ፯ በ፯ ይገድፈዋል ከሽህ ፫፻፸፭ቱ ሽህ ፫፻፸፪ቱን በሱባዔ ቢገድፉ ፫ ይቀራል ። ፫ የማቴዎስ፡ ፫ የማርቆስ ፡ ፫ የሉቃስ ፡ ፫ የዮሐንስ፡ ፲፪ ይሆ ናል ፡ እንዳለፈው ፫ የጳጉሜን ፡ ፩ ተረፈ ዘመን ፬ ይሆ ናል ፡ ፬ና] ፲፪-፲፯ ይሆናል ፡ ፲፬ በ፪ት ሱባዔ ቢገድፉ ፪ ይቀራል ፡ አንዱን አትቶ ፩ ጥንተዮን ይሆናል ፡

ስለዚህ መስከረም ረቡዕ ይብታል መስከረም ረቡዕ ሲብት ታኅሣሥ ማክሰኞ ይብታል ፤ ማክሰኞ እስከ ማክ ሰኞ ፰ ማክሰኞ እስከ ማክሰኞ ፲፭ ማክሰኞ እስከ ማክሰኞ ፳፪ ማክሰኞ እስከ ማክሰኞ ፳፱ ቀን ይሆናል ታኅሣሥ በ፳፱ ቀን በዘመነ ማቴዎስ በዕለተ ሠሉስ ጌታችን ኢየ ሱስ ክርስቶስ ተወለደ ከትስብእት እስከ ልደት ቢቆጥሩ ፪፻፸፭ ቀን ይሆናል ማለት ከመጋቢት ፳፱ ቀን እስከ ታኅሣሥ ፳፱ ቀን ፱ ወር ከ፭ ቀን ነው ፡ ስለዚህ የል ደት በዓል አቈጣጠር መነሻው መጋቢት ፳፱ ቀን መድ ረሻው ታኅሣሥ ፳፱ ቀን ነው ፡ ከዚህ በላይ ትስብእት በዘመነ ዮሐንስ ልደት በዘመነ ማቴዎስ መሆኑን ተረድ

www.ethiopianorthodox.org

ተናል ፡ ነገር ግን ማሻሻል የተለመደ ሕግ ነው ፡ ያልንበትን ሁኔታ ከዚህ በጥቂቱ እንገልፃለን ፤ አበቶታችን መነ ኃቀፍን አስወግደው በመግባባትና በመስማማት የልደትን በዓል በዓመት በዓመቱ ማክበር ስለፈለጉና ተገቢ ነገርም ስለሆነ በጥንቃቄ ሂሣቡን ሳያፋልሱ ማለት መዋዕለ ትስብእቱን ፱፻፸፭ ቀኖች በመጠበቅ ጳጕሜን ፮ በሆነ ጊዜ ፱፻፸፮ ቀኖች ታኅሣሥ ፳፱ ቀን ስለሚፈጽሙ በ፬ኛው ዘመን በዘመነ ዮሐንስ በዓለ ልደት ታኅሣሥ ፳፱ ቀን ይሁን ብለው አዘዋል ። ይህም ትእዛዝ የማሻሻል ሕግ ነው ፡ ምክንያቱም ቅዱስ ድሜጥሮስና በዘመኑ የነበሩ ሊቃውንት በዓላትና አጽዋማት የሚውሉባቸው ቀኖች ተገቢ ሥፍራቸውን እንዲይዙ አድርገው ወስነዋል ።

ይኸውም ፩ኛ ስለሺኛዉቱ ጳጕሜን ሁኔታ በሂሣብ አጣርተው ሲያስረዱ ፡ እግዚአብሔር በመጀመሪያ ሰማይንና ምድርን ፈጠረ የሚለውን የመጽሐፍ ቅዱስ ቃል መሠረት አድርገው ሲነሱ ። ዘፍ. ም. ፩ ቍጥር ፩ እግዚአብሔር ይህን ዓለም በመጋቢት ፳፱ ቀን ፈጠረ ቀኑም እሁድ ነው ፡ እሁድ ፳፱ ሰኞ ፴ ቀን ይሆናል ጳጕሜን ማክሰኞ ይጀመራል ፡ ማክሰኞ ፩ ረቡዕ ፪ ሐሙስ ፫ ዓርብ ፬ ፡ ጳጕሜን አለቀ ፡ ጳጕሜን መሠረቱ ፬ ነው ፡ ሚያዝያ ቅዳሜ ይብታል ፡ ግንቦት ሰኞ ይብታል ፡ ሰኔ ረቡዕ ይብታል ፡ ሐምሌ ዓርብ ይብታል ፡ ነሐሴ እሁድ ይብታል ፡ ከዚህ በላይ የተዘረዘሩት ፭ ወር ከ፯ ቀኖች ቅዱስ ድሜጥሮስ በኬክሮስ ቈጥሮ በ፯ በ፯ ገድፎታል አንድ መዓልትና አንድ ሌሊት ፩፻፷ ኬክሮስ ይሆናል ።

ከመቶ ኻያው መቶ ፲፱ጉን ፩፻፲፱ በ፯ በ፯ ቢገድፉ አንድ ይተርፋል ፡ በዚሁ ሁኔታ የ፴ውን ቀንና ሌሊት ፴ ሠላሳ ኬክሮስ ይገኛል ፡ ኻያ ስምንቱን ኬክሮስ በ፱ አራት ሰባዔ ቢገድፉት ፱ ሁለት ይቀራል ማለት የአምስቱ ወር ፲ አሥር ኬክሮስ ይተርፋል ፡ ከ፯ቱ ዕለታትና ሌሊት ፯ ኬክሮስ ይተርፋል ፡ አንዱን አትቶ ፲፩ አሥራ አምስቱን ኬክሮስ ይዘ ዓመታትን መቍጠር ይጀምራል ፡ መስከረም ማክሰኞ ይብታል በዚህ ሁኔታ ሠሉሱ ማቴምስ ብሎ ዓመታትን ቀመረ ነገሩ እንዳይበዛ በሁለተኛው መጽሐፋችን አብራርተን እንገልፃለን።

፲፩ አሥራ አምስት ኪሮስ ብቻ ይዘ ዓመታትን በማቴምስ ይጀምራል የማቴምስ ፲፩ አሥራ አምስት ፡ የማርቆስ ፲፩ አሥራ አምስት ፡ የሉቃስ ፲፩ አሥራ አምስት ፡ ድምሩ ፹ ኪሮስ ይሆናል በአራተኛው ዓመት በዘመነ ሉቃስ ስድስተኛዉቱ ጳጕሜን ትገኛለች ወገረ ዮሐንስ መባዓም እንዲሀ ሁና በመገኘቷ ነው በዓላትና ዓውደ ዓመቶች ሁሉ በማቴምስ ሰኞ የዋለ ፡ በማርቆስ ማክሰኞ ይውላል ቀዋሎም በሉቃስ ረቡዕ ይውላል ፡ በዮሐንስ ግን ሁልጊዜ በአራተኛው ዓመት ፯ ስድስተኛዉቱ ጳጕሜን ስለምትገኝ አንዱን ቀን ተራምዶ ዓርብ ይውላል ስለዚህ ወገረ ዮሐንስ ተባለ ፯ ስድስተኛዉቱ ጳጕሜን በደረሰች ጊዜ የኢትዮጵያ፡ ምዕመናን ብዙ ሁከትና የመለያየት ስሜት ስለሚፈጠርበት ምክንያቱን ተረድቶ ማሻሻል አለበት ይህች ቀን በተገኘችበት ዘመን ሌሎቹን በዓላት ወደፊት በማሳለፍ ስትገፋ በዓለ ልደትን ወደ ኋላ ገሥታ በጥቂቱ እንዲውል

www.ethiopianorthodox.org

ታደርገዋለች ምክንያቱም የልደት መነሻ መጋቢት ፳፱ ቀን ስለ ሆነ በዘመን መለወጫ እንደሚጀመሩ ሌሎቹ በዓላት ወደፊት ሊራመድ አይችልም ሱባዔውን በመጠበቅ ከድሚጥሮስ በኋላ የተነሡትን ፫፻፴፰ ሊቃውንት አባቶቻችን ፪፻፸፭ ሁለት መቶ ሰባ አምስት ቀን የሚፈጸምበት በአራተኛው ዘመን ማለት በዘመነ ዮሐንስ ታኅሣሥ ፳፰ ቀን ነው ብለው በመወሰን ተስማምተውበት በዓለ ልደት ተብሎ ሲከበር እስከ ዘመናችን ደርሷል አሁንም ይህ በቍጥር ሁኔታ የተወሰነ ነገር የዛሬውም ሊቃውንት በበለጠ አስበውበት ሊሻሻል የሚችል ነው ስንል አሳባችንን ዘግተን ወደሌላው እንቀጥላለን ።

፫ኛ ስለ ጥምቀት በዓል ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ዓለም ከተፈጠረ በ፭ሽህ ከ፭፻፴፩ ዘመን በዮርዳኖስ ባሕር በእደ ዮሐንስ ተጠመቀ ይኸውም ወንጌላዊውን ለማወቅ ፭ሽህ ከ፭፻፴፩ ዘመን ከ፬ት ይከፍለዋል ፩ሽህ ፫፻፹፪ት ፩ሽህ ፫፻፹፪ት ደርሶ ፫ት ይቀራል ወንጌላዊው ሉቃስ መሆኑ በዚህ ይታወቃል ጥንትዮኑን ለማውጣት ቀኑን ለመረዳት ከሽህ ፫፻፹፪ቱ ሽህ ፫፻፸፱ኙን ነሥቶ በ፯ በ፯ት ገድፎ ፫ ይቀራል፡ ፫ት የሉቃስ ፡ ፫ የዮሐንስ ፡ ፫ የማቴዎስ ፡ ፫ የማርቆስ፡ ፲፪ ይሆናል ፫ት የጳጉሜን፡ ፫ት ተረፈ ዘመን፡ ፯ት ይሆናል ፲፪ና ፯ት ፲፰ ይሆናል አሥራ አራቱ ፲፬ቱን በ፪ት ሱባዔ ገድፎ ፬ ይቀራል ፩ዱን አትቶ ፫ት ጥንትዮን ይሆናል መስከረም ዓርብ ይብታል የመስከረም ሳኒታ ጥር ቅዳሜ ይብታል ቅዳሜ እስከ ቅዳሜ ፰ እሁድ ፱ ሰኞ ፲ ማክሰኞ ፲፩ ቀን ይሆናል ከተወለደ በ፴ ዓመቱ ጥር

በ፲፩ ቀን ማክሰኞ ተጠመቀ ተጠምቆ ዕለቱን ገዳመ ቆሮንቶስ ገባ ያሉ እንደሆነ ከጥር ፳ ከየካቲት ፳ ፡ ፵ ይሆናል የካቲት ፳፩ ቀን ወጥቶ በ፳፫ ቀን በቃና ዘገሊላ ወኃውን ወይን አድርጓል አድሮ ገባ ያሉ እንደሆን ከጥር ፲፱ ከየካቲት ፳፩ ፡ ፵ በየካቲት ፳፪ ቀን ወጥቶ በ፳፬ት ቀን ቃና ዘገሊላ ይሆናል ፡ ሊቃውንት ግን የቃና ዘገሊላ በዓል የወኃ በዓል ከወኃ በዓል ይዋል ብለው ከጥምቀት ጋር ጥር ፲፪ ቀን እንዲውል ወስነው አምጥተው ጨምረውታል ይህም በማሻሻልተስማምተው ስለወሰኑት ተለውጦ እስከ ዛሬ ድረስ ይሠራበታል ።

፬ኛ ስለ ደብረ ታቦር በዓል ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ዓለም ከተፈጠረ በ፭ሽህ ከ፭፻፴፫ ዘመን በደብረ ታቦር ብርሃነ መለኮቱን ገለጠ ይኸውም ወንጌላዊውን ለማወቅ ከ፬ት ይከፍለዋል አንድ ሽህ ፫፻፹፫ት ፡ ሽህ ፫፻፹፫ት ደርሶ ፩ ይቀራል ወንጌላዊው ማቴዎስ መሆኑ በዚህ ይታወቃል ጥንትዮኑን ለማውጣት ቀኑን ለመረዳት ከሽህ ፫፻፹፫ቱ ሽህ ፫፻፹፱ኙን ነሥቶ በ፯ በ፯ት ሱባኤ ገድፎ ፬ ይቀራል ፡ የማቴዎስ ፬ ፡ የማርቆስ ፬ የሉቃስ ፬፡ የዮሐንስ ፬፡፲፯ ይሆናል ፡ የጳጉሜን ፬ት ፩ ተረፈ ዘመን ፭፡ ፳፩ ይሆናል።

፲፬ቱን ሱባኤ ገድፎ ፯ ይቀራል ፩ዱን አትቶ ፯ት ጥንትዮን ይሆናል መስከረም ሰኞ ይብታል የመስከረም ሳኒታ ጥር ማክሰኞ ይብታል ጥር በባተበት ነሐሴ ማክሰኞ ይብታል ማክሰኞ እስከ ማክሰኞ ፰ት ረቡዕ ፱ ሐሙስ ፲ ዐርብ ፲፩ ቅዳሜ ፲፪ እሁድ ፲፫ ቀን ይሆናል በ፭ሺህ ፭፻፴፫ ዘመን ነሐሴ ፲፫ ቀን ቀኑ እሁድ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በደብረ ታቦር ብርሃነ መለኮቱን ገለጠ ።

www.ethiopianorthodox.org

፭ኛ ስለ ስቅለት በዓል ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ዓለም በተፈጠረ በ፭ሽህ ፭፻፴፬ ዘመን ተሰቀለ ይኸውም ወንጌላዊውን ለማወቅ ከ፬ት ይከፍለዋል ከ፭ሽህ ፭፻፴፬ቱ ፭ሺህ ፭፻፴፪ቱን ነሥቶ ሽህ ፫፻፹፫ ሽህ ፫፻፹፫ ደርሶ ፪ት ይቀራል ወንጌላዊው ማርቆስ መሆኑ በዚህ ይታወቃል ጥንትዮኑን ለማውጣት ቀኑን ለመረዳት ከሽህ ፫፻፹፫ቱ ሽህ ፫፻፸፱ኙን ነሥቶ በ፯ት በ፯ት ሱባኤ ገድፎ ፬ት ይቀራል ፡ ፬ት የማርቆስ ፡ ፬ የሉቃስ ፡ ፬ ዮሐንስ ፡ ፬ ማቴዎስ ፡ ፲፮ ይሆናል ፡ የጳጉሜን ፬ት ፪ ፡ ተረፈ ዘመን ፮ ፡ ፲፮ትና ፮ት ፳፪ ይሆናል ፲፬ቱን በ፪ት ሱባኤ ገድፎ ፰ ይቀራል ፩ዱን አትቶ ፯ ጥንተዮን ይሆናል ፡ መስከረም ማክሰኞ ይብታል የመስከረም ሳኒታ ጥር ረቡዕ ይብታል የካቲት ዓርብ ይብታል መጋቢት እሁድ ይብታል እሁድ እስከ እሁድ ፰ እሁድ እስከ እሁድ ፲፭ እሁድ እስከ እሁድ ፳፪ እሁድ እስከ እሁድ ፳፱ እሁድና ቅዳሜን ቢቀንሱ ዓርብ ፳፯ ቀን ይሆናል ዓለም በተፈጠረ በ፭ሺህ ፭፻፴፬ ዘመን መጋቢት ፳፯ ዓርብ ቀን ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ተሰቀለ በዚሁ ቀን ሞተ ተቀበረ በ፫ኛውም ቀን ማለት መጋቢት ፳፱ ቀን በዕለተ እሁድ በአምላክነቱ ኃይል ተነሣ ዋናው በዓለ ትንሣኤ የሚውልበት ቀን መጋቢት ፳፱ ቀን መሆኑን በሁሉም ዘንድ የታወቀ ነው ነገር ግን ሊቃውንት በመስማማት አሻሽለው መሠረቱን ለቆ እስከ ሚያዝያ ፴ ቀን እየወጣ እስከ መጋቢት ፳፯ ቀን እየወረደ በ፴፭ ውስጥ በመዘዋወር በዓለ ትንሣኤ እንዲከበር

የተደረገው የሕዝቡን ሁኔታ በማየት ከእሁድ እንዳይወጣ ብለው ሊቃውንቱ ያሻሻሉት ነው ስለዚህ ማሻሻል የተለመደ ሕግ ነውና ማንኛውም ነገር በጊዜው ሁኔታ እየታየ ሊሻሻል ይችላል ።

፮ኛ ዓለም ከተፈጠረ እስከ ትስብእት የነበረውን ዘመን በዓቢይ ቀመር ፡ በማዕከላዊ ቀመር ፡ በንኡስ ቀመር ቢቈጥሩ ፲ ዓቢይ ቀመር ፪ ማዕከላዊ ቀመር ፡ ፩ ንኡስ ቀመር ሁኖ ፱ ዓመት ይተርፋል ፡ ይኸውም ተረፈ ዘመን ወይም ተረፈ ቀመር ይባላል ።

በንኡስ ቀመር ብቻ ቢቈጥሩ ፪፻፹፱ ንኡስ ቀመር ሆኖ ፱ ይተርፋል ፡ በማዕከላዊ ቀመር ብቻ ቢቈጥሩ ፸፪ ማዕከላዊ ቀመር ፡ ፩ ንኡስ ቀመር ሁኖ ፱ ዓመት ይተርፋል ፡ ፩ደ አእትት ለዘመን እንዳለ ፡ ፩ዱን ቢያትቱ ፰ ይተርፋል ይኸውም ተረፈ ቀመር ይባላል ፡ መጥቅዕ ለማግኘት ከ፰ቱ ፲፱ ፡ ፲፱ ቢነሡ ፻፶፪ ይሆናል ። ፻፶ውን በ፴ በ፴ ሱባዔ ገድፎ ፪ ይተርፋል መጥቅዕ ማለት ይህ ነው ። አበቅቴውን ለማግኘት ከ፰ቱ ፲፩ ፲፩ ቢነሡ ፹፰ ይሆናል ። ፰ውን ገድፎ ፳፰ ይተርፋል ዓበቅቴ ማለት ይህ ነው ። እስከዚህ ያለው ሁሉ የማይለወጥ ጸንቶ የሚኖር አቈጣጠር ነው ።

፯ኛ ስለ ፲፱፻፶፮ ዓ ም. በዓላትና አጽዋማት ። ዓለም ከተፈጠረ እስከ ዛሬ ድረስ ፯ሺህ ፬፻፶፮ ዘመን ሁኗል ስለዚህ ፯ሺህ ከ፬፻፶፮ ዘመን በዓቢይ ቀመር በማዕከላዊ ቀመር በንኡስ ቀመር ቢቈጥሩ ፡ ፩ኛ በዓቢይ ቀመር ብቻ ቢቈጥሩ ፲፬ ዓቢይ ቀመር ሆኖ ፰ ዓመት ይተርፋል ።

www.ethiopianorthodox.org

ፈጣኖ በግዕዝኛዊ ቀመር ብቻ ቢቈጥሩ ፶፰ ግዕዝኛዊ ቀመር ሆኖ ፰ ዓመት ይተርፋል ።

ፈጣኖ በንኡስ ቀመር ብቻ ቢቀምሩ ቮየፈፈት ንኡስ ቀመር ሆኖ ፰ ዓመት ይተርፋል ።

ይኸውም ተረፈ ዘመን ይባላል ። ከ፰ቱ ዕዱን አተዳ ጎ ይተርፋል አሐደ አእተት ለዘመን እንዳለ መቅጠራ ችን ስለተጀመረ ማተታችን ስላልተፈጸመ ነው ። የ፲፱፻፶፯ ዓ. ም. አበቅቱ ለግማኝት ከ፲፱ ተረፈ ዘመን ፲፩ ፲፩ቀኖ ቢኑ ፫፻፯ ይሆናል ። ፰ውን በ፱ ፴ ቢገድፉ ፲፯ አበቅቱ ይሆ ናል የዘንድሮ አበቅቱ ይህ ነው ። መጥቅዕ ለግማኝት ከ፲፱ ፲፱ ፣ ፲፱ ቢኑ ፳፻፴፫ ይሆናል ፳፯ ፰ውን በ፴ በ፴ ገድፎ ፲፫ መጥቅዕ ይሆናል የዘንድሮ መጥቅዕ ይህ ነው ። ፲፯ አበቅቱ ፲፫ መጥቅዕ ፴ ይሆናል ፣ አበቅቱ ቢበዛ መጥቅ ቢያንስ መጥቅ ቢበዛ አበቅቱ ቢያንስ ከ፴ አይወጣም ከ፴ አይወ ርድም ዘወትር ፴ ነው ።

መስከረም ሐሙስ ይጠቃል ጥቅምት ቅዳሜ ይጠቃል ቅዳሜ እስከ ቅዳሜ ፰ ቅዳሜ እስከ ቅዳሜ ፲፭ ፱ ቢቀንሱ ሐሙስ ፲፫ ይሆናል በዓለ መጥቅዕ ጥቅምት ፲፫ ቀን ሐሙስ ይወጣልየሐሙስ ተውሳክ ፫ ፲፫ና ፫ ፲፯ ይሆናል ነገሮ የክረት ፲፯ ቀን ይወጣል ግቢያ ጸም የክረት ፴ ቀን ይወጣል ያጠረ ዘይት መጋቢት ፳፯ ቀን ይወጣል ሆሣዕና ሚያዝያ ፲፰ ቀን ይወጣል ፣ ስቅለት ሚያዝያ ፳፫ ቀን ይወጣል ፣ ትንሣኤ ሚያ ዝያ ፳፭ ቀን ይወጣል ረክበ ክህናት ግንቦት ፲፱ ቀንይወጣል ፣ ዕርገት ሰኔ ፱ ቀን ይወጣል ጰራቅሊጦስ ሰኔ ፲፱ ቀን ይወጣል ፣

ጾመ ሐዋርያት ሰኔ ፲፩ ቀን ጾመ ድኅነት ሰኔ ፲፯ ቀን ይወ ጣል ። ፲፱፻፶፯ ዓ፡ ም፡ ውስኔ ይኸ ነው ።

ቅዱስ ድሜጥሮስ የአገማኖታና የአጽዋማት ቍጥር በ፲፻፲፫ ዓ. ም. ጽፎታል ማለት ከዕርገት በኋላ በ፭፻፹ ዓመት ነው ።

ጥያቄ ይህ ዓለም የተፈጠረበት ቀን ምን ይባላል ?

መልስ አውድ ።

ጥያቄ በምን ወር በስንት ቀን እንደሆን ወንጌላዊውም ማን እንደሆነ አስረዳኝ ?

መልስ ወሩ መጋቢት ቀኑ ፳፱ ቀንነው ወንጌላዊ ማቴዎስ ነው ።

ጥያቄ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ከሰማየ ሰማያት ወርዶ በክርሠ ማርያም ያደረበትን ዘመን አስረዳኝ ።

መልስ አዲ ሺህ ፭፻ ዘመን ሲፈጸም ነው ።

ጥያቄ ወሩንና ቀኑን ለይተህ አስረዳኝ ?

መልስ መጋቢት ፳፭ ቀን አውድ ነው ።

ጥያቄ ወንጌላዊውስ ማን ነበር ?

መልስ ወንጌላዊ ዮሐንስ ነው ።

ጥያቄ ሲወነስግ ወንጌላውያን መች ነበሩ መቸስ ታወቁ ?

መልስ መኖርስ አልነበሩም መታወቅም አልታወቅም ነገር ግን ለቅዱስ ድሜጥሮስ የአገማኖት ቍጥር በመንፈስ ቅዱስ ተገልጸለት ዓለም ከተፈጠረበት ጀምሮ ለ፭ቱ ወን ጌላውያን ይደክፍለው ክፍለ ዮሐንስ ሆኖ ተዋሕድልና ስለ ዚህ ወንጌላዊው ዮሐንስ ነው እንላለን ።

ጥያቄ በዚህ ዘመን የዕዱ ወንጌላዊ ክፍል ምን ያህል ነበር አስረዳኝ ?

www.ethiopianorthodox.org

መልስ የአንዱ ወንጌላዊ ክፍል ወይም ድርሻ አንድ ሺህ ፫፻፷፭ ዓመት ነው ፤

ጥያቄ ወንጌላዊው ዮሐንስ መሆኑ በምን ይታወቃል?

መልስ ክፍለ ዘመኑ ላፀፑ ወንጌላውያን ልክ ተስ ተክክሎ ሲደርሳቸው ዮሐንስ ነው ፩ ሲተርፍ ማቴዎስ ፪ ማርቆስ ፫ ሉቃስ ነው ፤

ጥያቄ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ስንት ቀን በከርሠ ማርያም ኖረ ?

መልስ በከርሠ ማርያም የኖረው ፱፻፷፭ ቀን ወይም ፱ ወር ከ፭ ቀን ነው ፤

ጥያቄ ዓለም ከተፈጠረ በስንት ዘመን ተወለደ ?

መልስ በ፭ ሽህ ፭፻፭ (ዓ ም. ነው) ዘመን ነው ፤

ጥያቄ ወንጌላዊውና ወሩ እንዲሁም ቀኑን አስረዳኝ ?

መልስ ወንጌላዊው ማቴዎስ ወሩ ታኅሣሥ ቀኑ ፳፱ ቀን ማክሰኞ ነው ፤

ጥያቄ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በስንት ዓመት ተጠመቀ ?

መልስ በ፭ሽህ ፭፻፴፭ ዓ. ም. ነው የተጠመቀ ፤

ጥያቄ ወንጌላዊውና ወሩ እንዲሁም ቀኑን አስረዳኝ ?

መልስ ወንጌላዊው ሉቃስ ወሩ ጥር ቀኑ ፲፭ ማክሰኞ ነው ፤

ጥያቄ ፤ ከተወለደ በስንት ዓመቱ ተጠመቀ ?

መልስ ከተወለደ በ፴ ዓመቱ ነው የተጠመቀው ፤

ጥያቄ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ተጠምቆ የት ሄደ ምንስ ሠራ ?

መልስ ተጠምቆ ገዳመ ቆሮንቶስ ገባ ። በዚያም ፵ ቀን ፵ ሌሊት ጾመ ፤

ጥያቄ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ መዋዕለ ጾሙን ፵ ቀን ፈጽሞ የት ሄደ? ከሄደበት አገርስ ምን ሥራ ሠራ ?

መልስ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ መዋዕለ ጾሙን ፈጽሞ ወደ ገሊላ ሄደ በአምላክነቱ ውኃውን ወደ ወይን ለወጠ ፤

ጥያቄ ውኃውን ወይን ያደረገበት ወርና ቀን አስረዳኝ ?

መልስ ውኃውን ወይን ያደረገበት የካቲት ፳፫ ቀን ማክሰኞ ነው ፤ ወይም ብለው የካቲት ፳፬ ቀን ነው የሚሉ አሉ ፤

ጥያቄ የቃና ዘገሊላ በዓል የካቲት ፳፫ ቀን ሲሆን በዓሉ የማይከበርበትን ምክንያት አስረዳኝ ?

መልስ የኋላ ሊቃውንት አሻሽለው የወጡ በዓል ከወጡ በዓል ይሁን ብለው ጥር ፲፪ ቀን ከጥምቀት ጋር ተያይዘ እንዲውል ስላዘዙ ነው ፤

ጥያቄ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ዓለም ከተፈጠረ በስንት ዘመን ነው በይብረ ታቦር ብርሃነ መለኮቱን የገለጸ ?

መልስ ብርሃነ መለኮቱን የገለጸበት ዘመን በ፭ ሽህ ፭፻፴፫ ዘመን ነው ፤

ጥያቄ ወንጌላዊውና ወሩ እንዲሁም ቀኑን አስረዳኝ ?

መልስ ወንጌላዊው ማቴዎስ ቀኑ ነሐሴ ፲፫ ቀን እሁድ ነው ፤

www.ethiopianorthodox.org

ጥያቄ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ዓለም ከተፈጠረ በስንት ዘመን ተሰቀለ ? በስንት ቀንስ መዶ ተነሣ ?

መልስ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በ፭፻፶፻፱፱ ዘመን ተሰቀለ ሞተ። በሦስተኛው ቀንም መዶ ተነሣ።

ጥያቄ ወንጌላዊውንና ወሩን እንዲሁ ምቀኑን አስረዳኝ?

መልስ ወንጌላዊው ማርቆስ ወሩ መጋቢት ቀኑ ዐርብ ነው። ሦስተኛውም ቀን መዶ የተነሣበት እሁድ ነው ።

ጥያቄ የተሰቀለበትና የተነሣበትን ቀን መጋቢት ፳፯ና ፳፱ ቀን ከሆነ በዚሁ በተሰቀለበት በዓለ ስቅለት በተነሣበት በዓለ ትንሣኤ የሚይከበርበትን ምክንያት አስረዳኝ ?

መልስ የኋላ ሊቃውንት ስቅለት ከዓርብ ትንሣኤ ከእሁድ እንዳይወጣ በማሰብ አሻሽለው በመስማማት ስለ ወሰኑ ነው ።

ጥያቄ ዓለም ከተፈጠረ እስከ ትስብእት የነበረውን ዘመን በዓቢይ ቀመር በማዕከላዊ ቀመር በንኡስ ቀመር ቢቁጥሩ ስንት ይሆናል ? ትርፉስ ምን ያህል ነው ።

መልስ አሥር ዓቢይ ቀመር ሁለት ማዕከላዊ ቀመር አንድ ንኡስ ቀመር ሆኖ ፱ ዓመት ይተርፋል ።

ጥያቄ ከዓቢይ ቀመር ከማዕከላዊ ቀመር ከንዑስ ቀመር የተረፈውን ፱ ዓመት ምን ይባላል ?

መልስ ተረፈ ዘመን ወይም ተረፈ ቀመር ይባላል ።

ጥያቄ በማዕከላዊ ቀመር ብቻ ቢቁጠር ስንት ማዕከላዊ ቀመር ይሆናል ስንትስ ይተርፋል ?

መልስ ፲፱ ማዕከላዊ ቀመር ሆኖ አንድ ንኡስ ቀመርና ፱ ዓመት ይተረፋል ።

ጥያቄ በንኡስ ቀመር ብቻ ቢቁጠር ስንት ንኡስ ቀመር ይሆናል ስንትስ ይተርፋል ?

መልስ ፪፻፶፱ ንኡስ ቀመር ሆኖ ፱ ዓመት ብቻ ይተርፋል ።

ጥያቄ ከንኡስ ቀመር የተረፈውን ፱ ዓመት ለምን ይጠቅማል ?

መልስ ፩ዱን አትዶ ፵ቱን መጥቅዕና ዓበቅቱን ያስገኛል ።

ጥያቄ አንዱን ታትዶ ፵ቱን እንዲቈጠር የተደረገበት ምክንያት ምንድር ነው አስረዳኝ ?

መልስ የመጀመሪያው ዓመት ስለተጀመረ ተቈጠረ ስላልተፈጸመ ታትቶ ምክንያቱ ይህ ነው ።

ጥያቄ መጥቅዕና ዓበቅቱ ለማግኘት ከ፵ቱ ተረፈ ዘመን ስንት ስንት ቢነሡ ይገኛል ?

መልስ መጥቅዕ ለማግኘት ፲፱ ፲፱ ቢነሡ ። ዓበቅቱ ለማግኘት ፲፩ ፲፩ ቢነሡ ይገኛል ።

ጥያቄ መጥቅዕ ለማግኘት ፰ ጊዜ ፲፱ እንዲሁም ፰ ጊዜ ፲፩ ስንት ነው ?

መልስ ፲፱ ፲፱ኙ ፩፻፶፪ ፲፩ ፲፩ኙ ፹፰ ይሆናል ።

ጥያቄ ከ፩፻፶፪ና ከ፹፰ቱ መጥቅዕና ዓበቅቱ አወጣጥ ተህ አስረዳኝ ?

መልስ ከ፩፻፶፪ ፩፻፶፪ውን በ፴ በ፴ ቢገድፉ ፪ ይተርፋል ። መጥቅዕ ማለት ከ፴ው የተረፈ ፪ቱ ነው ። እን ደዚሁም ከ፹፰ቱ ፰ውን በ፴ በ፴ ቢገድፉ ፳፰ ይተርፋል ። ዓበቅቱ ማለት ከ፴ው የተረፈ ፳፰ ነው ።

www.ethiopianorthodox.org

ጥያቄ ዓለም ከተፈጠረ እስከ ዛሬ ድረስ ማለት እስከ ፲፱፻፺፯ ዓ. ም. ስንት ዘመን ነው አስረዳኝ ?

መልስ ፯ሽህ፱፻፺፯ ዘመን ነው ።

ጥያቄ ይህንኑ በዓቢይ ቀመር በማዕከላዊ ቀመል በንኡስ ቀመር መድበህ ስንት ስንት እንደሆነ ለይተህ አስረዳኝ ?

መልስ ፩ኛ ፯ሽህ ከ፱፻፺፯ ዘመን በዓቢይ ቀመር ብቻ ቢቈጥሩ ፲፱ ዓቢይ ቀመር ሆኖ ፺ ዓመት ይተርፋል ፤ ፪ኛ በማዕከላዊ ቀመር ብቻ ቢቈጥሩ ፯፺ ማዕከላዊ ቀመር ሆኖ ፺ ዓመት ይተርፋል ። ፫ኛ በንኡስ ቀመር ብቻ ቢቈጥሩ ፫፻፺፪ ንኡስ ቀመር ሆኖ ፺ ዓመት ይተርፋል ። ገርገዛ ይህ ነው ።

ጥያቄ በየአንድ አንዱ ለ፩ የሚደርሰውን ድርሻ ለይተህ አስረዳኝ ?

መልስ ዓቢይ ቀመር ለ፩ዱ የሚደርሰው ፭፻፴፪ ዓመት ነው ። ማዕከላዊ ቀመር ለ፩ዱ የሚደርሰው ፹፯ ዓመት ነው ፤ ንኡስ ቀመር ለ፩ዱ የሚደርሰው ፲፱ ዓመት ነው ።

ጥያቄ የዘንድሮ ማለት የ፲፱፻፺፯ ዓ ም ዓበቅቲና መጥቅዕ አውጥተህ ስጠኝ ወይም አስረዳኝ ።

መልስ ዓበቅቴውን ለማግኘት ከ፺ቱ ተረፈ ዘመን ፩ዱን ቢያትቱ ፯ት ይተርፋል ከ፯ቱ ፲፩ ፲፩ድ ቢነሡ ፹፯ት ይሆናል ፺ን በ፴ በ፴ ቢገድፉ ፲፯ት ይቀራል የ፯ ዓ ም አበቅቲ ህይ ነው ፤ መጥቅዐን ለማግኘት ከ፯ቱ ፲፱፤ ፲፱ ቢነሡ ፩፻፴፫ ይሆናል ፩፻፭

ውን በ፴ በ፴ ቢገድፉ ፲፫ት ይቀራል የዘንድሮ መጥቅዕ ይህ ነው ፤

ጥያቄ መጥቅዕ መሠረት ሆኖ ሲቆጠር ምንና ምን ያስገኛል ከምንስ ተጨምሮ ይቆጠራል አስረዳኝ ?

መልስ መጥቅዕ የዋለበትን ቀን ተውሳክ ዕለት ይዘ ነንዊን ብቻ በዚሁ ሲያስገኝ በዓላትንና አጽዋማትን በየአንድ አንዱ ተውሳኩን እያስጨመረ የሚውልበትን ቀን ዓመት እስከ ዓመት ያለውን ሁሉ ለይቶ ያስገኛል ።

ጥያቄ ዓበቅቲ መሠረት ሆኖ ሲቆጠር ምን ያስገኛል ? ከምንስ ተጨምሮ ይቆጠራል ?

መልስ ዓበቅቲ ከሠርቀ መዓልትና ከሠርቀ ሌሊት ማለት ከመዓልትና ከሌሊት እየተቆጠረ በዕለቱ ያደረውን ሌሊት ያስረዳናል ፤ መልሱ መልክም ነው ።

በጥያቄው መሠረት መልሱን አጠናቅቆ እንዲያውቅ መምህር በተባለው ላይ እየጨመረ የበለጠውን ሁኔታ ቢያስረዳ አይከለከልም ፤ አንደኛው መጽሐፍ አበቃ ።

ተፈጸመ ።

ሁለተኛው መጽሐፍ ይቀጥላል ።

አስጀምሮ ላስፈጸመን አምላክ ክብር ምስጋና ይግባው ፤ ተከታዩንም ፈጽመን ወንድሞቻችን ሲጠቀሙበት ለማየት ያብቃን አሜን ።

www.ethiopianorthodox.org

፩ኛ የያሬ ሠልጣንና ጎልጎታ የኢትዮጵያ ገዳም አስረኛ.
በኢየሩሳሌም በ፲፱፻፺ ዓ. ም.

፪ኛ ርትዕት ይእቲ ሃይማኖቱ ለቅዱሳን አበዊነ
በ፲፱፻፺፪ ዓ. ም.

፫ኛ ስለያሬ ሠልጣን የኢትዮጵያ ርስትነት
በ፲፱፻፺፫ ዓ. ም.

www.ethiopianorthodox.org

ቁጥር 5411

ዲያቆን በሱሞን ዮሐንስ
0911860113
0111/271609
D.N Solomon Yohannes

ማ ሻ ፊ ል

የተሰመደ ሕግ ነው ።

ከመምህር ኪዳነ ማርያም ገብረ ሕይወት ።

የሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ፪ኛ መጽሐፍ

ግርማዊ ንጉሠ ነገሥት ቀዳማዊ ኃይለ ሥላሴ በነገሡ በ፴፫ኛው ዘመነ መንግሥት በ፲፱፻፷፯ ዓ ፡ ም ፡

ብፁዕ አቡነ ባስልዮስ ርእሰ ሊቃን ጳጳሳት የኢትዮጵያ ፓትሪያርክ በሆኑ በ፱ኛው ዓመት ፤

ይህ መጽሐፍ በትንሣኤ ዘጉባኤ ማተሚያ ቤት ታተመ ።

አዲስ አበባ መስከረም ፯ ቀን ፲፱፻፸፯ ዓ. ም.

www.ethiopianorthodox.org

ያለ ደራሲው ፈቃድ ማሳተም

በሕግ የተከለከለ ነው ።

መግቢያ ።

እናሻሽል ።

ማሻሻል የተለመደ ሕግ ነው

ይህ የሂሳብ መጽሐፍ የተዘጋጀበት ምክንያት የኢትዮጵያ ልጆች ከአባቶቻቸው የወረሱትን ትምህርትና ባህል ሳይለቁ ዕውቀት ከአንዱም ከንዱ ማጥናትና ሁኔታውን አመዛዝኖ የተሻለውን ዓይነት መያዝ ተገቢ መሆኑን ለመግለጽ ነው ። በኢትዮጵያ ያልታወቀ ፡ ታውቆ ያልተጀመረ ሥራ ፈጽሞ አይገኝም ።

፩ኛ| ከአፈር አንጥሮ ብረት ማውጣት ፡ ፪ኛ የሸማ ዕቃ አበጅቶ የአማረ ልብስ ሠርቶ መልበስ ፡ ፫ኛ ቀምበር አለ ገበ ገጥሞ በማስማማት ማረስ ፡ ፬ኛ በእናቶቻችን በኩል ልዩ ልዩ ዓይነት የሸክላ ዕቃዎች መሥራት ። ሌላም ይህን የመሳሰለ ብዙ ዕውቀት ከጥንት የቈየ መኖሩን የማያውቅ የለም ። ኢትዮጵያ ከዚህ በላይ የተዘረዘሩትን መሠረታውያንን ዕውቀቶች መሥራት በጀመረችበት ጊዜ ምዕራባውያን ከዚህ የበለጠ ዕውቀት እንዳልነበራቸው የታወቀ ነው ፡ ነገር ግን በኢትዮጵያችን ከዚህ በላይ የተዘረዘሩትን ዕውቀቶች እንደ ሌሎቹ አገሮች አሻሽሎ ከፍ የሚያደርጋቸው ዕድለኛ ባለመነሣቱ ዕድል ፡ ዕድለኛውን ሲጠብቅ ቈይቶ በደጉ ንጉሠ ነገሥታችን ቀዳማዊ ኃይለ ሥላሴ አርቆ ተመልካችነት ተሻሽሎ ሀገራችን ኢትዮጵያ በዕውቀት አበባ አሸብርቃ ትታያለች ፡ ቤተ ክህነትም ያልነበራትን ክብር በደጉ ንጉሠ ነገሥታችን ቀዳማዊ ኃይለ

www.ethiopianorthodox.org

መ ግ ቢ ያ ።

ሥላሴ ዕድልና ፍጹም ተጋድሎ ክብሯን ተጐናጽፋ ኻያ ብዑዓን ጳጳሳት ለማግኘት ችላለች ። ይህ ሁሉ በማሻሻል የተገኘ ዕድገት ነው ።

፪ኛ በዚህ መጽሐፍ ውስጥ ከጥንታውያን አባቶቻችን የተገኘውን ዕውቀት የበዓላትንና የአጽዋማትን አቁ ጣጠር እንዲሁም በዓመት የሚገኙ ቀኖችና በቀኖቹም ሁሉ የሆነውን የአየር ምርመራ አባቶቻችን ዕውቀታቸ ውን በማሻሻል አሳድገው የደረሱበትን ስንመለከት መሉ ይስታ ተጐናጽፈን ለሚጠይቀን ሁሉ የበቃ መልስ ለመ ስጠት እንችላለን ።

፫ኛ በሀገራችን ላይ የሚሰጠውን ትምህርት ፩ኛነትን ማግኘት የሚገባው የአገራችን ቋንቋ መሆን አለበት ። በሌላውም ሀገር የሀገሩን ቋንቋ የማያከብር የለም ። በእኛ ግን አሁን እንደምንሰማው በሕፃናቱ አንደበት የሚነገረው ሁሉ ፡ የቂስ ትምህርት የሚባል ስም ሰጥተውታል ። ይህ ሁኔታ በጣም ትልቅ ጥፋት ነው ። ሕፃናት በሕፃንነታቸው ወራት የነቀፉትን ኋላ በአደጉ ጊዜ ሊያከብሩት አይች ሉምና ፡ መምህራንና ወላጆች አስበውበት የሕፃናቱን አእምሮ እንዲሻሻል ማስተማርና መገሠፅ አለባቸው ። የሀገር ትምህርት ይባላል እንጂ የቂስ ትምህርት አይባ ልም ስል ሐሳቤን በትሕትና እገልጻለሁ ።

ማሻሻል የተለመደ ሕግ ነው

፪ኛ መጽሐፍ

የ፪ኛ ደረጃ ትምህርት

መጀመሪያ ማሻሻል ተገቢ መሆኑን ተገንዝበ በዓ ላትንና አጽዋማትን ተሻሽለው በተወሰነላቸው ቀን እን ዲውሉ ያደረገ ቅዱስ ዲሜጥሮስ ነው በጊዜው የነበሩት ሊቃነ ጳጳሳትና ሊቃውንትም በመግባባት ተስማምተው ሐሣቡን አጽድቀውለት እስከ ዛሬ ድረስ ሲሠራበት ቆይቷል ።

የኢትዮጵያ ሊቃውንትም አሁን ባለንበት ዘመን የሕ ዝቡን ሁኔታ እየተመለከቱ በሕፃናቱ አእምሮ የሚቀ ረጹ ጥናቶች በማሻሻል ሃይማኖትን መሠረት አድርገው ማስተማርና ማስጠናት አለባቸው ።

አስረጅ ምሳሌ ም. ፭፪ ቀ. ፮ ልጅን በሚሄድ በት መንገድ ምራው በሸመገለም ጊዜ ከእርሱ ፈቀቅ አይ ልም ያለውን የመጽሐፍ ቅዱስ ቃል ለዛሬው ትውልድ አባቶች የሆኑ ሁሉ የሥራ መምሪያ ሊሆናቸው ይችላል ።

፩ኛ ክፍል

አበቅቴ ማለት ተረፈ ዕለት (ቀን) ቍጥር ማለት ነው መጥቅዕ ማለት ኑጋሬት ማለት ነው በቁመ-ም መጥቅዕ ማለት ነው ትርጓሜውም ሰብሳቢ ማለት ነው መጥቅዕ ከ፲፭ እስከ ፴ በመስከረም ከ፱ እስከ ፲፫ በጥቅምት ይው ላል ከዕለታት ተውሳክ ጋር ተቆጥሮ ከ፴ ቢገድል ወይም ፴ ቢሆን እንዳለ ከ፴ ቢተርፍ ፴ን ገድፎ ትር

www.ethiopianorthodox.org

ፋን ሐመር ይባላል ትርጓሜውም መሸጋገርያ ማለት ነው ።

የዕለታት ተውሳክ በቅዳሜ ይጀመራል የቅዳሜ ተውሳክ ፮ . . የእሁድ ተውሳክ ፯ የሰኞ ተውሳክ ፯ የማክሰኞ ፭ የረቡዕ ፬ የሐሙስ ፫ የዓርብ ፪ ነው በዘመነ ሐዲስ የተሠሩ የበዓላትንና የአጽዋማትን ተውሳክ በዓቢይ ጾም ይጀምራል የዓቢይ ጾም ተውሳክ ፲፬ የደብረ ዘይት ተውሳክ ፲፩ የሆሣዕና ፪ (የፍሥሐ አሪት ፲) የስቅለት ፯ የትንሣኤ ፱ የረክበ ክህናት ፫ የዕርገት ፲፰ የጰራቅሊጦስ ፳፰ የጾመ ሐዋርያት ፳፱ የምህላ ድኅነት ፩ . . . ነው ።

ይህ ከዚህ በላይ የተዘረዘረውን ቍጥር በየአንዳንዱ ከመጥቅዕና ከተውሳክ ዕለት እየተጨመረ ሲቈጠር በዓመት በዓመቱ የሚገኘውን በዓላትና አጽዋማትን ያስገኛል የበዓላቱ ቀኖች (ነነዌ በዓተ ጾም ጾመ ሐዋርያት ከሰኞ ፤ ደብረ ዘይት ሆሣዕና ትንሣኤ . . ጰራቅሊጦስ ከእሑድ ፤ ረክበ ክህናት ምህላ ድኅነት ከረቡዕ ፤ ዕርገት ከሐሙስ ፤ አይወጣም በዚህ ጸንቶ ይኖራል ።

ከዚህ ቀጥሎ ሠርቀ መዓልታቸውን ኢየዓርግና ኢይወርድ መመላለሻውን ይናገራሉ ። በዓለ መጥቅዕ የበዓላትንና የአጽዋማትን መሠረት ኢይወርዱ ፲፭ መጥቅዕ ተገኝቶ መስከረም ዓርብ ብቶ በዓለ መጥቅዕ መስከረም በ፲፭ኛው ቀን ዓርብ ቢውል አጽዋማት በዓላት በታሕታይ ቀመራቸው ይውላሉ ይኸውም ዓርብ እስከ ዓርብ ፶ ዓርብ እስከ ዓርብ ፲፭ የዓርብ ተውሳክ ፪ ፲፭ እና ፪ ፲፱ ይሆናል የኢይወርዱ መበጃ ሐመር ይኸ ነው ፤ የመጨ

ረሻው ታሕታይ ቀመራቸው ነነዌ ከጥር ፲፯ት አይወርድም : ኢየዓርጉ ፲፫ት መጥቅዕ ተገኝቶ መስከረም ቅዳሜ ብቶ ጥቅምት ሰኞ ብቶ በዓለ መጥቅዕ ጥቅምት በቡተ በ፲፫ ቀን ቅዳሜ ቢውል አጽዋማትና በዓላት በላዕላይ ቀመራቸው ይውላሉ ጥቅምት ሰኞ ይበታል ሰኞ እስከ ሰኞ ፭ ሰኞ እስከ ሰኞ ፲፭ እሁድና ሰኞ ሲቀነሱ ቅዳሜ ፲፫ት ይሆናል የቅዳሜ ተውሳክ ፭-፭ እና ፲፫ ፳፩ ይሆናል ላዕላይ ቀመራቸው ኢየዓርጉ ነነዌ ቢወጣ ከየካቲት ፳፩ ወደ ፳፱ አይወጣም መመላለሻው ከጥር ፲፱ ቀን ከየካቲት ፳፩ ቀን ፴፭ ይሆናል በዚህ ሲመላለስ ይኖራል ።

፪ኛ ዓቢይ ጾም ቢወርድ ከየካቲት ፩ ቀን ወደ ጥር ፴ ቀን አይወርድም ቢወጣም ከመጋቢት ፭ ቀን በላይ ወደ ፯ት አይወጣም መመላለሻው ከየካቲት ፴ ከመጋቢት ፭ ቀን ፴፭ ይሆናል በዚህ ሲመላለስ ይኖራል ።

፫ኛ ደብረ ዘይት ከየካቲት ፳፭ ቀን በታች አይወርድም ቢወጣም ከሚያዝያ ፪ ቀን በላይ ወደ ፫ ቀን አይወጣም መመላለሻውም ከየካቲት ፫ ከመጋቢት ፴ ከሚያዝያ ፪ ቀን ፴፭ ቀን ይሆናል በዚህ ሲመላለስ ይኖራል ።

፬ኛ ሆሣዕና ሲወርድ ከመጋቢት ፲፪ በታች አይወርድም ቢወጣም ከሚያዝያ ፳፫ ቀን አይወጣም መመላለሻው ከመጋቢት ፲፪ ከሚያዝያ ፳፫ ፴፭ ቀን ይሆናል በዚህ ሲመላለስ ይኖራል ።

፭ኛ ስቅለት ሲወርድ ከመጋቢት ፳፬ በታች አይወርድም ቢወጣም ከሚያዝያ ፳፭ ቀን በላይ አይወጣም

www.ethiopianorthodox.org

መመላለሻው ከመጋቢት ፯ ቀን ከሚያዝያ ፳፰ ቀን ፴፩ ቀን ይሆናል በዚህ ሲመላለስ ይኖራል ።

፯ኛ ትንሣኤ ሲወርድ ከመጋቢት ፳፯ በታች አይወርድም ቢወጣም ከሚያዝያ ፴ ቀን አይወጣም መመላለሻው ከመጋቢት ፭ ከሚያዝያ ፴ ፴፭ ቀን ይሆናል በዚህ ሲመላለስ ይኖራል ።

፯ኛ ረክበ ካህናት ሲወርድ ከሚያዝያ ፭ ቀን በታች አይወርድም ቢወጣም ከግንቦት ፳፱ ቀን በላይ አይወጣም መመላለሻውም ከሚያዝያ ፲፩ ቀን ከግንቦት ፳፱ ቀን ፴፭ ቀን ይሆናል በዚህ ሲመላለስ ይኖራል ።

፰ኛ ዕርገት ከግንቦት ፭ ቀን በታች አይወርድም ከሰኔ ፱ ቀን በላይ አይወጣም መመላለሻው ከግንቦት ፳፯ ከሰኔ ፱ ፳፯ና ፱ ፴፭ ይሆናል በዚህ ሲመላለስ ይኖራል ።

፱ኛ ጰራቅሊጦስ ከግንቦት ፲፭ ቀን በታች አይወርድም ቢወጣም ከሰኔ ፲፱ ቀን በላይ አይወጣም መመላለሻው ከግንቦት ፲፯ ቀን ከሰኔ ፲፱ ቀን ፴፭ ይሆናል በዚህ ሲመላለስ ይኖራል ።

፲ኛ ጸመ ሐዋርያት ሲወርድ ከግንቦት ፲፯ በታች አይወርድም ቢወጣም ከሰኔ ፫ ቀን በላይ አይወጣም መመላለሻው ከግንቦት ፲፭ ቀን ከሰኔ ፫ ቀን ፴፭ ይሆናል በዚህ ሲመላለስ ይኖራል ።

፲፩ኛ ምህላ ድኅነት ከግንቦት ፲፱ ቀን በታች አይወርድም ቢወጣም ከሰኔ ፭፱ ቀን በላይ አይወጣም ከግንቦት ፲፱ ቀን ከሰኔ ፭፱ ቀን ፴፭ ይሆናል በዚህ ሲመላለስ ይኖራል መመላለሻቸው ይህ ነው ።

፱ኛ ክፍል ።

ከዚህ ቀጥሎ ሥርዓተ ጥንተ ዮኅንስ (ይናገራል) እና ስረዳለን ጥንተ ዮን ማለት ፀሐይ የተፈጠረበት ዕለተ ረቡዕ ነው ስለዚህ ጥንተ ዮን እንድ ብሎ የሚጀምር በት ቀን ረቡዕ መሆኑ ነውና አስተውል ጥንተ ዮንን ለማወቅ ስንፈልግ ዓመተ ዓለምን ከ፬ት ከፍለን መጠነ ራብዒትን ስድስተኛዪቱ ጳጉሜን ፭ኛ አክለን በ፯ በ፯ት ሰብኤ እንከፍለዋለን ከሰብኤ የተረፈውን አንዱን አትሉን መስከረም የባተበትን ቀን እናገኛለን ።

አንድ ቢተርፍ የረቡዕ ጥንተ ዮን መሆኑ መስከረም ረቡዕ መባቱ በዚህ ይታወቃል ፤ ፪ት ቢተርፍ የሐሙስ ነው ፤ መስከረም ሐሙስ ይባታል ፤ ፫ት ቢተርፍ የዓርብ ነው መስከረም ዓርብ ይባታል ፤ ፬ት ቢተርፍ የቅዳሜ ነው መስከረም ቅዳሜ ይባታል ፤ ፭ት ቢተርፍ የእሁድ ነው መስከረም እሁድ ይባታል ፤ ፮ት ቢተርፍ የሰኞ ነው መስከረም ሰኞ ይባታል ፤ ፯ት ቢተርፍ የማክሰኞ ነው መስከረም ማክሰኞ ይባታል ፤ ጥንተ ዮን መነ ሻው ረቡዕ ነው መድረሻውም ማክሰኞ ነው ዕለተ ዮሐ ንስ ማለት የዘመን መለወጫ የሚውልበትን ወይም ያለ ፈውን ዘመን የዋለበትን ለማግኘት የሚያስችል ጥንተ ዮንን አስቀድሞ ማውጣት ነው እንደምን ቢሉ በዓመት በዓሙቱ የደረስንበትን ዘመን መሠረት አድርገን ወደኋላ ያለውን ዘመን ከ፬ት ከፍለን መጠነ ራብዒት ፯ተኛዪቱን ጳጉሜን ጨምረን በሰብኤ በሰባዔ ብንከፍለው ከላይ እን

www.ethiopianorthodox.org

ያተትነው የመቧቸውን ጥንተ ዮን ከሰባዔው ትርፍ ሆኖ እናገኘዋለን ያለፈውም የሚመጣውም በጠቅላላው በዚሁ ቍጥር ዕለታቱን ሁሉ ለማግኘት የሚያስችል ነውና እናስ ተውል ።

፫ኛ ክ ፍ ል ።

ሠርቀ ዕለት በእሁድ ይጀምራል ። በቅዳሜ ይጨ ርሳል ። በሠርቀ ዕለት ዕለተ ዮሐንስን ማለት የዘመን መለወጫ መስከረም የሚብትበትን ቀን ለማግኘት ስንፈ ልግ እንዳለፈው ዓመተ ዓለምን ከፀት ከፍለን መጠነ ራብዒት ፯ተኛዪቱን ጳጉሜን አክለን ጥንተ ዮኑን ከወጣን በኋላ የወጣውን ጥንተ ዮን አንዱን ሳናትት እንዳለ አቄ ይተን ፀት ዕለተ ጠቢባን ጨምረን በሰባዔ ብንከፍል አሁ ንም ከሰባዔ የተረፈውን ሳናትት ፭ድ ቢተርፍ ዕለተ ዮሐ ንስ መስከረም ፩ ቀን እሁድ ይወላል ። ፀት ቢተርፍ ሰኞ ፣ ፫ት ቢተርፍ ማክሰኞ፣ ፬ት ቢተርፍ ረቡዕ ፣ ፭ት ቢተ ርፍ ሐሙስ፣ ፮ት ቢተርፍ ዓርብ፣ ፯ት ቢተርፍ ቅዳሜ ይወ ላል ሠርቀ ዕለት ከሰባት አያልፍም ። እሁድ ዘወትር አንድ ዕለት ተብሎ ይቄጠራል ። አቄጣጠሩም እንደሚ ከተለው ነው ።

አሁን የ፲፱፻፸፮ ዓ ም. ጥንተ ዮንና ሠርቀ ዕለትን ማግኘት ዓመተ ዓለምን ለፀቱ ወንጌላውያን እናከፍለ ዋለን ።

ዘመኑም ፯ ሽህ ፬፻፸፮ ዓመት ነው ለፀት ሲከፈል አንድ ሽህ ፭፻፭፬ ፩ሽህ ፭፻፭፬ ይደርሳል ወንጌላዊው ዮሐንስ

መሆኑ በዚህ ይታወቃል ስለበዓላቱም በ፩ኛው መጽሐፍ ከገጽ ፲፯ እንደገለጽነው ነው የ፩ዱን ክፍል በ፯ በ፯ ብንከፍ ለው ከ፩ሽህ ፭፻፭፬ ፪ ይተርፋል ከ፪ቱ ወንጌላውያን ፫ት ይተርፋል መጠነ ራብዒት ፯ተኛዪቱ ጳጉሜን ፩ሽህ ፭፻፭ ፭፬ ቀን ሆናለች፤ ይህም በ፯ በ፯ ሲከፍሉት ፪ት ይተርፋል ፪ት ዕለተ ጠቢባን ሲጨመር ፬ት ይሆናል ፫ና ፬ት ፲፪ት ይሆናል ።

፯ቱን ቢገድፉ ፩ ይቀራል ፩ዱን ሳያትቱ ይቄጠራል ስለዚህ ሐሙስ ሠርቀ ዕለት ይባላል ። በ፻፯ ዓ. ም. ዕለተ ዮሐንስ መስከረም ፩ ቀን ሐሙስ መዋሉ በዚህ ይታ ወቃል ።

ሐሙስ በጥንተዮን ብቻ አቄጣጠር ፪ኛ ቀን ነው።

በሠርቀ ዕለት አቄጣጠር ፭ኛ ቀን ይሆናል ዕለተ ጠቢባን የተባሉትም እሑድና ሰኞ ናቸው ከቀመር ገብ ተው አልተቄጠሩምና ዕለተ ጠቢባን ተባሉ ።

የዕለታት መጀመሪያ እሑድ ነው ስሙም ጥንተ ዕለት ይባላል ፤ የቀመር የዓመታት ቍጥር መጀመሪያ ግን ሰኞ ነው ስሙም ጥንተ ቀመር ይባላል የዓመታት ቍጥር መጀመሪያ ስለሆነ ነው ምክንያቱም ቅዱስ ዩሜጥሮስ ፭ት ወር ከ፯ ቀን በኬክሮስ ገድፎ ሠሉስ ማቴዎስ ብሎ ዓመታትን መቍጠር የጀመረበት ዕለት ስለሆነ ጥንተ ቀመር ይባላል ።

እሑድና ሰኞ ዕለተ ጠቢባን ተብለው የሠርቀ ዕለት ቍጥር ለማግኘት የሚያስችሉ መደበኞች ናቸው ።

www.ethiopianorthodox.org

ጥንተ ዮን ማለት ፀሐይና ጨረቃ ከዋክብት የተፈጠሩበት ዕለተ ረቡዕ ነው ። እሁድ ወሠሉስ ወረቡዕ ዘውእቶሙ ፫ቱ ጥንታት የሚአሰኘው ይህ ነው ።

፬ኛ ክፍል ።

አባቶቻችን ኢትዮጵያውያን የሂሳብ ቍጥር ሲያስጠኑበት የኖረው ሁኔታ እንደሚከተለው ነው ። ከላይ በ፫ኛው ክፍል እንደገለጽነው የ፩ዱን ወንጌላዊ ክፍል በ፯ በ፯ት ሲከፍሉ ፪ት ይተርፋል ብለናል ።

በመጀመሪያ ፻ውን ዓመት በ፯ በ፯ ስንከፍለው ፯ ጊዜ ፯ት ፵፱ ይሆናል ። ከ፶ው ፩ ይቀራል ማለት ነው ።

፲፬ ጊዜ ፯ ፺፰ ይሆናል ከመቶው ፪ ይቀራል አስተውል ።

አሁን የ፩ዱን ክፍል ጠቅላላ ሂሳብ እናሳያለን ማለት የ፩ዱ ክፍል ፲፰፻፰፬ ዓመት ነው በዚሁ ውስጥ ስንት ጊዜ ፯ት እንዳለ እንወቅ ።

በዚሁ ውስጥ ፪፻፰፯ ጊዜ ፯ት ይገኛል በዚሁም ላይ ከ፯ ቍጥር የተረፈ ፪ት ይገኛል ።

ጥንተ ዮን ለማስገኘት ያስቻለ ይህ ፪ የተረፈ ቍጥር ነው (በ፪ኛው ክፍል ተመልከት ።)

አሁንም ጥንታዊው የአባቶቻችን ኢትዮጵያውያን የአከፋፈል ሂሳብ በጥንታዊው አኃዝ ቍጥር እንዴት አድርገው ሲያስተምሩ ወይም ሲያስጠኑ እንደነበሩ ስንገልጽ አሰጣጡ የቃል ነው ሆኖም ከላይ እንደገለጽነው ፲፰፻፰ ፬ት ዘመን በ፯ በ፯ እንከፍለዋለን ።

የ፩ዱ ወንጌላዊ ድርሻ ።

፪ ፻ ፰ ፯

፲ ፰ ፻ ፰ ፬ ፡ ፯ት ጊዜ
፲ ፬ ፻

፬ ፻ ፰
፬ ፻ ፳

፵ ፬ —
፵ ፪ —

፪

፪ት ይተርፋል የተባለው ይህ ነው ።

ቀጥሎ ያለውን ተመልከት

፪፻ ጊዜ ፯ት ፲፬፻ ይሆናል ፰ ጊዜ ፯ ፬፻፳ ይሆናል ፯ት ጊዜ ፯ ፵፪ ይሆናል ።

ጥንታውያኑ ኢትዮጵያውያን አባቶቻችን ያቆዩትን የሂሳብ ትምህርት የዛሬው ወጣት በእውቀት የደረጀ እንደመሆኑ መጠን ከአባቶቹ የወረሰውን እውቀት መሠረት አድርጎ ። የአዋቂዎች ልጅ መሆኑን ተገንዝቦ እውቀቱን ለወደፊት በበለጠ ሁኔታ ማስፋፋትና ማሻሻል አለበት እንጂ አይከለከልም ።

ኤውሮፓውያን እንደዛሬ ሣይሆን በጥንታዊው ቍጥራቸው በጭረት ይቈጥሩ እንደነበሩና አሁንም የጥንቱ ቍጥራቸውን ያልሰረዙ መሆናቸውን የሚያስረዳ በየመጽሐፋቸው ጥንታዊውን አኃዝ ፩ ፩ ፩ ፫ት ሲሉ ፫ ጭረት ይጽፋሉ ። አሁን ግን በማሻሻል የቍጥራቸውን አኃዝ

www.ethiopianorthodox.org

የተጣራና ምቹ አድርገው ልጆቻቸውን እንደጠቀሙ ያስረዳል ። የተጣራ ሂሳብና አጋዝ መሠረቴ(ማለት የተገኘ በት ሀገር) ከአፍሪቃ ክፍል ከዓረብ ሊቃውንት ነው ይባላል ።

ይህ ከላይ በጥንታዊው ቊጥር የተከፈለውን አከፋፈል በሐዲሱ የተሻሻለ ቊጥር ስናየው በሥራው ቀል ጠፍ ያለ ሆኖ እናገኘዋለን ይኸውም እንደሚከተለው ነው ።

የ፩ዱ ወንጌላዊ ክፍል 1864— ነው ።

2 6 6

1 8 6 4 −7

1 4

4 6

4 2

4 4

4 2 −2

266 ጊዜ 7 ይሆናል ሁለት ይተርፋል የተባለው ይህ ነው ።

ግንኛውንም ነገር ለማቃለል ተስማምቶ በማሻሻል የተሠራ እንደሆን ለመጪው ትውልድ የዕውቀት በር ከፋች ይሆንለታል ። እግዚአብሔርም በመስማማት የተሠራ ሁሉ እንደሚደሰትበት የታወቀ ነው ። ከላይ የጠቀስነው የምዕራባውያን ቊጥር ሦስት ጫረት ሦስት ብለው ይቈጥሩት

ነበር ። ዛሬ ግን በተሻሻለው እርምጃ የተከናወነው አቈጣጠር አንድ መቶ አሥራ አንድ ይሆናል ይህም በማሻሻል የተገኘ ነው ። በሀገራችንም ከአሁን በፊት ሊቃውንቱ እየተስማሙ መነቃቀፍን እያስወገዱ በመሥራታቸው ራሳቸውን ጠቅመው ልጆቻቸውን በደግነት ፡ በቅድስና ፡ በርኅራኄ ፡ መሥርተው አጽንተው ሄደዋል ። ከእኛ በፊት የነበሩ ልጆቻቸውም የእኛ አባቶች እንደመሆናቸው መጠን እንደ አባቶቻቸው በመስማማት የአባቶቻቸውን ሕግ በመጠበቅ እየሠሩ ብዙውን እያሻሻሉ ቂይተው ለእኛ አስረክበውን ሄደዋል ። እኛም ከአባቶቻችን ያገኘነውን ሥራና ደግነት መሠረት አድርገን ለመጪው ትውልድ ጊዜው በሚፈቅደው እየተከተልን የከበደውን ነገር በመስማማት እያሻሻልን ብንሠራ የልጆቻችን ዕውቀት ከማደጉም በላይ እኛም እንጠቀምበታለን እንጂ አንጐዳበትም ልጆቻችንም ከሃይማኖታቸው አይርቁም ጥንታውያን አባቶቻቸውንም አይነቅፉም ። ልጅ አባቱን ሲነቅፍ ክብሩን ይቀንስበታል አባቱን ሲያከብር ግን የራሱንና የአባቱን ክብር ከፍ ያደርጋል ።

አስረጅ መጽሐፍ ቅዱስ፤ ምሳሌ ። ም ፲፯–ቊጥር ፮ት የሽማግሌዎች አክሊል የልጅ ልጆች ናቸው ። የልጆችም ትምክህት አባቶቻቸው ናቸው የሚለውን ስንመለከት በቂ መምሪያ ነው ምን ጊዜም የተውሶ አባት አባት ወይም ክብር አይሆንም ።

www.ethiopianorthodox.org

፭ ኛ ክ ፍ ል ።

ተውሳከ ዕለት ከምን እንደተገኘ ከዚህ ቀጥለን እና ስረዳለን ። የ፲፱፻፶፮ ዓ. ም. በ፩ኛው መጽሐፍ ገጽ ፲፮ ላይ እንደገለጽነው በዓለ መጥቅዕ የዋለበት ጥቅምት ፲፫ ቀን ሐሙስ ስለ ሆነ የሐሙስን ተውሳክ ለማግኘት የሚያ ስችለን መጥቅዕ የዋለበት ሳኒታ ማለት ከጥቅምት ፲፬ ቀን ጀምረን ነነዌ እስከ ዋለበት ቀን ስንቈጥር ፻፳፫ ቀን ይሆናል ። ፻፳ውን በ፴-በ፴-ቢገድፉ ፫ት ይተርፋል የሐ ሙስ ተውሳከ ዕለት የተባለ ይህ ነው ።

በዓለ መጥቅዕ ዓርብ ሲውል ፻፳፪ ዕለት ቅዳሜ ቢውል ፻፳፰ ። እሑድ ቢውል ፻፳፯ ። ሰኞ ቢውል ፻፳፮ ። ማክሰኞ ቢውል ፻፳፭ ። ረቡዕ ቢውል ፻፳፬ ቀን ይገኛል ። ከዚህ የሚወጣ ተውሳከ ዕለት የለም ። ሁልጊዜ ከመጥ ቅዕ ሳኒታ አንስቶ ነነዌ እስከ ዋለበት ቀን እየቈጠሩ ፻፳ ውን በ፴-በ፴- እየገደፉ ተውሳከ ዕለት ይገኛል ። መጥ ቅዕ ከተውሳከ ዕለት ጋር ተቈጥሮ ጾመ ነነዌን ያስገኛል ።

የአጽዋማትና የበዓላት ተውሳክ መሠረታቸው ነነዌ ነው ከነነዌ ሳኒታ እስከ በዓተ ጾም ፲፬ ቀን ይገኛል እስከ ደብረ ዘይት ፵፩ ቀን ይገኛል እስከ ሆሣዕና ፷፪ እስከ ስቅለት ፷፯ እስከ ትንሣኤ ፷፱ ቀን እስከ ረክበ ካህናት ፺፫ ቀን እስከ ዕርገት ፻፰ እስከ ጰራቅሊጦስ ፻፲፰ ቀን እስከ ጾመ ሐዋርያት ፻፲፱ ቀን እስከ ጾመ ድኅነት ፻፳፩ ቀን ይገኛል ከዚህ በላይ የተዘረዘሩት በዓላት ተውሳካቸ ውን ለማግኘት (ተውሳክ ማለት ጭማሪ ማለት ነው ምክ

ንያቱም በዓላቱን ለማግኘት ከመጥቅዕ ጋራ አብሮ እየተ ጨመረ የሚቈጠር ስለሆነ ነው) በየ አንዳንዱ ክፍል ያለ ውን ቍጥር ከ፴ በታች ያሉት እንዳሉ ሁነው ከ፴ በላይ ያሉትን ሁሉ በ፴ በ፴ እየገደፉ ትርፉን ከመጥቅዕ ጋራ እየ ጨመሩ ሲቆጥሩ በዓመት በዓመቱ የሚውሉበትን ቀን ለማግኘት እንችላለን ።

፩ኛ የዓቢይ ጾም ፲፬ ፪ኛ የደብረ ዘይት ፲፩ ፫ኛ የሆ ሣዕና ፪ ፬ኛ የስቅለት ፯ ፭ኛ የትንሣኤ ፱ ፮ኛ የረክበ ካህናት ፫ ፯ኛ የዕርገት ፲፰ ፰ኛ የጰራቅሊጦስ ፳፰ ፱ኛ የጾመ ሐዋርያት ፳፱ ፲ኛ የጾመ ድኅነት ፩ ዕለት ይገኛል ከ፴ የተረፈው ተውሳክ ይባላል ተጨማሪ ማለት ነው ።

፮ ኛ. ክ ፍ ል ።

በ፩ኛው መጽሐፍ ከገጽ ፰ት ላይ ወንጌላውያን በዓ መት ጳጉሜን በዕለት አንድ ናቸው ብለን ነበር ነገር ግን የ፮ተኛዪቱ ጳጉሜንም ወንጌላውያኑም በዕለት ነው የሚቈጠረው ምክንያቱም በዓመት የሚገኙ ዕለታት ፫፻ ፷፭ ናቸው ፫፻፷፬ቱን በ፯ በ፯ት ገድፎ አምስተኛዪቱ ጳጉ ሜን ፩ ቀን ተርፍ አለች ስሟም ዕለተ ምርያ ይሏታል ወንጌላውያን በዓመት ተብሎ መቈጠሩ ከዓመት ገብታ ስለ ተቈጠረች ነው እንጂ የምትቈጠረውስ ዕለቲቱ ብቻ ናትና እናስተውል እንዲሁም በ፩ኛው መጽሐፍ ከገጽ ፲፩ ላይ ስለ ኬክሮስ አቈጣጠር የቀረውን ከዚህ እንገልጻለን ኬክ ሮስ ማለት በዛሬው የሥልጣኔ አቆጣጠር ስንተረጕመው ፩ዱ ኬክሮስ ፲፪ ደቂቃ ማለት ነው ፭ቱ ኬክሮስ ፰ ደቂቃ

www.ethiopianorthodox.org

ይሆናል ። አንድ ሰዓት ማለት ነው ከ፩ዱ ወንጌላዊ የተ
ገኘ ፲፩ት ኬክሮስ ሲሆን ። ከ፫፻፷፭ ቀኖች ውስጥ ትርፍ
፫ ሰዓት ይገኛል ማለት ነው ይህ ቍጥር ከ፩ዱ ዓመት
፫ ሰዓት ከ፬ቱ ዓመት ፲፪ ሰዓት ስለሚገኝ አባቶቻችን
፯ኛዉ፡ቱ ጳጉሜን በ፬ት ዓመት የምትገኝበትን ሂሳብ ጠን
ቅቀው መገመበው አቆይተውናል ይኸም ቍጥር በዛሬው
የሥልጣኔ አቈጣጠር ስንተረጕመው ፍራክሽን የሚባ
ለው ይህ ነው አባቶቻችንም ጠቃቅን ብለው ታል ስለ
ዚህ አ.ትዮጵያውያን ከጥንት ጀምሮ የሠለጠኑ ናቸውና
የዛሬ ልጆችም ሥልጣኔውን በማስፋፋት ላይ ስለምትገኙ
አባቶቻችሁን መንቀፍ የለባችሁም ።

፯ኛ ክ ፍ ል ።

ዓውደ ጥንተ ዮን ከረቡዕ እስከ ማክሰኞ ነው፤ ዓውደ
ማለትም መመላለሻ ማለት ነው ። ጥንተ ዮን ከምን
ይገኛል ቢሉ በዓመት የሚገኙ ቀኖች ፫፻፷፭ ቀኖችና እን
ዲሁም ፲፩ት ኬክሮስ ይገኛል ። ስለ ኬክሮሱ በ፯ኛው
ክፍል ተመልከት ዕለተ ምርያ ፭ተኛዉ፡ቱን ጳጉሜን ለማ
ግኘት ፫፻፷፭ቱን ቀን በ፯ት በ፯ት ቢገድፉ ዕለተ ምርያ
የምትባል ፭ኛዉ፡ቱ ጳጉሜን ፩ዲት ቀን ትተርፋለች።

ዕለተ ምርያ የተባለችው ፩ዲት ቀን እስከ ዛሬ ድረስ
(ማለት እስከ ፲፱፻፺፮ ዓ. ም.) ፯ሺህ፱፻፺፮ ቀን ሁናለች
ዕለተ ምርያ ከ፬ት ከፍለን ዕለተ ሠግር ፭ተኛዉ፡ቱን ጳጉሜን
ጨምረን በ፯ት በ፯ት እየገደፍን ከሰባኤ የተረፈውን
፩ዱን አትተን ሰባኤ ማለት ፯ት ማለት ነው ። አትተን ማለ

ትም ትተን ማለት ነው) ከ፯ት የተረፈው ጥንተ ዮን ይሆ
ናልና ጥንተ ዮን ከፀሐይ ዓውደ ዓመት ተገኘ ይሏል ።

፲፩ ኬክሮስ በምን ይታወቃል ቢሉ መጋቢት ፳፩
ቀን መዓልትና ሌሊት ይተካከላሉ ። ከዚህም ቀጥሎ እስከ
ሰኔ ፳፩ ቀን መዓልት ከሌሊት ፩ድ ፩ድ ከንትሮስ ይወስዳል
ከንትሮስ ብሂል ፩ዱ ክፍል እምዘ ይከፍልዎ ለ፩ዱ ሰዓት
ኀበ ፴ እንዳለ ። ፴ው ከንትሮስ ፭ት ኬክሮስ ይሆናል ።
፭ት ኬክሮስም ፩ድ ሰዓት ነው ብለናል ። በዚሁ ቍጥር
፯ ከንትሮስ ፫ት ሰዓት ይሆናል ። ፫ት ሰዓትም ፲፩ ኬክሮስ
ይሆናል ። ፩ድ ከንትሮስ በዘመናዊው ሥልጣኔ አቈጣጠር
፱ት ደቂቃ ማለት ነው ። ስለዚህ ጥንታዊው አቈጣጠር
ወይም አነጋገር ። ወደ ሐዲሱ ሥልጣኔ ሲተረጐም የቀድሞ
አባቶቻችን በጣም አዋቂዎች ነበሩ ለማለት እንችላለን ።

ሌሊቱንም ቢሹ ከሰኔ ፳፩ ቀን እስከ መስከረም ፳፩
ቀን ፩ድ ፩ድ ከንትሮስ ከመዓልት ወደ ሌሊት ይመለሳል
በመስከረም ፳፩ ቀን ዕሪና ይሆናል ። (መዓልቱና ሌሊቱ
ልክ ይሆናል ማለት ነው) ከመስከረም ፳፩ እስከ ታኅሳ
ሣሥ ፳፩ ቀን ድረስ ሌሊት ከመዓልት ፩ድ ፩ድ ከንትሮስ
ይወስዳል ። ከታኅሳሥ ፳፩ ቀን እስከ መጋቢት ፳፩ ቀን
፩ድ ፩ድ ከንትሮስ ከሌሊት ወደ መዓልት ይመለሳል ሲሉ
አባቶቻችን አ.ትዮጵያውያን በደንብ አስተምረዋል ።

ይህ የአ.ትዮጵያውያን አባቶቻችን ሊቅነትና ተመራማ
ሪነት ምን ያህል ከፍተኛነት እንደነበረው እስከ ልብ
አድርገን እንመርምረው መዓልት ከሌሊት በቀን ፬ት

www.ethiopianorthodox.org

ደቂቃ አብልጠ መውሰዱን ተመልሶም ወደሌሊት መመ
ለሱን ሌሊትም በተራው ከመዓልት በቀን ፱ት ደቂቃ አብ
ልጠ መውሰዱን ። ተመልሶም ፱ት ፱ት ደቂቃ ወደ መዓ
ልት መመለሱን ይህን ሁሉ የዓየርን ጠባይ መርምሮ
ማወቅ ከማን ተገኘ ከአባቶቻችን ነው ።

በዛሬው ዘመን የሳይንስ ሊቃውንትም በማሻሻል
እውቀታቸውን እያሳደጉ ከሥራ ላይ እንዲውል ሁሉም
እንዲያውቀው በሚድረጋቸው ይመሰገኑበታል እንጂ መሠ
ረቱስ ከቀደሙ አባቶች የተገኘ ነው ።

ስለዚህ በዓመት በዓመት የሚገኙ ፭ቱ ቀኖችና (ማለት
፩ጉሜን) በ፬ኛው ዓመት የምትገኘው ፮ተኛዪቱ ፩ጉሜን
ከዓውደ ፱ሐይ የተገኙ ናቸው ይሏል ።

ይህም ሁኔታ በሥስተኛው መጽሐፍ ተብራርቶ
ይጻፋል ።

፮ኛ ክ ፍ ል ።

ጥያቄ በዓላትንና አጽዋማትን መሠረታቸውን ለቀው በማ
ሻሻል ከተወሰነላቸው ቀን እንዲውሉ ያደረገ
ማን ነው ?

መልስ ቅዱስ ድሜጥሮስና በጊዜው የነበሩ ሊቃውንት
ተስማምተው ነው ።

ጥ፡ አሁን ባለንበት ዘመን የኢትዮጵያ ሊቃውንት ምን
ማድረግ ይገባቸዋል ?

መ፡ የጊዜውን ሁኔታ እያዩ በማሻሻል ሃይማኖትን መሠ
ረት አድርገው በሕግናቱ አእምሮ የሚቀረጹ ጥናቶች
ማስተማርና ማስጠናት አለባቸው

ጥ፡ አበቅቴ ማለት ምን ማለት ነው
መ፡ ተረፈ ዕለት ቀሥር ማለት ነው
ጥ፡ መጥቅዕ ማለት ምን ማለት ነው አስረዳኝ
መ፡ ነጋሪት ማለት ነው በቁመ-ም መጥቅዕ ይባላል ትር
ጓሜውም ሰብሳቢ ማለት ነው

ጥ፡ የዕለታት ተውሳክ በምን ይጀመራል አስረዳኝ
መ፡ በቅዳሜ ይጀመራል
ጥ፡ የቅዳሜ ተውሳክ ስንት ነው አስረዳኝ
መ፡ የቅዳሜ ተውሳክ ፭ት ነው
ጥ፡ የዕለታት ትውሳክ በምን ይጨርሳል አስረዳኝ
መ፡ በዓርብ ይጨርሳል
ጥ፡ የዓርብ ተውሳክ ስንት ነው አስረዳኝ
መ፡ የዓርብ ተውሳክ ፱ት ነው
ጥ፡ ተውሳክ ማለት ምን ማለት ነው
መ፡ ተጨማሪ ማለት ነው
ጥ፡ ከቅዳሜ እስከ ዓርብ ያሉ ዕለታት ተውሳክቸውን
በየአንድ አንዳቸው ለይተህ አስረዳኝ
መ፡ የቅዳሜ ፭ት የእሁድ ፯ት የሰኞ ፯ት የማክሰኞ
፩ት የረቡዕ ፬ት የሐሙስ ፫ት የዓርብ ፱ት ነው
ጥ፡ ተውሳክ ዕለት ከምን ይገኛል አስረዳኝ
መ፡ በዓለ መጥቅዕ የዋለበትን ትተን ነነዌ እስከ ዋለበት
ቀን ቁጥረን በ፯ት በ፯ት ስንገድፈው በዘመኑ የተ
ገኘ ተውሳክ ዕለት ትርፍ ሆኖ ይገኛል
ጥ፡ ነነዌ ከዋለበት ሳኒታ አንሥተህ እስከ ነነዌ የዋለ

www.ethiopianorthodox.org

በትን ቀን ቈጥረህ በጠቅላላው የ፯ቱን ቀኖች ተውሳክ እንደምን እንደሚገኝ አውጥተህ አስረዳኝ

መ፡ መጥቅዕ ቅዳሜ ቢውል እሁድን ይዘን እስከ ነነዌ ብንቈጥር ፻፳፰ እሁድ ቢውል ፻፳፯ት ሰኞ ቢውል ፻፳፮ ማክሰኞ ቢውል ፻፳፭ት ረቡዕ ቢውል ፻፳፬ት ሐሙስ ቢውል ፻፳፫ት ዓርብ ቢውል ፻፳፪ት ይሆናል በየአንድ አንዱ ፻፳ውን በ፴ በ፴ ቢገድፉት ተውሳክ ዕለቱን ትርፍ ሁኖ እናገኘዋለን ።

ጥ፡ የዓቢይ ጾም ተውሳክ ስንት ነው አስረዳኝ

መ፡ የዓቢይ ጾም ተውሳክ ፲፬ ነው ።

ጥ፡ የደብረ ዘይት ፡ የሆሣዕና ፡ የስቅለት ፡ የትንሣኤ ፡ የርክበ ካህናት ፡ የዕርገት ፡ የጰራቅሊጦስ ፡ የጾመ ሐዋርያት ፡ የምህላ ድኅነት ተውሳካቸው ስንት ስንት እንደሆነ ለይተህ አስረዳኝ ?

መ፡ የደብረ ዘይት ተውሳክ ፲፩ ፤ የሆሣዕና ፪ት ፤ የስቅለት ፯ት ፤ የትንሣኤ ፱ኝ ፤ የረክበ ካህናት ፫ት ፤ የዕርገት ፲፰ት ፤ የጰራቅሊጦስ ፳፰ት ፤ የጾመ ሐዋርያት ፳፱ ፤ የምህላ ድኅነት ፩ድ ነው ።

ጥ፡ ይህ የአጽዋማት ተውሳክ ከምን ይገኛል አስረዳኝ ?

መ፡ ዓቢይ ጾም ብቻ ነነዌ የዋለበት ሰኞን ትተን ከማክሰኞ እስከ ዓቢይ ጾም ስንቈጥር ፲፬ ቀን ይሆናል ። የዓቢይ ጾም ተውሳክ ይህ ነው ። እስከ ደብረ ዘይት ፵፩ እስከ ሆሣዕና ፷፪ት እስከ ስቅለት ፷፯ት እስከ ትንሣኤ ፷፱ እስከ ረክበ ካህናት ፺፫ት እስከ

ዕርገት ፻፰ት እስከ ጰራቅሊጦስ ፻፲፰ት እስከ ጾመ ሐዋርያት ፻፲፱ እስከ ጾመ ድኅነት ፻፳፩ ዕለት ይገኛል ። በየ፩ድ ፩ዱ በ፴ በ፴ ስንገድፈው ተውሳኩን ትርፍ ሁኖ እናገኘዋለንና ከዚህ የተገኘ ነው ።

ጥ፡ አጽዋማትና በዓላት የተወሰነላቸውን ቀን ለማግኘት በየ፩ድ ፩ዳቸው የሚመላለሱበት ቀን ስንት ነው አስረዳኝ ?

መ፡ መመላለሻቸው ፴፭ት ፴፭ት ቀን አላቸው ። ትርፍ ጥያቄ በጠቅላላው በዓመት ውስጥ የሚገኙ አጽዋማት ፴፭ት ቀን መመላለሻ አላቸውን ?

መ፡ ከነነዌ ጀምሮ እስከ ምህላ ድኅነት ያሉ በዓላት ብቻ ናቸው ።

ጥ፡ የነነዌና የዓቢይ ጾም መመላለሻቸው የሚወጡበትንና የሚወርዱበትን ፴፭ ቀን ለይተህ አስረዳኝ

መ፡ ነነዌ ቢወርድ ከጥር ፲፯ት በታች አይወርድም ቢወጣም ከየካቲት ፳፩ ቀን በላይ አይወጣም ። መመላለሻው ከጥር ፲፬ት ቀን እስከ የካቲት ፳፩ ቀን ፴፭ት ይሆናል ። ዓቢይ ጾም ከየካቲት ፩ድ ቀን በታች አይወርድም ፡ ከመጋቢት ፭ት ቀን በላይ አይወጣም፤ መመላለሻው ከየካቲት ፴ ቀን ከመጋቢት ፭ ቀን ፴፭ ይሆናል መመላለሻው ይህ ነው ።

አስተማሪው በቃል እስከ ምህላ ድኅነት ያለውን መመላለሻ መጽሐፉን እያየ ያስረዳ ።

www.ethiopianorthodox.org

ሁኛ ክፍል ።

ጥ፡ ጥንታውያን አባቶቻችን የሂሳብ ትምህርት አላቸውን ወይስ የላቸውም አስረዳኝ

መ፡ በደንብ አላቸው ።

ጥ፡ ማብዛት መቀነስ መደመር ማካፈል እንደዛሬው ትምህርት ያስተማሩበት መጽሐፍ ይገኛልን

መ፡ አዎን በየቤተ ክርስቲያኑ ሁሉ ይገኛል ።

ጥ፡ ዓለም ከተፈጠረ እስከዛሬ ድረስ (ማለት እስከ ፲፱፻፸ ዓ. ም.) ስንት ዘመን ሁኗል አስረዳኝ ።

መ፡ ፭ት ሽህ ፬፻፸፭ት ዘመን ነው ።

ጥ፡ ለ፬ቱ ወንጌላውያን ሲከፈል ስንት ስንት ይደርሳቸዋል ?

መ፡ ሽህ፫፻፳፬ ሽህ፫፻፳፬ት ዓመት ይደርሳቸዋል ።

ጥ፡ ለ፬ቱም ክፍል ልክ የደረሰበት ምክንያት ምንድር ነው አስረዳኝ ?

መ፡ ዘመኑ ዘመነ የሐንስ ሲሆን አይተርፍም ልክ ይደር ሳቸዋል ።

ጥ፡ የ፲፱፻፸፯ ዓ. ም. ወንጌላዊ ማን ነው ?

መ፡ ወንጌላዊው የሐንስ ነው ።

ጥ፡ ፲፫፻፳፬ት ዘመን በጥንታውያኑ አባቶቻችን አከፋፈል በጽሑፍ ለ፭ት ከፍለህ አሳየኝ ?

መ፡ ጥንታውያን አባቶቻችን ሲያካፍሉ የማካፈሉን

ጥናት በቃል ነበር የሚያስጠኑት ሆኖም በቃል እን ዳጠናህት ከዚህ በታች አሳያለሁ ።

፪፻፷፮
፲፰፻፷፬ ÷ ፯ት ጊዜ
፲፬
፵፮
፵፪
፵፬
፵፪
፪

፪ ሁለት ትርፍ ነው የተባለው ይህ ነው ።

ጥ፡ በዛሬው ቀኖር ሠርተህ አሳየኝ

መልስ

266
1864 ÷ 7
14
46
42
44
42
2

ይህ ስለ ተሻሻለ በጣም ቀለል ይላል ፤ ሥራውም ይህ ነው ።

www.ethiopianorthodox.org

ጥ፡ ፩ድ ቀን ስንት ኬክሮስ ነው አስረዳኝ ።
መ፡ ፰ ኬክሮስ ነው ።
ጥ፡ አንድ ኬክሮስ በዛሬው አቈጣጠር ስንት ደቂቃ ነው ።
መ፡ ፲፪ ደቂቃ ነው ።

ጥ፡ አንድ ከንትሮስ ስንት ደቂቃ ነው አስረዳኝ ።
መ፡ ፪ት ደቂቃ ነው ።

ጥ፡ ፴ ከንትሮስ ስንት ኬክሮስ ይሆናል ።
መ፡ ፭ት ኬክሮስ ይሆናል ፡

ጥ፡ አባቶቻችን ትናንሹን ቍጥር ምን ይሉት ነበር ።
መ፡ ጠቃቅን ይሉት ነበር ።

ጥ፡ በዛሬው ሥልጣን አቈጣጠር ጠቃቅኑ ምን ይባላል አስረዳኝ ።
መ፡ ፍራክሽን ይባላል ።

መልሱ መልካም ነው ፪ኛው መጽሐፍ ተፈጸመ ሦስ ተኛው መጽሐፍ ይቀጥላል ።

አስጀምሮ ላስፈጸመን አምላክ ክብር ምስጋና ይግ ባው ። አሜን ።

መ| ኪዳነ ማርያም ገብረ ሕይወት ፡

ማ ሳ ሰ ቢ ያ ።

በ፩ኛው መጽሐፍ በ፪ኛው ክፍል ስለ፮ተኛዪቱ ጳጉ ሜን አቈጣጠር ፲፭ ኬክሮስ ብቻ ይዘ ዓመታትን መቍጠር በማቴዎስ ይጀመራል ካለ በኋላ የማቴዎስ ፲፭ የማርቆስ ፲፭ የሉቃስ ፲፭ ድምሩ ፰ ኬክሮስ ይሆናል በ፬ኛው ዓመት በዘመነ ሉቃስ ስድስተኛዪቱ ጳጉሜን ትገኛለች የሚባለ ውን ንባብ ፩ኛ ኬክሮስ ማለት ምን እንደሆነ ፪ኛ ይህ የተባ ለው ፲፭ ኬክሮስ ከየትኛው ወር እንደሚገኝ ስላልገባን ተብራርቶ ይገለጽልን ፤ ብለው ብዙዎች ስለ ጠየቁኝ ከዚህ ቀጥየ የ፮ተኛዪቱንጳጉሜን አቈጣጠር በተለይ አስረዳለሁ።

ይኸውም በአሁኑ ዘመን ማለት ከ፲፱፻፶፮ ዓ. ም. ጀምረን እስከ ፲፱፻፶፱ ዓ ም ድረስ እንዴት ሆኖ እንደ ሚቈጠር እገልጻለሁ ።

፩ኛ መስከረም ፩ ቀን የሚውለው ፲፪ ሰዓትና ፪ት ካልኢት ከ፴ ሣልሲት ነው በዘመናዊው ቍጥር ላስረዳ እፈቅዳለሁ ፤ ፩ድ ኬክሮስ ፲፪ ደቂቃ ነው ፭ ኬክሮስ ፩ ሰዓት ይሆናል ፪ኛ| ፩ድ ክልኢት ፮ት ሰከንድ ማለት ነው ፫ኛ ፩ ሣልሲት ፫ት የሰከንድ ሰከንድ ነውና አስ ተውሉ በዚህ ቍጥር እስከ ወር ፴ ቀንና ፩ ኬክሮስ ከ፲፭ ካልኢት ይሆናል ።

፪ኛ| በጥቅምት ወር እንደዚሁ ፴ ቀንና ፩ ኬክሮስ ከ፲፭ ካልኢት

www.ethiopianorthodox.org

፫ኛ፤ በጎዳር ወር እንደዚሁ ፴ ቀንና ፩ ከክሮስ ከ፲፩ ከልኢት

፬ኛ፤ በታኅሣሥ ወር እንደዚሁ ፴ ቀንና ፩ ከክሮስ ከ፲፩ ከልኢት ይሆናል ፬ት ጊዜ ፲፩ት ፮ ከልኢት ይሆ ናል ፮ ከልኢትም ፩ድ ከክሮስ ነው በታኅሣሥ ፴ ቀን ፬ ወር ከ፩ ከክሮስ ይሆናል (፬ ወር ከ፩ድ ሰዓት ማለት ነው ።

፭ኛ፤ በዚሁ አቈጣጠር ከጥር ፩ድ ቀን እስከ ሚያ ዝያ ፴ ቀን ፬ት ወር ከ፩ት ከክሮስ ይሆናል ።

፫ኛ፤ ከግንቦት ፭ ቀን እስከ ነሐሴ ፴ ቀን ፬ት ወር ከ፩ት ከክሮስ ነውና አስተውሉ በ፬ት ወር ፩ድ ሰዓት በ፬ት ወር ፩ ሰዓት ሲሆን በ፲፬ት ወር ፫ ሰዓት ተሠር ቶበት አለፈ ማለት ነው በ፲፱፻፺፯ ዓ ም በዘመነ የ-ሐ ንስ ነሐሴ ፴ ቀን ፫ቱ ሰዓት ተሠርቶበት ያልፋል (ማስ ጠንቀቂያ) ፭ት ቀን ጳጉሜን ከከልኢት የተገኘ ስለሆነ ከክሮስና ከልኢት የለውም ከ፲፬ቱ ወር ብቻ ነው የሚ ቈጠረውና አስተውሉ ። በዘመነ ማቴዎስ ፲፯ ዓ ም እን ደዚሁ ፫ቱ ሰዓት ተሠርቶበት ያልፋል ። በዘመነ ማርቆስ ፲፰ ዓ ም እንደዚሁ ፫ቱ ሰዓት ተሠርቶበት ያልፋል። በዘመነ ሉቃስ ፲፱ ዓ ም እንደዚሁ ፫ቱ ሰዓት ተሠርቶበት ያልፋል ማለት።በ፲፱፻፺፱ ዓ ም በዘመነ ሉቃስ የስድስተኛዪቱ ጳጉሜን ቀኖር በነሐሴ ፴ ቀን ከላይ እንደተዘረዘረው ተስተስበ ሙሉ ፲፪ ሰዓት ይሆናል ።

ነገር ግን የነሐሴ ወር በ፱ኛው ዓመት ፴፩ ቀን መሆን ሲገባው የጥርቅም ቍጥር ስለ ሆነ ከ፩ቱ ቀን ጳጉሜን በኋላ ፯ኛ ቀን እንድትሆን ተደርጓል ከዚህ ውስጥ ያለ ማሻሻል ማስተዋል በቂ ነው ።

ከዚህ የቀረው በ፫ኛው መጽሐፍ ከ፫ኛ ክፍልና ከ፯ኛው ክፍል ተመልከት ።

ከመምህር ኪዳነ ማርያም ገብረ ሕይወት ተዘጋጅ ተው የታተሙት መጻሕፍት ።

፩ኛ. የኤር ሡልጣንና ጎልጎታ የኢትዮጵያ ገዳም አስ ረጅ በኢየሩሳሌም በ፲፱፻፺ ዓ. ም.

፪ኛ. ርትዕት ይእቲ ሃይማኖቶሙ ለቅዱሳን አበዊነ በ፲፱፻፺፪ ዓ. ም.

፫ኛ. ስለ ኤር ሡልጣን የኢትዮጵያ ርስትነት በ፲፱፻፺፫ ዓ. ም.

፬ኛ. ፭ኛ. መጽሐፍ ማሻሻል የተለመደ ሕግ ነው በ፲፱፻፺፭ ዓ. ም. ታትሟል ።

፮ኛ. ፯ኛ. መጽሐፍ ማሻሻል የተለመደ ሕግ ነው ። በ፲፱፻፺፮ ዓ. ም. መስከረም ፯ ቀን ።

www.ethiopianorthodox.org

ማ ረ ሚ ያ ፤

ግድፈት ፥	እርም ፤	ገጽ	ክፍል
ሠርቀ ዕለትን ማግ ኘት ፤	ሠርቀ ዕለትን ለማግ ኘት ፥	፲	፫
ጳጉሜን ፭ ቀን ተርፍ አለች ፤	፭ ቀን ትተርፋለች ፤	፲፯	፯
ነነዌ ከዋለበት ሳኒ ታ አንሥተህ እስከ ነነዌ ፤	መጥቅዕ ከዋለበት ሳኒታ አንሥተህ እስከ ነነዌ ፥	፳፩	፰

ዲያቆን ሰሎሞን ዮሐንስ
0911860113
0111/271609
D.N Solomon Yohannes

www.ethiopianorthodox.org

ቁጥር 5407

ዲያቆን ሰለሞን ዮሐንስ
0911860113
0111/271609
D.N Solomon Yohannes

ማ ሻ ሻ ል

የተለመደ ሕግ ነው ።

ከመምህር ኪዳነ ማርያም ገብረ ሕይወት ።

የሦስተኛ ደረጃ ትምህርት ቮኛ መጽሐፍ

ግርማዊ ንጉሠ ነገሥት ቀዳማዊ ኃይለ ሥላሴ በነገሡ በ፴፪ኛው
ዘመነ መንግሥት በ፲፱፻፷፯ ዓ ም ፣
ብፁዕ አቡነ ባስልዮስ ርእሰ ሊቃነ ጳጳሳት የኢትዮጵያ ፓትረያርክ
በሆኑ በ፱ኛው ዓመት ፤
ይህ መጽሐፍ በትንሣኤ ዘጉባኤ ማተሚያ ቤት ታተመ ።

አዲስ አበባ ጎዳር ፭፱ ቀን ፲፱፻፷፯ ዓ. ም.

ዋጋው $ 1.25

www.ethiopianorthodox.org

መ ግ ቢ ያ

እ ና ሻ ሽ ል ።

ማሻሻል የተለመደ ሕግ ነው የቮተኛ ደረጃ ተምህርት ቮ ኛ መ ጽ ሐ ፍ ።

ይህ ጥንታዊው የሂሳብ መጽሐፍ ከኢትዮጵያውያን አባቶቻችን ሲያያዝ የመጣ የእውቀት ምንጭ ስለሆነ ለመጭው ትውልድም ፈጽሞ ሳይጠፋ ስለ ተጻፈለት እውቀቱን በማስፋፋት እንደሚጠቀምበት የታወቀ ነገር ነው ። በኢትዮጵያውያን አባቶቻችን ማንኛውም ነገር ማሻሻልና ማቃለል ደግ ነገርም መመሥረት ዋና ዓላማ ቸው እንደነበር ይህ መጽሐፍ በሰፊው ያስረዳናል በሃ ይማኖት ማሻሻል የለም እንጂ በሥራ ሁሉ ማሻሻል የጊዜውን ሁኔታ እየተከተሉ በሕዝብ ዘንድ ከበድ ብሎ የታየውን ሁሉ ማቃለል ሕዝብን ማስደሰት ከጠብና ከክ ርክር ከመነቃቀፍ እንዳይደርስ በሰላም መጠበቅ ፣ የተ ሠወረውም እውቀት ለመግለጽ የሚደክመው ወንድማ ችንን ረድተን ሐሳቡን ከግብ እንዲደርስ ማጽናናትና መደገፍ እንዲኖርብን ያስፈልጋል ።

ቮ ኛ ማንኛውም ኢትዮጵያዊ የሆነ ሁሉ በደግ ነገር ተነሥቶ ሲሠራ በምቀኝነት እንቅፋት ሆኖ ማስቀረት ተገቢ አይደለም ፣ ምቀኝነትም ክፍሉ የአጋንንት ነው ። ይህን ሁሉ መመሥረትና ማስወገድ የቤተ ክህነት ሥራ ነው የሚል ጥያቄ ይመጣ ይሆናል ነገር ግን ቤተ ክህነ ትን በመንቀፍ የምንጠቀምበት ነገር የለም መከተልና

ያለደራሲው ፈቃድ ማሳተም ክልክል ነው ።

www.ethiopianorthodox.org

መመልከት የሚገባን ደጉ ንጉሠ ነገሥታችን ቀዳማዊ ኃይለ ሥላሴ የመንግሥቱም የክህነቱም ሥራ እድገት አግኝቶ ሕዝብ እንዲጠቀምበት የሚደክሙትን ዓላማ መከተል በቂያችን ነውና ሁላችንም የተቻለንን ያህል መሥራት አለብን ።

ቮኛ ቤተ ክርስቲያን ስትባል ክርስቲያን ለተባልን ሁሉ ገንዘባችን ናት ፤ ወይም እንደ ስሟ ቤታችን ናትና በተቻለን መጠን በሥራም በሐሳብም ፣ ወይም እንደዚሁ በመጻፍም ሆነ ብንደክምላት ተደሰቱ የፈጠረን እግዚአ ብሔር ሲሆን ተጠቃሚው ሕዝብ ነው ስል በእውቀት አበባ አጊጦ ለሚታየው ትውልድ ሳበረክት ለወደፊቱ በአባቶቹ እውቀት ላይ መሥርቶ የበለጠ እውቀት እን ዲስፋፋበትና መነቃቀፍን ትቶ ማሻሻል እንዲኖርበት ከማሳሰብ ጋር ነው ለዚህም ድጋፍ የሚሆናችሁ ትን ቢታዊ ቃል አለ ፤ ዳንኤል ም ፲፪ ቁጥር ከ፫-፬ ብዙ ሰዎች ይመረምራሉ እውቀትም ይበዛል የሚለውን ዕድሉና ዕው ቀቱ ለእናንተ ይሁን አሜን ።

መሻሻል የተለመደ ሕግ ነው ።

ቮኛ መጽሐፍ የሦስተኛ ደረጃ ትምህርት ።

ቅዱስ ድሜጥሮስ በዓላትንና አጽዋማትን እንዲ ሻሻሉና በተወሰነላቸው ቀን ብቻ እየተዘዋወሩ እንዲ ውሉ ያደረገበት ምክንያት ሐዋርያትና ከሱ በፊ ትም የነበሩ ሊቃውንት በዓለ ትንሣኤ ከሰኞም ከማክ ሰኞም እስከ ቅዳሜ ይውል ነበርና ቅዱስ ድሜጥሮስ ነነዌ ጸመ ሐዋርያት ከሰኞ ፣ ፪ኛ. ደብረ ዘይት ሆሣዕና ትንሣኤ በዓለ ጰራቅሊጦስ ከእሁድ፤ባይወጣ ፡ ፍሥሕ ከሆሣዕና አን ሥቶ እስከ ቅዳሜ ሥዑር ባትወጣ ፡ ስቅለት ከዓርብ ባይ ወጣ ፡ ረክበ ካህናት ጸመ ድኅነት ከረቡዕ ባይወጣ ፡ ዕርገት ከሐሙስ ባይወጣ ፡ እወደ ነበር ብሎ ተመኝ፡ከዚህ በኋላ የታዘዘ መልአክ መጥቶ ነገር በምኞት ይሆናልን ? ያሰብ ኸው ነገር ሁኖልሃልና ሌሊት ፳፫ኛ ሱባዔ፡ቀን ፯ት ሱባዔ ያዝ አለው፤ ስለ ምን የሌሊቱን አበዛበት የቀኑን አሳነሰለት ቢሉ ሌሊት ዕረፍት ነውና ፤ቀን ግን የተጣላ ሲያስታርቅ የታመመ ሲጠይቅ ሲፈርድ ሲተች ይውላልና ስለዚህ የሌሊቱን አበዛበት የቀኑን አሳነሰለት ፡ የሌሊቱን ሲቈጥሩት ፻፷፭ ይሆናል፡በ፭ት ፴-፴ ሱባዔ ቢከፍሉት ፲፭ ይቀራል ፤ ይህ ጥንተ ሙላደ አበቅቱ ይባላል (መጀመሪያ አበቅቱ የተባለው የአጽዋማትና የበዓላት መቈጠርያ ከዚህ ተገኝ ማለት ነው) የቀኑ ፯ት ሱባኤ ፶፬ ይሆናል ፤ ፴ውን ገድፎ ፲፱ ይቀራል ይህ ጥንተ ሙላደ መጥቅዕ ይባላል ።

ዳግመኛም ሙላደ አበቅቱ በ፫፻ ፶፪ ቀን ነሐሴ (ማለት ነሐሴ ፳፬ ቀን) ጨረቃ ዓውደ ዓመትን ታደርሳለች ከነሐሴ ፯ት ቀን ከጳጉሜን ፭ት ቀን ፲፭ድ ይሆናል፡ዳግመኛ ሙላደ

www.ethiopianorthodox.org

አበቅቴ ይባላል ፤ መጥቅዕ ቢበዛ አበቅቴ ቢያንስ አበቅቴ ቢበዛ መጥቅዕ ቢያንስ ከ፴ አይወጣም ከ፴ አይወርድም ፤ በ፲፱፻፱ ቀን ጨረቃ ዓውዷን ታደርሳለች ማለት ከተነሣችበት ዙራ ትፈጽማለች ማለት ነው ፤ ዓውድ ማለትም ዙርያ ማለት ነው ።

ማሻሻል ተገቢ መሆኑን የሚያስረዳ መልአኩ ለቅዱስ ድሜጥሮስ ሌሊት ዕረፍት ስለ ሆነ ፷፫ት ሱባዔ ያገ አለው ። ቀን ግን የሥራና የድካም ሰዓት ስለ ሆነ ፤ ፯ት ሱባዔ ያገ አለው ።

ይህ የማሻሻል መምርያ ነው ሱባዔ ማለትም ፯ት ማለት ነው መሠረቱም ፯ቱ ቀኖች ናቸው (ወይም ስምንት ይባላል) በዚህ ጊዜ የማብዛትና የማከፈልን ሥራ ያስተምረናል ፤ ፯ት ጊዜ ፷፫ት ፬፻፺ ይሆናል ፤ ፬፻ውን ለ፴ ቀን ቢከፍሉት ፲፫ ፲፫ት ይደርሳል ትርፍ ፲፩ ቀን ይገኛል ። ይህ ከ፴ የተረፈው ቀን አበቅቴ ይባላል ፲፫ ፯ት ጊዜ ፯ት-፵፱ ይሆናል ይህ ለ፴ ቀን ቢከፍሉት ፩ድ-፩ድ ደርሶ ፲፱ ቀን ይተርፋል ፤ መጥቅዕ ማለት ይህ ከ፴ ቀን ትርፍ ሁኖ የተገኘ ነው ፤ መጥቅዕና አበቅቴ መሠረታቸው በወር ውስጥ የሚገኙ ፴ ቀኖች ስለሆኑ ከ፴ አይወጡም አይወርዱም ዘወትር ፴ ይሆናሉ ፤ ከ፭ኛው መጽሐፍ ከገጽ ፲፭ እስከ ፲፯ ተመልከት ።

፲፫ኛ ክፍል ።

ከዚህ የቅዱስ ድሜጥሮስን ታሪክ ባጭሩ እንጽፋለን ቅዱስ ድሜጥሮስ በግብርና የሚኖር ደግ ሰው ነበረ ። በወጣትነቱም ዘመን አሕዛብ በገዙት ነበርና አባቱና

እናቱ አስበው ከአሕዛብ ወገን እንዳያጋቡት ሃይማኖቱን እንዳይክድ ብለው የአጐቱ ልጅ የምትሆን አልፋ ወይን የምትባል ደግ ልጅ አጋቡት ። ለጊዜው የአባቱንና የእናቱን ትእዛዝ ሳይቃወም የጋብቻውን ሥነ ሥርዓት ፈጸመ ። ነገር ግን ሁለቱም ፍጹማን ደጋጎች ሰዎች ስለ ሆኑ በመንፈስ ቅዱስ ተጠብቀው ፤ በድንግልና ተወስነው ከ፭ ቤት ይኖሩ ነበር ። በዘመናቸውም የነበረ ሊቀ ጳጳሳት ቅዱስ ዮልያኖስ ይባል ነበር ። ለቅዱስ ማርቆስ ፲፩ኛ ነው ። ሸመገለና ሕዝቡ ተሰብስበው ሂደው አባታችን ሸመገልህ ከአንተ በኋላ የሚሾም ማነው? ንገረን አሉት ። እሱም ወደ እግዚአብሔር አመለከተና የታዘዘ መልአክ መጥቶ ከአንተ በኋላ የሚሾም ያለ ጊዜው የወይን ሸት ይዘልህ የሚመጣ ነው ብሎ ነግሮታል ። እሱም ለሕዝቡ ከእኔ በኋላ የሚሾም በተአምራት ያለ ጊዜው የወይን እሸት ይዘልኝ የሚመጣ ሰው ነው ብሎ ነግሯቸዋል ።

ቅዱስ ድሜጥሮስም ገበሬ ነውና ወደ አትክልት ቦታው ቢሄድ ወይኑ በተአምራት ያለ ጊዜው ለምልሞ ፤ አብቦ ፤ አፍርቶ አገኘው ። እያደነቀ ቁርጠ ወስዶ ለሚስቱ ሰጣት ። እሷም መንፈስ ቅዱስ ያደረባት ደግ ሰው ናትና በአዲስ አገልግል ለጉማ ፤ በሻሽ ሸፍና ፤ ይህ በተአምራት የተገኘ ነገር ለኛ አይገባንምና ወስደህ ለሊቀ ጳጳሳቱ ሰጥተህ ፤ ተባርከህ ና አለችው ። ይዘ ሄዶ ለሊቀ ጳጳሳቱ ሰጥቶ ፤ ተባርኮ እወጣለሁ ሲል ሊቀ ጳጳሳቱ ለሕዝቡ ከኔ በኋላ የሚሾም ይህ ነው ብሎ ነግሯቸው

www.ethiopianorthodox.org

አርፏል ። ሕዝቡም የበቃና ከእግዚአብሔር የተመረጠ መሆኑን አውቀው ሹመውታል ። በመንበረ ማርቆስ ከተ ሾሙት ድሜጥሮስ ፲፪ኛ ነው ። ታሪኩ ብዙ ነው በራሱ ገድልና በስንክሳር ተመልከት ።

አሁን ወደተነሣንበት እንመለስ ። የድሜጥሮስ አባ ትና እናት በማሻሻል ሃይማኖት ከሚፈርስ ምግባር (ማለት አስተዳደር) ይፍረስ ብለው የአጐቱን ልጅ እንዲያገባ ፈቅደው ድረውታል ። አሁን ግብጾች ይህን አብነት አድ ርገው እስከ ዛሬ ድረስ የአጐታቸውን ልጅ ፣ የአክስታ ቸውን ልጅ ያገባሉ ።

ኢትዮጵያውያን አባቶቻችን ግን ዝምድና እስከ ፯ት ትውልድ የሚከበር መሆኑን አውቀው ከአባቶቻቸው የቈየ ሥርዓት አለወጡም ። የኢትዮጵያ ሕዝብ ከጥንት ጀምሮ ከቅድስና ወደቅድስና ፤ ከዕውቀት ወደዕውቀት እየተራመደ የሚሄድ አዋቂ ሕዝብ ነው የምንልበት ፩ኛው ይህ ነው ። ደኅናውን ዕውቀት ተቀብሎ ተገቢ ያልሆነውን መተው ለኢትዮጵያውያን አባቶቻችን ዋና ተግባራቸው ነው ። እኛም እንደ አባቶቻችን መሆን አለብን ።

የአስተዳደር የሥራ ሁኔታ ይሻሻላል ፤ ሃይማኖት ግን መሠረት ነውና አይሻሻልም ፤ ይኸውም በድሜጥሮስ አባ ትና እናት በዘመናቸውም የነበሩ አበው የሠሩበትን ከላይ እንደገለጽነው ያስረዳል ።

፫ኛ ክ ፍ ል ።

ከዚህ ቀጥሎ ያለው ትምህርት ምንጩ ስንመለከ ተው የአየር ምርመራ የሳይንስ የፍልስፍና የሂሳብ ሁኔታ አጣምሮ የሚያስረዳ ጥንታዊ ትምህርት ነው ፤ ከዚህ በፊት በ፩ኛው መጽሐፍ በ፪ኛው ክፍል ከገጽ ፲ ላይ ጳጉሜን መጀመሪያ መደቡ ፱ት ነው ብለን ነበር አሁን ግን ጳጉሜን በዓመት በዓመት ፭ት የምትሆንበትንምክን ያት ከዚህ እንረዳለን ፤ ፩ኛ ፀሐይ በቀን ከጨረቃ በልጣ የምታበራው ፩ድ ኬክሮስ ፶፪ት ካልኢት ፴፩ድ ሣል ሲት ነው ፤ የቀን ፩ድ ፩ድ ኬክሮስ እስከ ፴ ቀን ፴ ኬ ክሮስ የ፪ት ወር ፰ ኬክሮስ ፩ድ ቀን ይሆናል ፤ የ፲፪ት ወር ፯ት ቀን ይሆናል ፤ ይህ ከ፩ድ ኬክሮስ የተገኘ ፯ ቀን ሕፀጽ ብለው የሌሊት መቈጠርያ አድርገውታል ። ፪ኛ በቀን ፶፪ት ካልኢት እስከ ፴ ቀን ቢቈጥሩ ፲፭፻፰— ይሆናል ፤ በ፰ በ፰ ቢከፍሉት ፳፯ት ኬክሮስ ይሆናል ። ፳፯ት ኬክሮስ በ፲፪ት ወር ፫፻፲፪ት ኬክሮስ ይሆናል ። ፫፻ውን በ፰ በ፰ ቢከፍሉት ፭ ቀን ይሆናል ፤ በዓመት ፭ ቀን ከ፲፪ት ኬክሮስ ይሆናል ፤ ይህ ፭ ቀን ጳጉሜንና ፲፪ት ኬክሮስ ከ፶፪ት ካልኢት የተገኘ ነው ።

ካልኢት ማለት ሁለተኛ ማለት ነው ፤ በሥልጣ ኔው ዘመንም ሰከንድ ይባላልና ይህ ጥንታዊውን አቈ ጣጠር ልብ አድርገን እናስተውለው) ፫ኛ ከ፩ድ ቀን የተ ገኘ ፴፩ድ ሣልሲት እስከ ፴ ቀን ቢቆጥሩ ፱፻፴ ሣል ሲት ይሆናል ፱፻ውን በ፰ በ፰ ቢከፍሉት ፲፭ት ካል ኢት ከ፴ ሣልሲት ይሆናል አሁንም ፲፭ት ካልኢት

www.ethiopianorthodox.org

ማሳሰቢያ ።

ፀሐይ በቀን ከጨረቃ በልጣ የምታበራው ብለን ተነ
ሥተን ሁኔታውን ዘርዝረን አስረድተናል፤ ነገር ግን ጨረቃ
በሙላት ጊዜ ፲፪ት ሰዓት በምታበራበት ቀን ነው እንጂ
ከመባቻ እስከ ፴ ቀን ያለው ብርሃኗ አይደለም ፤ በየጊዜው
ከመቀነስዋም በላይ ፈጽማ ሳታበራ የምታድርበት አለና
አስተውሉ ።

፬ኛ ክፍል ።

ከዚህ ቀጥሎ ያለው ጽሑፍ በጣም የረቀቀ ነገር
የሳይንስን ሁኔታ የሚያስረዳ ነው በ፫ኛው ክፍል እንደ
ተጻፈው ከ፴፭ድ ሣልሲት በዓመት የተገኘ ትርፍ ቍጥር
፯ት ካልኢት አለ፤ ይህ በዓመት የሚገኝ ፯ት ካልኢት እረና
መዓልት የምትባል በ፯፪ ዓመት የምትገኝ ፯ተኛ ጳጉ
ሜን የምትገኝበት ቀኖር ፤ ነው በ፲ ዓመት ፭ድ ኬክሮስ
ይሆናል ፤ (ማለት በ፲ ዓመት ፮ ካልኢት ፭ድ ኬክሮስ ይሆ
ናል ማለት ነው) በ፻ቶ ዓመት ፲ ኬክሮስ ሲሆን በ፯፪ ዓመት
፮ ኬክሮስ ይሆናል ። ፮ ኬክሮስም ፭ድ ቀን ነውና እረና
መዓልት የምትባለው ፯ተኛ ፤ ጳጉሜን አለች ይላሉ አባ
ቶቻችን እስከ ዚህ ተራቅቀው መርምረው በጽሑፍ አስ
ረድተዋል፤ (ሆኖም ይህችን ዕለት በቃል አሥረዱ እንጂ
ከቍጥር የገባችበትን ቀን አላስረዱም ። ሲያስረዱም ዓለም
በዚህች ቀን ታልፋለች ይላሉ ፤ ይህ በጣም የረቀቀ ነገር
ነው) ምክንያቱም ሲያስረዱ ይህች ቀን ማለት እረና መዓ
ልት የተባለችው (ትክክለኛ ቀን) ትክክለኛነቷም ፭ደኛ ንኡስ

በ፲፪ት ወር ፪፹ ካልኢት ይሆናል ፤ ፴ው ሣልሲት በ
፪ት ወር ፫፻፷ ሣልሲት ይሆናል ፤ ፪፹ውን ካልኢት በ፯
በ፭ ቢከፍሉት ፫ት ኬክሮስ ይሆናል ፤ ፫፻፷ውን ሣል
ሲት በ፭ በ፭ ቢከፍሉት ፯ት ካልኢት ይሆናል በዓ
መት ከ፭ ቀን የተገኘ ፴፭ድ ሣልሲት ፫ት ኬክሮስ
ከ፯ት ካልኢት ይሆናል (ሣልሲት ማለት ሦስተኛ ማለት
ነው ፤ በዛሬው ሥልጣኔም የሰከንድ ሰከንድ የሚባለው
ይህ ነው) ፬ኛ አሁን በዓመት ውስጥ ስንት ቀኖችና
ስንት ኬክሮስ እንዲሁም ስንተ ካልኢት እንዳገኘን
እንመልከት ፭ኛ ከ፭ድ ኬክሮስ የተገኘ ሕፀፅ የተባለው
፯ት ቀን ፪ኛ ከ፶፪ት ካልኢት የተገኘ ፩ ቀን ጳጉሜንና
፲፪ት ኬክሮስ ፫ኛ ከ፴፭ድ ሣልሲት የተገኘ ፫ት ኬክሮ
ስና ፯ት ካልኢት መሆኑን ተረድተናል ፤ (ኬክሮስ ማለት
፲፪ት ደቂቃ ማለት ነው ።

አሁን ወደ ሥድስተኛዪቱ ጳጉሜን ሁኔታ እንሂዳለን፤
፯ቱ ጳጉሜን በ፬ኛው ዓመት የምትገኝበት ምክንያት
ከ፭ድ ዓመት ውስጥ ከ፶፪ ካልኢት የተረፈ ፲፪ት ኬክሮስና
ከ፴፭ኛ ሣልሲት የተገኘ ፫ት ኬክሮስ ፲፭ት ኬክሮስ ይሆ
ናል (፲፭ቱ ኬክሮስ ፫ት ሰዓት ማለት ነው) ሥድስተኛዪቱ
ጳጉሜን ፲፭ት ኬክሮስ ከዮሐንስ ፲፭ት ኬክሮስ ከማቴዎስ
፲፭ት ኬክሮስ ከማርቆስ ፲፭ት ኬክሮስ የሉቃስ ነው ፤ የ፬ቱ
ዓመት ፮ ኬክሮስ ፭ድ ቀን ይሆናል ፤ ፯ኛዪቱ ጳጉሜን
በ፬ኛው ዓመት የምትገኝባት ይህ ነው ።

www.ethiopianorthodox.org

ቀመር ሙሉ ሲሆን ማለት ፲፱ኛው ዓመት ፀሐይና ጨረቃ ዙረው ሲገናኙ ፤ ፪ኛ ወንጌላዊ ዮሐንስ ሲሆን ፤ ፫ኛ ወሩ መጋቢት ቀኑ እሁድ ሲሆን ፤ ፬ኛ እሪና መዓልት ልክ በ፯፻ ዓመት ስለምትገኝ ይህች ቀን በምትውልበት ዘመን ፬ቱም ሲተባበሩ ዓለም ታልፋለች ሲሉ ያስረዳሉ ። ነገር ግን እነዚህ የሚገናኙበት ቀን እስከ ብዙ ሽህ ቢቈጥሩ በፍጡር ሕሊና ተመርምሮ ሊወሰን ፤ ወይም ሊደረስበት አለመቻሉን አውቀው የኢትዮጵያ ሊቃውንትና ቅዱሳን ዓዋጁን ይናገራሉ እንጂ ውሳኔ አልሰጡበትም ፤ ይህም ትምህርት የሳይንስ ምንጭ ነው ለማለት ያስደፍራል ።

ወይም የሂሳብ እስከ ፍራክሽን ፤ እንደዚሁም የሰዓት አቈጣጠር እስከ ሰከንድ ያሉ ሁሉ ምንጫቸው ነው ብንልም እንችላለን ፤ ስለሂሳብና ስለ ሰዓት አቈጣጠር በሣልሲት ይጀምራል (ሣልሲት ማለትም በሥልጣኔው ጊዜ የሰከንድ ሰከንድ ማለት ነው ።

በቀን ፩ ሣልሲት ፩ድ + ፴ ብናበዛው ፴ ይሆናል ፤ ፴× ፲፪ (በዓመት) ፫፻፷ ሣልሲት ይሆናል ፤ ፫፷፷—፯ ፷ ፷ ይደርሳል ፤ ፷ ሣልሲት ፩ድ ካልኢት ነው ፤ (ካልኢት ማለትም ፤ የሰከንድ ሰከንድ ማለት ነው) በአንድ ዓመት ውስጥ ከሣልሲት የተገኘ ፯ ካልኢት ይሆናል ፤ ፯ት + ፲፡ ፷ ካልኢት ይሆናል ፤ ፷ ካልኢት ፩ ኬክሮስ ይሆናል ፤ (፩ድ ኬክሮስም ፲፪ት ደቂቃ ነው) በ፻ቶ ዓመት ፲ ኬክሮስ ይሆናል ።

በ፯፻ቶ ዓመት ፷ ኬክሮስ ይሆናል

፷ ኬክሮስም ፲፪ት ሰዓት ነው ።

፲፪ ሰዓትም ፩ ቀን ነው ።

ወይም የቀኑና የሌሊቱን ሲቈጠር ፻፳ ኬክሮስ ይሆናል ፤ ፻፳ ኬክሮስም ፳፬ት ሰዓት ይሆናል ፤ ፳፬ት ሰዓትም ፩ድ ቀን ነው ፤ እሪና መዓልት የተባለችው ፯ኛ ጳጉሜን በዚሁ ሂሳብ ትገኛለች ሲሉ ከቅዱስ ድሜጥሮስ በመነጨው የሂሳብና የማሻሻል ድርጅት መሠረት አባቶቻችን ኢትዮጵያውያን የእውቀት መዝገባቸውን ለልጆቻቸው አውርሰዋል ።

ሆኖም ኢትዮጵያውያን አባቶቻችን እውቀታቸው ከቅዱስ ድሜጥሮስ ብቻ የወረሱት አይደለም እውቀታቸው ከዘመነ ብሉይ ሲያያዝ የመጣ ነው ፤ (የዚሁም መግለጫ በሚከተለው ክፍል እናስረዳለን) የምጽአትን ነገር ለማወቅ ከድሜጥሮስ በፊት ብዙ የተደከመበት መሆኑና በፍጡርም እውቀት ሊወሰን የማይቻል መሆኑን ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ባጭሩ አስረድቷል ። ማቴዎስም ፳፬ ቍ ፴፮ ወበእንተ ይእቲሰ ዕለት ወይእቲ ሰዓት አልቦ ዘየአምራ ኢመላእክተ ሰማይ ፤ ወኢወልድ ዘእን በለ አብ ባሕቲቱ ብሏል ፤ ስለዚያች ቀንና ስለዚያች ሰዓት ግን ከአባት ብቻ በቀር የሰማይ መላእክትም ቢሆኑ ልጅም ቢሆን የሚያውቅ የለም ፤ የሚለውን አምላካዊ ቃል ኢትዮጵያውያን አባቶቻችን ተገቢ ባልሆነው ምርመራ ሊጋፉ አልፈቀዱምና የዚህች ቀን ቍጥር ዓዋጁን

www.ethiopianorthodox.org

ተናግረው ዕለቲቱን (ቀኒቱን) ከዓመታት አግብተው አል ቈጠሯትም ።

ነገር ግን ይህች ቀን ከልደተ ክርስቶስ በፊት ፱ ቀን ከ፲ ኬክሮስ ሁና ነበር ማለት ከሏሺሕ ከ፬፪ ዘመን ውስጥ ፱ ቀን ይገኛል ፤ በ፪ቶ ዓመትም ፲ ኬክሮስ ይገኛል ማለት ነው ፤ ከልደተ ክርስቶስ ወዲህ እስከዛሬ ድረስ ማለት እስከ ፲፱፻፺፯ ዓ. ም. ፫ ቀን ከ፲፭ ኬክሮስ ከ፴፯ት ከል ኢት ሆናለች ማለት በሽሕ ፷፪ ዓመት ውስጥ ፫ ቀን ይገኛል ።

በ፱፻፺፮ ዓመትም ፲፭ ኬክሮስ ከ፴፯ ከልኢት ይገ ኛል ማለት ነው ፭ ማልሲት ፭×በ፴ ሲበዛ ÷ ፴ ይሆናል ። ፴ውም በ፲፱ ሲበዛ ፫፻፷ ይሆናል ። ለ፮ ÷ በ፷ በ፷ ቢከፍሉ ፮ ከልኢት ይሆናል በ፭ ዓመት ውስጥ ከ፭ ማልሲት የተገኘ ፮ ከልኢት ይገኛል ማለት ነው ። ፮ ከልኢት ፮×በ፲ ዓመት ሲበዛ ፷ ከልኢት ይሆናል ፷ ከልኢትም ፭ ኬክሮስ ነውና አስተውሉ ።

ከዚህ ቀጥለን ዝርዝሩን በዘመናዊው ስም በየአ ንዳንዱ ሁኔታውን እንገልጻለን ። ፭ድ ማልሲት (በጥንቱ ፭ድ ተኩል የሰከንድ ሰከንድ ነው) በሐዲሱ ግን ፫ የሰ ከንድ ሰከንድ ይሆናል ፷ያው ማልሲት ፴ የሰከንድ ሰከ ንድ ÷ በሐዲሱ ፷ ይሆናል ፷ውም ፭ ሰከንድ ነው ።

፱ኛ፤ ፭ ከልኢት በጥንታዊው ፫ ሰከንድ ነው ። በዘ መናዊው ሥልጣኔ ግን ፮ ነው ።

፫ኛ፤ ፭ ኬክሮስ በጥንታዊው ፮ ደቂቃ ነው ። በሐ ዲሱ ሥልጣኔ ግን ፲፱ ነው ።

፷ ማልሲት የሰከንድ ሰከንድ ፴ ይሆናል ፴ውም ፭ ሰከንድ ነው ፷ ማልሲት ፫ ሰከንድ በጥንታዊው በሐ ዲሱ ፮ ሰከንድ ነው ማለት ፭ድ ከልኢት ነው ። ፭ድ ከልኢት በጥንታዊው ፫ ሰከንድ በሐዲሱ ፮ት ሰከንድ ነው ፫×፲ ÷ ፴—(ወይም ፮×በ፲ ÷ ፷ ይሆናል ፷ውም ፭ድ ከንትሮስ ይባላል (ይሆናል) ፷ ከልኢት ፮ት ከንትሮስ ይሆናል ፩ድ ከንትሮስም በጥንታዊው ፭ ደቂቃ በሐዲሱ ፱ት ደቂቃ ማለት ነው ፮ቱ ፮ት ደቂቃ (ወይም ፲፱ ነው ።)

፭ድ ኬክሮስ በጥንታዊው ፮ ከንትሮስ ማለት ፮ ደቂቃ በሐዲሱ ግን ፲፱ ደቂቃ ነው ። ፮×፭ ÷ ፴ በጥንታዊው ፲፱×፭ ÷ ፷ በሐዲሱ ፭ ኬክሮስ በጥንታዊው ፴ በሐዲሱ ፷ ደቂቃ ስለሆነ ፭ ሰዓት ነው ።

በጥንታውያን አባቶቻችን ዘመን ፭ዱ ሰዓት ከአም ስት ይከፈል ነበር ማለት ነው ። ነገር ግን ዛሬ በምዕራባ ውያን ተሻሽሎ በተወሰነው የሰዓት አቈጣጠር በ፮ ወይም በ፲፱ ደቂቃ ይከፈል የነበረውን አሻሽለው በ፲፭ ደቂቃ ስለከፈሉት ፭ዱ ሰዓት ከ፱ ተከፍሏል በዚሁም ጸንቶ ይሠ ራበታል ይኸ በመሻሻል የተቃና ሥራ ነውና እናስተ ውለው ።

(የጥንት ቍጥሮች) ፩ኛ፤ ፷ ማልሲት ፭ድ ከልኢት ነው ፱ኛ፤ ፷ ከልኢት ፭ድ ኬክሮስ ነው ።ወይም ፮ ከንትሮስ ይባላል ፫ኛ፤ ፭ ኬክሮስ ፭ድ ሰዓት ነው (ወይም ፴ ከንትሮስ ነው) ከን

www.ethiopianorthodox.org

ትሮስም ደቂቃ ማለት ነው ደቂቃም(በዓረብኛው የተሰባበረ ወይም ዶቄት ማለት ነው) አባቶቻችንም ጥቃቅን ይሉት ነበር አሁን ግን ደቂቃ ተብሏልና እናስተውል ። አሁን የ፪ቱን ቍጥሮች ሁኔታ እናሳያለን ። ከንትሮስ የደቂቃ ቈጣሪ ምልክት ነው ፡ ፴ ከንትሮስ ፩ ሰዓት ነው ፤ ወይም ፭ ኬክሮስ ነው ። ኬክሮስም የሰዓት ቈጣሪ ምልክት ነው ። ፭ ኬክሮስ ፩ድ ሰዓት ነው ፤ ወይም ፰ ኬክሮስ ፲፪ ሰዓት ነው ። ፮ ከንትሮስ ፩ ኬክሮስ ነው ፤ ፭ ኬክሮስም ፩ድ ሰዓት ነው ። ፴ ከንትሮስ ፭ ኬክሮስ ይሆናል ፤ ፭ት ኬክ ሮስም ፩ድ ሰዓት ነውና እናስተውል ።

፭ኛ ክፍል ።

ስለ ኢትዮጵያውያን አባቶቻችን ዕውቀት በ፪ኛው ክፍል ዕውቀታቸው ከቅዱስ ድሜጥሮስ ብቻ የወረሱት አይደለም ። ከዘመነ ብሉይ ሲያያዝ የመጣ ነው እንጂ ያልንበትን ምክንያት እንገልጻለን ።

በዘመነ ብሉይ የተሠሩ አጽዋማትና በዓላት መሠረ ታቸው መጥቅዕ ነው ሲሉ ፡ ወደላይ ሲወጡ የሚውሉበ ትን ፤ ወደታች ሲወርዱ የሚውሉበትን መመላለሻቸውን በመጥቅዕ መሠረትነት ወስነው ፤ አስተምረው በደንብ ጽፈውታል ። ይህ ጽሑፍ በዘመነ አሪት ኢትዮጵያውያን አባቶቻችን መጥቅዕና አበቅቴን ፤ ዘመናትና በዓላትን እንደዛሬ ይቈጥሩበት ነበር ማለት ነው ።

መጥቅዕና አበቅቴ ከቅዱስ ድሜጥሮስ ወዲህ እንጂ ከዚያ በፊት በዘመነ ብሉይ መቸ ነበረ ለሚል ሰው መልሱን ከዚህ በታች ያለውን ቍጥር ማስረጃ እንሰጣለን።

በጥንታውያን አባቶቻችን ቍጥር ንኡስ ቀመር ራሱ መጥቅዕ ነው ። ቍጥሩም ፲፱ ዓመት ነው ። በዚሁም መሠረትነት አበቅቴ ይገኛል ። ይኸውም ዕሪና መዓልት የተባለችው ፯ኛ ጳጉሜን በ፯፻ ዓመት መጨረሻ ስለም ትገኝ ። ፯፻ውን ዓመት ለ፲፱ ንኡስ ቀመር ቢከፍሉት ፲፩ ይተርፋል ማለት (ማለት ፴፩ ንኡስ ቀመር ሆኖ ፲፩ድ ዓመት ይተርፋል ማለት ነው) ዋናው ሙላደ አበ ቅቴ ይህ ነው ይባላል ፲፱ና ፲፩ ፴ ይሆናል ። የመጥቅዕና የአበቅቴ መሠረታቸው ይህ ነው ።

አከፋፈሉም ይህን ተመልከት

```
  ፴፩
 ፯፻      ÷ ፲፱
 ፭፻፸
   ፴
   ፲፱
   ፲፩
```

አበቅቴ

ከ፯፻ ዓመት ፭፻፹፱ ዓመት ÷ ፴፩ድ ንኡስ ቀመር ይሆናል ። ትርፉ ፲፩ድ ነው ። ኢትዮጵያውያን አባቶ ቻችን በዘመነ ብሉይ የተሠሩ አጽዋማትና በዓላት መሠ ረታቸው መጥቅዕ ነው ያሉበት ምክንያት ይህ ነው ። ኢትዮጵያውያን አስቀድመው ከአባቶቻቸው ያገኙትን

www.ethiopianorthodox.org

የተነጋገረውና በፍጻሜውም መጠመቅ የሚከለክለኝ ማን አለ አጥምቀኝ ብሎ ሲያዘው እንዳጠመቀው ያስረዳናል ይህ የኢትዮጵያውያን አባቶቻችን የደግነታቸውና የዕውቀታቸውን መጠርግ የሚያስረዳ ነው ለማለት ያስችለናል። በቅዱስ ድሜጥሮስም ጊዜ በሀገራቸው ላይ የደረሰው ችግር ምክንያት ጥንታውያን መጻሕፍት በመታጣታቸው ልዩ ልዩ ችግር እንደደረሰባቸው የታወቀ ነው ይህ ቅዱስ ከእግዚአብሔር በተሰጠው ኃላፊነት ወደ እግዚአብሔር አመልክቶ ያገኘውን ጸጋ ወንድሞቹ ምዕመናንን ጠቅሞ በታል ። የኢትዮጵያ ሊቃውንትም ከጥንታዊው ባህላቸው ተስማሚ ሁኖ ስላገኙት ተቀብለው ሠርተውበታል። ኢትዮጵያ ምንጊዜም የሠለጠነች አገር ናት እንጂ የውጭ ባዕድ አሠልጣኝ የለባትም እንላለን ።

፯ኛ ክ ፍ ል ።

ከኢትዮጵያውያን አባቶቻችን የቂየ የዘመነ ብሉይ በዓላትና አጽዋማት አቁጣጠር ቀጥሎ ያለው ነው ።

ኢየዓርግ ፡ ኢይወርድ ፡ መመላለሻውን ይናገራል ። ፲፮ መጥቅዕ ሲገኝ በዓለ መጥቅዕ መስከረም ፲፮ ቀን ዓርብ ሲውል ነው ። ኢየዓርገ ፲፫ት መጥቅዕ ሲገኝ በዓለ መጥቅዕ ጥቅምት ፲፫ ቀን ቅዳሜ ሲውል ነው ። ፲፫ና ፲፮ ጽጌ ይሆናል የመጥቅዕ መመላለሻው ይህ ነው እንደምን ቢሉ መስከረም ዓርብ ሲሆት በዓለ መጥቅዕ መስከረም በባተ በ፲፮ኛው ቀን ዓርብ ቢውል አጽዋማት በዓላት በታችኛው ቀናቸው ይውላሉ ።

መስከረም ቅዳሜ ሲሆት ጥቅምት ሰኞ ይበታል ።

እውቀት መሠረት አድርገው የቅዱስ ድሜጥሮስም ድርሰት (ወይም ድርጅት) ከዚሁ ያልተለወጠ ጥንታዊውን መሠረት ያልለቀቀና ድርጅቱም በዘመነ ሐዲስ ለተሠሩ በዓላትና አጽዋማት መመላለሻቸውን ደንግጎ የወሰነውን ውሳኔ ተቀብለው አስተምረውበታል እንጂ በኢትዮጵያ ጥንት ያልታወቀ በአዲስ አሠልጣኝ መልክ የተቀበሉት አይደለም ። ኢትዮጵያውያን በየጊዜው መጀመሪያ በተሰጣቸው ደግነት ከእግዚአብሔር አግኝተው ተመሳሳዩን መርምረው በማጽደቅ ይሠሩበታል እንጂ አስቀድመው ያላወቁትን በአሠልጣኝነት አዲስ መምህር ገብቶ ያሠለጠናት ማንም የለም ። ለዚሁም ማስረጃ ብንፈልግ የኢትዮጵያ ነገሥታት እናት ፡ ንግሥተ ሳባ በሰሎሞን ዘመነ መንግሥት ከአባቶችዋ ባገኘችው እውቀት ተመራምራ ራሷ መሪ ሁና ከሰሎሞን ጋር የተናገረችው ቃል በቂ ነው ነገሥት ፩ኛ፲ ፲ ቊጥር ፩ ፱ አንተን የወደደ በእስራኤልም ዙፋን ያስቀመጠህ አምላክ እግዚአብሔር የተባረከ ነው ስትል አስረድታው አለች ፡ ይህ ለኢትዮጵያውያን እናቶችና አባቶች አንደኛ ክብራቸው ነው ። ፪ኛ፲ ዘዘመነ ሐዲስ እንደዚሁ በጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ የክብር ክብር እንደተሰጣት ግልጽ ነው ይኸውም ማቴዎስ ም፲ ፲፪ ቊጥር ፵፪ ንግሥተ አዜብ የሰሎሞንን ጥበብ ለመስማት ከምድር ዳር መጥታለችና ከዚህ ትውልድ ጋር በፍርድ ቀን ትነሣለች የሚለውን እንመልከት ፫ኛ፲ የሐዋርያት ሥራ ምዕራፍ ፰ ቊጥር ፳፯ ስለ ሀንደኬ የኢትዮጵያ ንግሥት አዛዥ የነበረ ከሐዋርያው ፊልጶስ ጋር

በዓለ መጥቅዕ ጥቅምት ፲፬ተ ፲፫ኛው ቀን ቅዳሜ ቢውል አጽዋማት በዓላት በላይኛው ቀናቸው ይውላሉ።

የአጽዋማተ አሪት ተውሳክ መጥቅዕ የዋለበት ፲፩ኛ ውን ቀን ትቶ ከ፲፯ ቀን እንሥቶ እስከ ጾመ አይሁድ ያለው ቀን ፱ ይሆናል ። የጾመ አይሁድ ተውሳክ ይህ ነው ። ሁልጊዜ መጥቅዕ ሲዘዛ ሲያንስም መጥቅዕ የዋለ በትን ትቶ ቢቆጥሩ እስከ ጾመ አይሁድ (ቢቆጥሩ) ፱ ቀን ይሆናል ጠቅላላው ቦዚሁ ዓይነት ይወጣል ። መጥ ቅዕ የዋለበትን ትቶ ከ፲፯ ቀን እስከ ጾመ መጸለት ፲፬ት ይሆናል የመጸለት ተውሳክ ይህ ነው ። ከ፲፯ ቀን እስከ ፍሥሐ አሪት ፱፯ ቀን ይሆናል ። ፱፫ውን ለ፯ት በ፴ በ፴ ቢከፍሉት ፲ ይተርፋል የፍሥሐ አሪት ተውሳክ ይህ ነው ከ፲፯ ቀን እስከ ልብ ምድር ፹፱፲፫ት ይሆናል ፹፱፲፩ን ለ፯ት በ፴ ቦ፴ ቢከፍሉት ፫ ይቀራል የልቡ ምድር ተው ሳክ ይህ ነው ። ከ፲፯ ቀን እስከ በዓለ ሰዊት ፹፱፵ ይሆ ናል ፹፱፲፩ን ለ፯ት ቦ፴ በ፴ ቢከፍሉት ፴ ይተርፋል የበዓለ ሰዊት ተውሳክ ይህ ነው ። ከ፲፯ ቀን እስከ ጾመ አስቴር ፫፻፵፩ ይሆናል ። ፫፻፱ውን ለ፲ በ፴ በ፴ ቢከፍሉት ፵፩ ይቀራል የጾመ አስቴር ተውሳክ ይህ ነው ከ፲፯ ቀን እስከ ጾመ ዮዲት ፫፻፵፯ት ይሆናል ። ፫፻፱ውን ለ፲ በ፴ በ፴ ቢከፍሉት ፵፯ ይቀራል የጾመ ዮዲት ተውሳክ ይህ ነው ። ይህ ፱ቃችኛው ቀናቸው የሚ ውሉበት ነው የላይኛው ቀናቸው ግን ፲፫ መጥቅዕ ስለሆነ የቀሩጥሩ መነሻ ከጥቅምት ፲፬ ቀን እንሥቶ እን ደላይኛው መቀሩጠር ነው የአጽዋማተ ብሉይ የበዓላተ

ብሉይ ተውሳክ የሚገኘው በመቅዕ ብቻ ነው ። ከዚህ ቀጥሎም መመላለሻቸውን ይናገራል ።

፩ኛ የጾመ አይሁድ ተውሳክ ፱ ነው ፤ ፱ና ፲፭ት ፹፬ት ይሆናል ጾመ አይሁድ ቢወርድ ከመስከረም ፹፬ ቀን ወደ ፹ቦት አይወርድም ወደላይ ሲወጣም ፲፫ት መጥቅዕና ፱ኝ ተውሳክ ፹፪ት ይሆናል ቢወጣ ከጥቅ ምት ፹፪ት ወደ ፹፫ት አይወጣም መመላለሻው ከመስ ከረም ፯ት ከጥቅምት ፹፪ት ፹፱ኝ ይሆናል በዚህ ሲመ ላለስ ይኖራል ።

፪ኛ የበዓለ መጸለት ተውሳክ ፲፬ት ፲፭ና ፲፬ት ፹፱ ይሆናል ። መጸለት ከመስከረም ፹፱ ቀን ወደ ፹፮ አይወርድም ። ሲወጣም ፲፫ና ፲፬ ፹፯ ይሆናል ። ከጥ ቅምት ፹፯ ቀን ወደ ፹፮ ቀን አይወጣም ። መመላ ለሻው ከመስከረም ፱ ቀን ከጥቅምት ፹፯ ቀን ፹፱ ቀን ይሆናል በዚህ ሲመላለስ ይኖራል ።

፫ኛ የበዓለ ፍሥሕ ተውሳክ ፲ ፤ ፲፭ና ፲ ፹፭ ይሆ ናል ፍሥሐ አሪት ከመጋቢት ፹፭ ቀን ወደ ፹፱ አይወ ርድም ። ሲወጣም ፲፫ና ፲ ፤ ፹፫ ይሆናል ። ከሚያዝያ ፹፫ ቀን ወደ ፹፱ አይወጣም መመላለሻው ከመጋቢት ፮ ቀን ከሚያዝያ ፹፫ ቀን ፹፱ ይሆናል በዚህ ሲመላለስ ይኖራል ።

መጥቅዕ ከቅዱስ ድሜጥሮስ በፊት በኢትዮጵያውያን ሊቃውንት ሲሠራበት የቈየ መሆኑን በዚህ ልንረዳ እ ችላልን . . . ለምሳሌ የ፲፱፻፺፮ ዓ. ም. ፍሥሐ አሪት የሚ

www.ethiopianorthodox.org

ውልበትን ቀን ፣ እናሳያለን ፍሥሐ አረት ከሆሣዕና እስከ ቅዳሜ ሥዑር ባሉት ዕለታት ውስጥ ይውላል እንጂ ከሌላ አይውልም ፤ ይኸውም ሆሣዕናና ትንሣኤ የዘመነ ሐዲስ በዓላት ። ስለ ሆኑ ድሜጥሮስ በ ሳሰነው መሠረት በመጥ ቅዕና በተውሳክ ዕለት (የቀን ተጨማሪ ማለት ነው) ይቈጠ ራሉ ፤ ፭ኛ መጽሐፍ ገጽ ፲፯ ላይ ተመልከት ፤ ፍሥሐ አሪት ግን የጥንታውያን ቀኖተር ስለ ሆነ በመጥቅዕ ብቻ ይቈጠ ራል፤የ፲፱፻፶፯ ዓ ም መጥቅዕ ፲፫ ነው፤ ፲፫ና ፲ ፳፫ ይሆናል፤ ፍሥሐ አሪት ሚያዝያ ፳፫ ቀን የስቅለተ ቀን ይውላልና እናስተውል ።

ማሰሰቢያ መስከረም ቅዳሜ ሲጠት መጥቅዕ ፲፫ ሲሆን ነው፤ በላይኛው የመጨረሻ ቀናቸው የሚሉሉ እንደዚሁም መስከረም ዓርብ ሲጠት መጥቅዕ ፲፭ ሲሆን ነው ፤ በታች ኛው የመጨረሻ ቀናቸው የሚሉሉ ስለሆነ እንዳትሰሳቱ አስተውሉ ።

አሁን ወደተነሣንበት እንመለስ ።

፬ኛ. የልበ ምድር ተውሳክ ፫ ነው ፤ ፲፭ና ፫ ፲፰ ይሆ ናል፤ ልበ ምድር ከሚያዝያ ፲፰ ወደ ፲፯ አይወርድም፤ ሲወ ጣም ፲፫ና ፫ ፲፯ ይሆናል ፤ ቢወጣ ከግንቦት ፲፯ ቀን ወደ ፲፯ ቀን አይወጣም ፤ መመላለሻው ከሚያዝያ ፲፫ ቀን ከግ ንቦት ፲፯ ቀን ፷፱ ይሆናል ፤ በዚህ ሲመላለስ ይኖራል ።

፭ኛ. የበዓለ ሰዊት ተውሳክ ፴ ነው፤ ፲፭ና ፴ ፵፭ ይሆናል፤ ፴ውን ትቶ ፲፭ ይቀራል በዓለ ሰዊት ሲወርድ ከግንቦት ፲፭ ቀን ወደ ፲፱ አይወርድም፤ ሲወጣም ፲፫ና ፴ ፵፫ ይሆናል፤ ፴

ውን ትቶ ፲፫ ይቀራል፤ከሰኔ ፲፫ ቀን ወደ ፲፱ ቀን አይወጣም መመላለሻው ከግንቦት ፲፯ ቀን ከሰኔ ፲፫ ቀን ፷፱ ይሆናል መመላለሻው ይህ ነው ።

፮ኛ ፤ የጾመ አስቴር ተውሳክ ፭፩ ነው ፲፭ና ፷፩ ፴፯ ይሆናል ፤ ፴ውን ትቶ ፯ ይቀራል ፤ ሲወርድ ከነሐሴ ፯ ቀን ወደ ፭ ቀን አይወርድም ሲወጣም ፲፫ና ፭፩ ፴፱ ይሆናል ፤ ፴ውን ትቶ ፱ ይቀራል ፤ ጾመ አስ ቴር ከጳጉሜን ፱ ቀን ወደ ፭ ቀን አይወጣም፤ መመላለሻው ከነሐሴ ፭፭ ቀን ከጳጉሜን ፱ ቀን ፷፱ ይሆናል፤ በዚህ ሲመ ላለስ ይኖራል ።

፯ኛ ፤ የጾመ ዮዲት ተውሳክ ፭፰ ነው ። ፲፭ና ፷፰ ፵፫ ይሆናል ፤ ፴ውን ትቶ ፲፫ ይቀራል ፤ ሲወርድ ከነሐሴ ፲፫ ቀን ወደ ፲፱ ቀን አይወርድም ፤ ሲወጣም ፲፫ና ፷፰ ፵፩ ይሆናል ፴ውን ትቶ ፲፩ ይቀራል ጾመ ዮዲት ከመስከረም ፯ ቀን ወደ ፯ ቀን አይወጣም ፤ መመላለሻው ከነሐሴ ፲፰ ቀን ከጳጉሜን ፭ ቀን ከመስከረም ፯ ቀን ፷፱ ቀን ይሆናል ፤ በዚህ ሲመላለስ ይኖራል ፤ የበዓላተ አሪት መመላለሻ ፷፱ ቀን ነበር ።

የበዓላተ ወንጌል ግን ተሻሽሎ መመላለሻቸው ፴፭ ቀን ሆኑዋል ፱ኛው መጽሐፍ ገጽ ፯ ተመ፤ ይህ የማሻሻል መሠረት ነው እንጂ በአባቶቻችን ኢትዮጵያውያን ያል ነበረ አዲስ ትምህርት እንዳይመስላችሁ ። እውቀቱ የጥ ንታውያን አባቶቻችሁ ነውና አስተውሉ ።

www.ethiopianorthodox.org

፯ ተኛ ክፍል ።

ስለ ፯ኛዪቱ ጳጉሜን ሁኔታ በ፫ተኛው ክፍል እን ደገለጽነው ከዚህ ሁኔታውን በዝርዝር እንገልጻለን ። ፭ቱ ዕለታት ጳጉሜንና በ፬ት ዓመት ውስጥ የምትገኝ ውን ፯ኛዪቱ ጳጉሜን በቀን ከሚገኘው ፶፪ ክልኢት ነው የሚገኙ ብለን አስረድተናል ። ስለ፭ቱ ጳጉሜን በ፫ተኛው ክፍል ተጣርቷል ። ስለ ፯ኛዪቱ ጳጉሜን ብቻ እናጣራለን ፣ ይኸውም በአሁኑ ዘመን ማለት ከ፲ ፱፻፺፯ ፣ ዓ. ም. ጀምረን እስከ ፲፱፻፺፱ ፣ ዓ. ም. ድረስ እን ዴት ሁኖ እንደሚቈጠር እንገልጻለን ።

፭ኛ ንኡስ ክፍል።

፭ኛ. መስከረም ፭ቀን የሚውለው ፲፪ት ሰዓት ፣ ፪ት ክል ኢት ፴ ሣልሲት ነው እስከ ወር ቢቆጥሩ ፴ ቀንና ፣ ፭ድ ኬክሮስ ከ፲፭ ክልኢት ነው ።

፪ኛ. በጥቅምት ወር እንደዚሁ ፴ ቀንና ፭ድ ኬክ ሮስ ከ፲፭ ክልኢት ነው ።

፫ኛ. በኅዳር ወር እንደዚሁ ፴ ቀንና ፭ድ ኬክ ሮስ ፲፭ ክልኢት ነው ።

፬ኛ. በታኅሣሥ ወር እንደዚሁ ፴ቀንና ፭ድ ኬክሮስ ከ፲፭ ክልኢት ነው ።

በታኅሣሥ ፴ቀን ፬ት ወር ከ፭ት ኬክሮስ ይሆናል ፣ (ማለት ፬ት ወር ከ፭ድ ሰዓት ነው ።

፪ኛ ንኡስ ክፍል ።

ከጥር ፭ድ ቀን እስከ ሚያዝያ ፴ ቀን ፬ ወር ከ፭ት ኬክሮስ ነው ።

፫ኛ ንኡስ ክፍል ።

ከግንቦት ፩ ቀን እስከ ነሐሴ ፴ ቀን ፬ት ወር ከ፭ት ኬክሮስ ነው ። ኬክሮስ ማለት በዛፊው ፲፪ ይቂቃ ነው ። በ፲፪ ወር ፫ ሰዓት አለፈ ፣ ተሠርቶበታል ማለት ነው ። በአሁኑ ዘመን ዮሐንስ ፫ቱ ሰዓት ተሠርቶበት አለፈ ፩ ቀን ጳጉሜን ክክልኢት የተገኘ ስለሆነ ኬክሮስና ክልኢት የለውም ከ፲፪ቱ ወር ብቻ ነው የሚቈጠረው አስተውሉ ።

፪ኛ. በዘመነ ማቴዎስ ፶፯ ዓ. ም. እንደዚሁ ፫ቱ ሰዓት ተሠርቶበት ያልፋል ።

፫ኛ በዘመነ ማርቆስ ፶፰ ዓ. ም. እንደዚሁም ፫ቱ ሰዓት ተሠርቶበት ያልፋል ።

፬ኛ በዘመነ ሉቃስ ፶፱ ዓ. ም. ፫ቱ ሰዓት ተሠር ቶበት ያልፋል ። በ፲፱፻፺፱ ዓ. ም. በዘመነ ሉቃስ የ፯ ኛይቱ ጳጉሜን ቍጥር በነሐሴ ፴ ቀን ሙሉ ፲፪ ሰዓት ይሆናል ። ነገር ግን የነሐሴ ወር በ፬ኛው ዓመት ፴፩ ቀን መሆን ሲገባው የጥር፰ም ቍጥር ስለሆነ ከ፭ት ቀን ጳጉሜን በኋላ ፯ና ቀን እንድትሆን ተደርጓል ከዚህ ውስጥ ያለ ማሻሻል ማስተዋል በቂ ይሆናል

ስለ በዓለ ልደት የ፲፱፻፺፰ ዓ. ም. በ፳፰ ቀን ታኅ ሣሥ ስለሚከበር ከዚሁ አቈጣጠር የሄድን እንደሆን

www.ethiopianorthodox.org

የ፲፱፻፷፫ ዓ. ም. ቍጥር በታኅሣሥ ፴ ቀን ትርፍ ፩ ሰዓት ስለሚገኝ ይህ ትርፍ ቍጥር የሚያገለግለው እስከ ፬ ዓመት ቄይቶ ነው እንጂ በተሠራበት ቀን አይቈጠርም ። ምክንያቱም በማሻሻል ተስማምተው ስለ ወሰኑት ነው ።

የኢትዮጵያውያን አባቶቻችን የሰዓት ቍጥር

፩ኛ፦ በፊቱ ጸጉሜን ሰዓት ቈጣሪው ከክሮስ ተመድቧል።

፪ኛ፦ በ፴፩ ቀን ደቂቃ ቈጣሪው ከንትሮስ ተመድቧል ።

፫ኛ፦ በ፬ ወር (ማለት በ፮ ቀን) የሙሉ ቀን ቈጣሪ ተመድቧል ።

፩ኛ ከክሮስ ፩ ሰዓት ነው ። ፴ ከንትሮስም ፩ ሰዓት ነው ።

ከልኢትና ሣልሲትም ከከንትሮሱ ቍጥር ይታሰባሉ ።

፮ ከክሮስ ፲፪ ሰዓት ነው ። ፩ኛ ፲፪ ደቂቃ ነው ፤ በድሮው ዘመን ግን ፮ ደቂቃ ነው ። 5 × 6 :-30 ይሆናል። ፩ × ፮ ÷ ፴ ይሆናል ። በዛሬው ግን ፯ ደቃቃ ነው ። የቀድሞ አባቶች ቍጥር ይርብ ነው ። የዛሬው ግን ዝርዝር ነው ።

፮ቱ ፲፪ ፴ው ፮ ብለን መግለጻችን ጠጣቱ ትውልድ አውቆ እንዲሠራበት በማሰብ ነው ።

፮ኛ ክፍል ።

ስለ ፀሐይ ከምሥራቅ ወደ ምዕራብ መጓዝ (ጥንታዊው ሳይንስ) ፀሐይ ስአባቶቻችን በተገኘው እውቀት ዘወትር ከምሥራቅ እስከ ምዕራብ የምትጓዝበትን ሁኔታ

አስረድተው ጽፈዋል ይኸውም ከዚህ ቀጥሎ ያለው ጽሑፍ በአጭሩ ያስረዳናል ።

ሠረገላ ፀሐይ እንደምን ነው ቢሉ አውታረ ፀሐይ ፱ሺሕ ከ፱፪ ነው (ሠረገላ መሄጃ መሆኑ ግልጽ ነው) ከ፱ሺሕ ፱፪ አውታር ፯ሺህ ከ፯፪ አውታር እንደ ዘሐ ከምሥራቅ እስከ ምዕራብ የተነጸፈ ነው (የተዘረጋ ነው) ፫ሺሕ ከ፫፪ው አውታር ደግሞ ከሰሜን እስከ ደቡብ እንደ ግራ (እንደ ማግ) የተዘረጋ ነው ።

እንደዚሁም ምሕዋረ ፀሐይ (የፀሐይ መንገድ) ፱፻፲ ነው ። አእጋረ ፀሐይ ፫፻፷ ነው ። ምዕዛረ ፀሐይ ፻፷ ነው ።

መስኩቶችዋ ፯ት በምሥራቅ (የፀሐይ መውጫ) ፯ት በምዕራብ (የፀሐይ መግቢያ) ነው ብለው አባቶቻችን ኢትዮጵያውያን በብዕትም በትምህርትም የደረጁ ስለሆኑ ፀሐይ የምትጓዝ መሆኗን በእርግጥ አስረድተዋል ።

የዛሬው እውቀት ግን ፀሐይ አትንቀሳቀስም ። የምትዘረው መሬት ናት የሚል ትምህርት ዘርግቷል ። በተመልክቶች ዘንድ ግን እንደ ጥንታውያኑ እውቀት ፀሐይ የምትጓዝ መሆኗን ሊያምንበት የሚያስችል የቅርብና በየጊዜው የሚታይ አስረጅ አለን ። ይኸውም በየአንዳንዱ ሰው ቤት ያልሠራ የለም ፤ ቤቱም በምሥራቅና በምዕራብ መስኩቶች አሉት በጥዋት መስኩቱ ሲከፈት ገና ፀሐይ ስትወጣ ብርሃኗ በትክክል በመስኩቱ ገብቶ በመ

www.ethiopianorthodox.org

ጨረሻው ወደ ምዕራብ ባለው ግድግዳ ላይ ያርፋል ። ፀሐይ በጥቂት ጉዞዋን ወደላይ ስትቀጥል ወደ ቤቱ ገብቶ የነበረው ጮራ ጫልጥ ብሎ ዓይናችን እያየ ወጥቶ ይሄዳል ።

እንዲያውም ፀሐዩ አርፎበት የነበረውን የቤቱ ግርግዳ (ወይም ግንብ) ፀሐዩ ለቆ ጥላ ያርፍበታል ። በ፮ ሰዓትም ፀሐይ በትክክል ወደላይ ስለ ወጣች ብርሃኗ ወይም ጮራዋ በቤቱ ጣራ ባለው ቀዳዳ ትክክል ገብቶ ከምድር ቤቱ ላይ አርፎ እናየዋለን ። በ፯ ሰዓትም ብምዕራብ ጥላ አርፎበት የዋለውን ግድግዳ ፀሐይ ያርፍበታል ፤ ጥላውን ያስወገደ የፀሐይ ጉዞ አልፎ በመገኘቱ ነው ። እንዲያውም የምዕራቡ መስኮት ሲከፈት እንደጥዋቱ የፀሐዩ ጮራ ብመስኮቱ ገብቶ በምሥራቅ ወዳለው ግድግዳ ላይ አርፎ እናየዋለን ። በዚህ ጊዜ ይህ ሁኔታ የፀሐይ መጓዝ ምልክት ነውን ? ወይስ የመሬት መዞር ምልክት ነው ? ብለን ብንጠይቅ የገዛ ሕሊናችን ጉዞው የፀሐይ ነው የሚል መልስ ይሰጠናል ። ይህ ምልክት የመሬት መዞር አይደለም ፤ በበኩሌ ስለዚህ የኢትዮጵያውያን አባቶቻችን ምርመራ እርግጠኛ ነው እላለሁ ።

እንደዚሁም ዓለም የተፈጠረበት ቀን ከአዳም ወዲህ አይደለም ቀድሞ የነበረ ነው ልኩ አያታወቅም የሚሉ መምህራን መኖራቸውን እንሰማለን ። ይህም ከኢትዮጵያውያን አባቶቻችን እውቀት የተሠወረ አይደለም ። ይህም ይታወቅ ዘንድ ይህ ዓለም በመጋቢት ፳፱ ቀን እሁድ ተፈጠረ ብለው አስተምረው ጽፈዋል ። በዚህ ጊዜ ፳፰ ቀን ወደ ኋላ መኖሩን ገልጸዋል ። ነገር ግን ኢትዮጵያውያን አባቶቻችን በእውቀትም በቅድስናም የተጠበቁ ስለሆነ መብቱም ስለማይፈቅድላቸው እንደሌሎቹ ነው ብለው ለማስተማር አልፈቀዱም ። ከዚያ በፊትሳ ምን ነበር ብሎ ለሚጠይቃቸውም ፤ ፈጣሪ ራሱ ባወቀ ነው እንጂ እኛ እናውቅም የሚል መልስ ይሰጣሉ ፤ ከዚህ ያለፈ ነገር ነበረ አልነበረም የሚል ድምዕ አልተሰማባቸውምና ።

ይህ የአባቶቻችን እውቀትና ቅድስና ሊጠበቅ ይገባዋል እላለሁ ። ዓለም አያልፍም የሚሉ መምህራንም መኖራቸውን እንሰማለን ። ይህም ከኢትዮጵያውያን አባቶቻችን የተሠወረ አይደለም ። ምክንያቱም በ፱ኛው ክፍል ተመልክት ።

፱ኛ ክፍል ።

በጥንታዊው አቈጣጠር ሁሉም በ፴ በ፴ ነው ያልንበትን ሁኔታ ከዚህ በተለይ አብራርተን እንገልጻለን ። ፩ኛ ፩ድ ክልኢት ፫ ሰከንድ ነው ።

፪ኛ ፩ድ ከንትሮስ ፩ድ ደቂቃ ነው ። (በ፱ኛው ክፍል ከዘመናዊው ጋር በማገናኘት ተጽፏል ፤ አሁን ግን በተለይ ነውና እናስተውል ።)

፫ኛ ፩ድ ኬክሮስ ፯ ደቂቃ ነው ። ፬ኛ ፭ት ኬክሮስ ፩ድ ሰዓት ነው ፭ኛ ፲ ክልኢት ፩ ከንትሮስ ነው ፮ኛ ፯ ከንትሮስ ፩ድ ኬክሮስ ነው ። ፯ኛ ፭ ኬክሮስ ፩ ሰዓት ነው ።

ወረ ብለው አስተምረው ጽፈዋል ። በዚህ ጊዜ ፳፰ ቀን ወደ ኋላ መኖሩን ገልጸዋል ። ነገር ግን ኢትዮጵያውያን አባቶቻችን በእውቀትም በቅድስናም የተጠበቁ ስለሆነ መብቱም ስለማይፈቅድላቸው እንደሌሎቹ ነው ብለው ለማስተማር አልፈቀዱም ። ከዚያ በፊትሳ ምን ነበር ብሎ ለሚጠይቃቸውም ፤ ፈጣሪ ራሱ ባወቀ ነው እንጂ እኛ እናውቅም የሚል መልስ ይሰጣሉ ፤ ከዚህ ያለፈ ነገር ነበረ አልነበረም የሚል ድምዕ አልተሰማባቸውምና ።

ይህ የአባቶቻችን እውቀትና ቅድስና ሊጠበቅ ይገባዋል እላለሁ ። ዓለም አያልፍም የሚሉ መምህራንም መኖራቸውን እንሰማለን ። ይህም ከኢትዮጵያውያን አባቶቻችን የተሠወረ አይደለም ። ምክንያቱም በ፱ኛው ክፍል ተመልክት ።

፱ኛ ክፍል ።

በጥንታዊው አቈጣጠር ሁሉም በ፴ በ፴ ነው ያልንበትን ሁኔታ ከዚህ በተለይ አብራርተን እንገልጻለን ። ፩ኛ ፩ድ ክልኢት ፫ ሰከንድ ነው ።

፪ኛ ፩ድ ከንትሮስ ፩ድ ደቂቃ ነው ። (በ፱ኛው ክፍል ከዘመናዊው ጋር በማገናኘት ተጽፏል ፤ አሁን ግን በተለይ ነውና እናስተውል ።)

፫ኛ ፩ድ ኬክሮስ ፯ ደቂቃ ነው ። ፬ኛ ፭ት ኬክሮስ ፩ድ ሰዓት ነው ፭ኛ ፲ ክልኢት ፩ ከንትሮስ ነው ፮ኛ ፯ ከንትሮስ ፩ድ ኬክሮስ ነው ። ፯ኛ ፭ ኬክሮስ ፩ ሰዓት ነው ።

www.ethiopianorthodox.org

ከዚህ ቀጥለን በየአንዳንዱ ሁኔታውን ይቀጥላል ።
፩ኛ· ፲ ክልኢት በ፫ ሰከንድ ሲበዛ ፲×፫= ፴ ይሆናል ፤
፴ ሰከንድ ፩ሮ ከንትሮስ (ወይም ፩ድ ደቂቃ) ይሆናል።

፪ኛ· ፯ ክንትሮስ ሲበዛ ፯ + ፭ =፲፪ ይሆናል ።
፫ኛ· ፭ ኬክሮስ ሲበዛ = ፭ + ፯=፲፪ ይሆናል ።
፭ ኬክሮስ ፲፪ ክንትሮስ (ወይም) ፲፪ ደቂቃ ነው ።
፩ ክንትሮስ ፲ ክልኢት (ወይም ፲፪ ሰከንዮ) ነው ።
፭ ኬክሮስ ፲፪ ክንትሮስ (ወይም ፩ ሰዓት(ነው ።

በእውኑ ሥልጠኔ ግን ፤

፩ ኬክሮስ ፲፪ ደቂቃ ነው ። . . ፲፪ ክንትሮስም ፭ ደቂቃ ነው ። . . . ፲ ክልኢትም ፭ ሰክንድ ነው ። . . . ፩ ክልኢት ፯ት ሰክንድ ሆነ ማለት ነው ። ፩ዱም ክንትሮስ ፲፪ ደቂቃ ሆነ ማለት ነው ። (ክልኢት ማለት ፯+ ፲=፭ ይሆናል ።) ክንትሮስ ፲፪+ ፲፪=፭ ይሆናል ።) ፩ዱ ኬክሮስም ፲፪ ደቂቃ ሆነ ማለት ነው

፭×፲፪ =፭ ደቂቃ ሆነ ። ከዚህ ቀጥዬ ወጣቱ ትውልድ እንዲያስፋፋውና እንዲሠራበት አስረክቤ አለሁ ።

፲ኛ ክፍል

ጥያቄ በዓላትና አጽዋማት በ፴፭ ቀን እየተዘዋወሩ እንዲውሉ ያደረገ ማነው ጴጥሮስ ነውን ? ማርቆስ ነውን? ድሜጥሮስ ነውን ? ለይተህ አስረዳኝ ?

መልስ. በዓላትንና አጽዋማትን በ፴፭ ቀን እየተዘዋወሩ እንዲውሉ ያደረገ ቅዱስ ድሜጥሮስ ነው ።

ጥያቄ. ከእርሱ በፊትስ በምን ቀን ይውሉ ነበር ፤ አስረዳኝ ? (መልስ) ሰኞም ማክሰኞም ባልተወሰነ ቀን ይውሉ ነበር ።

(ጥያቄ) ባልተወሰነ ቀን ሲውሉ ጥንተ መሠረታቸውን ለቀው ነውን ? ወይስ ሳይለቁ ነው ?

(መልስ) ጥንተ መሠረታቸውን ሳይልቁ ነው ።

(ጥያቄ) መሠረታቸውን ለቀው እንዲውሉ ያደረገበት ምክንያት ምንድር ነው ።

(መልስ) ትንግኤ ፤ ሆሣዕና ፤ ጰራቅሊጦስ ፤ መሠረታቸው አሐዱ ነበር ፤ ሌሎቹም በዓላት እንደዚሁ በየቀናቸው እንዲከብሩ አስበ በማሻሻል መሠረቱን ለቆ እንዲውል (ወይም እንዲከብር) አደረገ ፤ ምክንያቱ ይህ ነው ።

(ትርፍ) ጥያቄ ሊከበር የሚገባው ሥራው ነውን ። ወይስ ቀኑ ነው ? ።

(መልስ) በእውነቱ ሊከበር የሚገባው ሥራው ነው እንጂ ቀኑ አይደለም ።

(ጥያቄ) በአንድ ወገን መሠረቱ ሲለቅ ፤ በአንድ ወገን ደግሞ ባልተሠራበት ወራት ተሠራበት ብሎ ማክበር ስሕተት አይሆንም ወይ ።

መልስ በማሻሻልና ዘመስማማት የተወሰነ ስለሆነ ስሕተት አይሆንም ።

(መጀመሪያው ጥያቄ)

www.ethiopianorthodox.org

ጥያቄ. ጌቱ ቀን ጻጉሜን በዓመት በዓመት የሚገኙ እንዲሁም በ፬ ዓመት በ፬ ዓመት የምትገኝ ጄኛዪቱ ጻጉሜን ከምን የተገኙ ናቸው አስረዳኝ ።

መልስ አባቶቻችን ኢትዮጵያውያን እናዳስረዱን ከዓ የር ምርመራ ፀሐይ ከጨረቃ በልጣ ከምታበራው ታስበ የተገኘ ነው ።

ጥያቄ. የአየር ምርመራና የፀሐይ ብልጫ ያስገኘው ይህ ብቻ ነውን ? ወይስ ሌላ አለ ? ለይተህ አስረዳኝ ?

መልስ ፭ኛ ከ፭ ኬክሮስ የተገኘ ጄት ሕፀፅ አለ፣ ፭ኛ ከ፭ ግልሲት በጄ፱ ጓመት መጨረሻ የምትገኝ ሄና ጻጉሜን አላች ይላሉ ።

ጥያቄ. አለች የተባለችው ፭ኛ ጻጉሜን እንደ ጌቱ ጻጉሜን ከዓመት አግብተው ቁጥረዋታልን ? ወይስ አል ቈጠሯትም አስረዳኝ ?

መልስ. ኢትዮጵያውያን አባቶቻችን የእውቀት ደረ ጃቸውን ለመግለጽ አለች ብለው የምትገኝበትን ሁኔታ አብራርተው ጻፉ እንጂ ከዓመት አግብተው አልቈጠሯ ትም ።

ጥያቄ. የጄኛዪቱ ጻጉሜን ቀኖጥር ታውቋል ከዓ መት አግብተው አይቀጠሯት እንጂ በአሷ ቀኖጥር ከልደተ ክርስቶስ ፀሬትና ከልደተ ክርስቶስ ወዲህ እስከ ዛሬ (ማለት እስከ ፲፱፻፺፯ ዓ ም) ስንት ቀን እንደሆነች ለይተህ አስረዳኝ ።

መልስ ከቀኖጥር አልገባችም እንጂ ከልደተ ክርስቶስ በፊት ፱ ቀን ከ፲ ኬክሮስ ውና ነበር፣ ከልደተ ክርስቶስ ወዲህም ማለት እስከ ፲፱፻፺፯ ዓ ም ፫ ቀን ከ፲፭ ኬክሮስና ከ፴፯ ክልኢት ውናለች ። በጠቅላላው ፲፪ ቀን ከሜ፩ ኬክሮስ ከ፴፯ ክልኢት ውናለች ማለት ነው ።

ጥያቄ ፣ በጥንቱ አነጋገር ኬክሮስ ማለት ምን ማለት ነው ?

መልስ. የሰዓት ቈጣሪ ማለት ነው ።

ጥያቄ ከንትሮስ ማለትስ ምን ማለት ነው ?

መልስ. የደቂቃ ቈጣሪ ማለት ነው ።

ጥያቄ. ክልኢት ማለትስ ምን ማለት ነው ?

መልስ. ሰከንድ ማለት ነው ።

ጥያቄ. ግልሲት ማለትስ ምንድር ነው አስረዳኝ ?

መልስ የሰከንድ ሰከንድ ማለት ነው ።

፲፩ኛ ክፍል ።

ጥያቄ. ኢትዮጵያውያን አባቶቻችን የሚሰብ እውቀት የተማሩት ከቅዱስ ድሜጥሮስ ነውን ? ወይስ ከእርሱ በፊት አዋቂዎች ኑረዋል ።

መልስ. ኢትዮጵያውያን አባቶቻችን እውቀታቸው ከጥንት ነው እንጂ የድሜጥሮስ ብቻ አይደለም ።

ጥያቄ በዘመነ ብሉይ ኢትዮጵያውያን የበዓላትና የአጽዋማት ቀኖጥር (ማለት የሚሣብ መጽሐፍ) ነበራቸውን ?

መልስ በሚገባ የበዓላትና የአጽዋማት ቀኖጥር የተጠናቀቀ እውቀትና መጽሐፍ ነበራቸው ፣ አሁንም አለ ።

www.ethiopianorthodox.org

ጥያቄ፦ የበዓላተ አሪትና የአጽዋማተ አሪት የቀኖተ
ውቸ መነሻና መድረሻ ምን ይባላል ?

መልስ፦ የቀኖተራቸው መነሻ መጥቅዕ መድረሻው
ተውሳክ ይባላል ።

ጥያቄ፦ ተውሳክ ማለትና መጥቀዕ ማለት ምንድ
ነው ።

መልስ፦ መጥቅዕ ማለት ደወል ወይም ነጋሪት ነው ።
ተውሳክ ማለትም ተጨማሪ ማለት ነው ።

ጥያቄ የቀኖተር መነሻ ሲሆን ለምን መጥቅዕ ተባለ

መልስ፦ ደወልና ነጋሪት በተመቱ ጊዜ ተፈላጊው
ሕዝብ እንዲሰበሰብ ይህም መጥቅ ተፈላጊዎቹን በዓላት
ንና አጽዋማትን በማስገንዘቱ ነው ።

ጥያቄ፦ በዓላተ አሪት እንደ በዓላተ ወንጌል በመጥቅ
በተውሳክ ዕለት እንዲሁም በየተውሳክቸው ተጨምሮ
ይቄጠራሉን ? ወይስ ልዩነት አላቸው ለይተህ አስረዳኝ ።

መልስ፦ በዓላተ አሪት እንደ በዓላተ ወንጌል ቁጥር
ተውሳክ ዕለት የላቸውም በመጥቅና በተውሳክቸው ብቻ
ይቆጠራሉ ።

ጥያቄ በዓላተ አሪት ወደላይ ሲወጡ የሚውሉበት
ቀንና ወደታች ሲወርዱ የሚውሉበት ቀን (ማለት ኢየሳ
ርጉ ኢይወርዱ) ማመላለሻቸውን እንደ በዓላተ ወንጌል
የተወሰነ ነውን ? ወይስ ውሳኔ የለውም አስረዳኝ ።

መልስ የተወሰነ መመላለሻ ፸፱ ቀን አላቸው ።

ጥያቄ የበዓላተ ወንጌልስ መመላለሻቸው ስንት
ቀን ነው ?

መልስ የበዓላተ ወንጌል መመላለሻ ፴፭ ቀን ነው ።

ጥያቄ ይህ ልዩነት የፈጠረበት ምክንያት ምንድ
ነው ተጨማሪውስ ስንት ነው

መልስ በሐዲስ ዘመን ቅዱስ ድሜጥሮስና በዘመኑ
የነበሩ ሊቃውት ተስማምተው በማሻሻል ከመጥቅዕ ጋራ
የሚቈጠር ተውሳክ ዕለት ስለጨመሩ የበዓላተ ወንጌልን
መመላለሻ ፯ት ቀን ጨምረው በ፴፭ ቀን እንዲመላ
ለሱ ስለ ወሰኑ ነው ።

ጥያቄ በማሻሻል የተወሰነ ሁሉ ይጠቅማልን

መልስ እንደ ጥንታውያን አባቶቻችን ሳይነቃቀፉ
በማሻሻል የተወሰነ ሁሉ ይጠቅማል ።

፲፪ኛ ክፍል ።

ጥያቄ በዓላተ አሪትና በዓላተ ወንጌል ወደላይ ሲወ
ጡና ወደታች ሲወርዱ የሚታወቅበት ውሳኔ አለን ወይስ
የለም ለይተህ አስረዳኝ ።

መልስ የተወሰነ አለ ። ይኸውም ወደታች የሚወር
ርዱበት መጨረሻ መጥቅዕ ፲፭ ሲሆን መስከረም ዓርብ
ሲብት በዓለ ሙጥቅዕ መስከረም ፲፭ ቀን ዓርብ ሲውል
በታችኛው የመጨረሻ ቀናቸው ይውላሉ ።

www.ethiopianorthodox.org

ወደላይ የሚወጡበትም መጨረሻ ቀን መጥቅ ፲፫ ሲሆን መስከረም ቅዳሜ ሲብት በዓለ መጥቅዕ ጥቅምት ፲፫ ቀን ቅዳሜ ሲውል በላይኛው የመጨረሻ ቀናቸው ይውላሉ ። ውሳኔያቸው ይህ ነው ።

ጥያቄ ፩ኛ መጥቅዕ ፲፭ ሁኖ መስከረም ከእሁድ እስከ ሐሙስ ሲብት በዓለ መጥቅዕም በነዚሁ ቀን ሲውል ወደታችኛው የመጨረሻ ቀናቸው ይወርዳሉን ? ፪ኛ እንደዚሁም መጥቅዕ ፲፫ ሁኖ መስከረም ከእሁድ እስከ ሐሙስ ሲብት በዓለ መጥቅዕ ጥቅምት በነዚሁ ቀኖች ሲውል ወደ ላይኛው የመጨረሻ ቀናቸው ይወጣሉን ? ለይተህ አስረዳኝ

መልስ በ፲፭ መጥቅዕ ጊዜ በዓላተ አሪት ወደታችኛው የመጨረሻ ቀናቸው አይወርዱም እንጂ በተወሰነላቸው ፳፱ ቀን ውስጥ ወደ ታችኛው ይውላሉ ። እንደዚሁም በዓላተ ወንጌል በተወሰነላቸው ፴፭ ቀን ውስጥ ወደታችኛው ይውላሉ ። በ፲፫ መጥቅዕ ጊዜም በዓላተ አሪትና በዓላተ ወንጌል ወደ ላይኛው የመጨረሻ ቀናቸው አይወጡም እንጂ በተወሰነላቸው በዓላተ አሪት በ፳፱ ቀን ውስጥ ፣ በዓለተ ወንጌል በ፴፭ ቀን ውስጥ ወደላይኛው ቀናቸው ይውላሉ ።

ጥያቄ የ፯ኛዩቱ ጳጉሜን ቍጥር በ፬ት ዓመት መጨረሻ የምትውልበትን ሁኔታ ዘርዝረህ አስረዳኝ ?

መልስ በአሁኑ እንጀምር ማለት በ፲፱፻፶፯ ዓ. ም. መስከረም ፴ ቀን ፩ድ ኬክሮስ ከ፲፭ ካልኢት ያልፋል

በዚሁ ቍጥር እስከ ታኅሣሥ ፴ ቀን ፭ ኬክሮስ ይሆናል ። ፭ ኬክሮስም ፩ ሰዓት ነው ፤ በ፲፪ኛው ወር ነሐሴ ፴ ቀን ፲፭ ኬክሮስ ይሆናል ፲፭ ኬክሮስም ፫ ሰዓት ነው ይህ ፫ ሰዓት በዘመነ ዮሐንስ ተሠርቶበት አልፍል በዚሁ አቈጣጠር በ፲፱፻፶፱ ዓ ም በዘመነ ሉቃስ ነሐሴ ፴ ቀን ፲፪ ሰዓት ይሞላል ፤ በዓመት በዓመቱ ፫ት ፫ት ሰዓት ተሠርቶበት ያለፈ ነው ።

ጥያቄ በዓመት በዓመቱ ፫ ሰዓት ተሠርቶበት ያለፈ ከሆነ ለምን በ፬ኛው ዓመት ፮ተኛ ጳጉሜን ተብሎ ተቈጠረ ።

መልስ አባቶቻችን ተስማምተው የወሰኑት ስለሆነ ተሰብስቦ በ፬ኛው ዓመት ፩ ቀን ተብሎ ተቈጠረ ።

፲፫ኛ ክፍል ።

ጥያቄ ጥንታውያን አባቶችቻን ፀሐይ ትጓዛለች ይላሉ ። የዛሬው ትውልድ ደግሞ መሬት ትዞራለች እንጂ ፀሐይ አትንቀሳቀስም ይላል ፤ አንተስ ምን ይመስልሃል ?

መልስ ፀሐይ ጥዋት ከምሥራቅ ስትወጣ ማታም ወደ ምዕራብ ስትገባ በዓይኔ እያየሁ ከዚሁም ላይ የቤታችን መስኮትና ያረፍኩበትን የማንኛውም ጥላ በትንሽ ደቂቃዎች ውስጥ በፀሐይ መጓዝ ምክንያት ሲዘዋወር እያየሁ ይህ ሁኔታ የመሬት መዞር ነው እንዲህ ያደረገው አልልም በበኩሌ እንደ አባቶቻችን ጉዞው የፀሐይ ነው እላለሁ ።

www.ethiopianorthodox.org

ጥያቄ ኢትዮጵያውያን አባቶቻችን ጉዞውን ለፀሐይ ይስጡ እንጂ በምሥራቅ ፮ት መስከት በምዕራብ ፮ት መስከት የፀሐይና የጨረቃ በር መኖሩን ገልጸዋል ። እንደዚሁም በ፲፱ በ፲፱ ዓመት እየዘሩ በ፩ኛው በር የሚገኙ መሆናቸውን በጉልህ አስረድተዋል ። በዚህ ጊዜ ፀሐይና ጨረቃ ናቸውን መንገዳቸውን እየለቀቁ የሚዘሩት ወይስ በሮቹን የያዘች መሬት ናትን የምትዘረው በበኩልህ የዚህ ሁኔታ ምን ይመስልኻል ።

መልስ ፤ ከዚህ በላይ የተዘረዘሩት ጥያቄዎች አባቶቻችን በእርግጥ አስረድተዋል ሲያስረዱም ፀሐይና ጨረቃ ዙረው ይገናኛሉ ነው ያሉት ፤ ሁኖም ይህ መሠረቱን ያለቀቀ አስተያየት በበኩሌ የዛሬው ትውልድ እውቀቱን በማሻሻል ወደከፍተኛ እውቀት የደረሰ ስለ ሆነ መሬት ትዘራለች ብሏል እኔም ለአሁኑ ጥያቄ ።

እንደ አሁኑ ትውልድ በሮቹን የያዘች መሬት ትዘር ይሆናል እላለሁ ።

ጥያቄ ዓለም የተፈጠረበት መጋቢት ወር ሲሆን በኢትዮጵያችን የዘመን መለወጫ መስከረም ፩ ቀን የሆነበት ምክንያት ምንድር ነው ።

መልስ በቅዱስ ድሜጥሮስ ሐሳብ በዘመኑ የነበሩ ሊቃውንትና ሕዝብ ተስማምተው በማሻሻል የዘመን መለወጫው መስከረም ፩ድ ቀን እንዲሆን ስለ ወሰኑ ነው እንጂ እንደ አባቶቻችን ቍጥር አጀማመርስ የዘመን መለ

ወጫ መጋቢት መሆን ነበረበት ። ነገር ግን ታውቆ የተወሰነ ስለሆነ ነው ።

ጥያቄ በጥንታውያን አባቶቻችን ሰዓት ሲቈጥሩ የሰዓት ቈጣሪውን ምን ይሉት ነበረ ፫ የደቂቃና የስከንድ ቈጣሪን ምን ይሉት ነበር ።

መልስ የሰዓት ቈጣሪውን ኬክሮስ ይሉት ነበር ፤ የደቂቃ ቈጣሪውን ከንትሮስ የሰከንድ ቈጣሪውን ካልኢት ይሉት ነበር ።

ጥያቄ በጥንቱ አቈጣጠር ኬክሮስ ስንት ደቂቃ እንደሆነ ከንትሮስም ስንት ደቂቃ እንደሆነ ካልኢትም ስንት ስከንድ እንደሆነ ለይተህ አስረዳኝ ።

መልስ ኬክሮስ ፮ ደቂቃ ነው ከንትሮስም ፭ድ ደቂቃ ነው ካልኢትም ፫ ስከንድ ነው ።

ነገር ግን በዛሬው ቍጥር ፱ት ፱ት ይሆናል ፴ ደቂቃ ፭ድ ሰዓት የነበረው ፷ ደቂቃ ማለት ነው ።

ከዚህ ቀጥሎ አስተማሪው በመጽሐፉ ያለ ሁሉ ።

ጥያቄና መልስ እያዘጋጀ ሊያስተምር ይችላል አስጀምሮ ላስፈጸመን አምላክ ክብር ምስጋና ይግባው አሜን ።

ይቀጥላል

www.ethiopianorthodox.org

ማሳሰቢያ ።

፩ኛ ፤ በ፪ኛው መጽሐፍ በ፬ኛው ክፍል ላይ ከገጽ ፲፫ት ስለ ጥንታዊው ቍጥር አከፋፈል ዝርዝር የ፩ዱን ክፍል ፲፰፻፰፬ ፤ ብቻ የአከፋፈሉን ሁኔታ ይገልጻል እንጂ ጠቅላላውን የ፬ቱ ክፍል አልተገለጸም ። ፪ኛ ስለ ፮ኛዪቱ ጳጉሜን አቈጣጠር ከገጽ ፳፯ ጀምሮ እንደተዘረዘረው በ፬ት ዓመት ውስጥ ፲፪ ሰዓት ተሠርቶበት ያለፈ መሆኑን ይገልጻል ። ፲፪ቱ ሰዓት በየጊዜው ያለፈ ከሆነ በምን ምክንያት ሌላ ተጨማሪ ፲፪ ሰዓት (ማለት ፩ድ ቀን) ተጨምሮ እንዲቈጠር ተደረገ በማለት ሁለቱ ወጣቶች የጠየቁትን ጥያቄ በማመስገን ሁኔታውን እንገልጻለን ።

፩ኛ እንደ አባቶቻችን ቍጥር ዓለም ከተፈጠረ እስከ ዛሬ ድረስ (ማለት እስከ ፲፱፻፶፯ ዓ፡ ም፡) ፯ ሺህ ፬፻፶፯ ዘመን ሆኖአል የዚህም ንባብ በ፸፻ ወ ፬፻ ፶ወ፯ ዓመተ ዓለም ተብሎ ይነበባል ። (፯ሺህ ፬፻፶፯ ዘመን ማለት ነው) አሁንም ይህነኑ እንደ ጥያቄው ከ፬ት ከፍለን እናሳያለን ።

ጠቅላላውን አከፋፈል ።

፲፻ ፰፻፰፬ = ክፍል

፸፬፻፶፯ ፡ ፬| ጊዜ (የተከፈለበት)

፵፻
፴፬፻
፴፪፻
፪፻፶
፪፻፵
፲፯
፲፯

ለ፬ቱ ልክ ይደርሳል የተባለውን ሁኔታ

አከፋፈሉ ይህ ነው ። የመጀመሪያው ክፍል ፲፻ (ማለት ፩ሽህ) ሁለተኛ ክፍል ፰፻ ሦስተኛ ክፍል ፰ አራተኛ ክፍል ፬ት ነው ። አሁን በተሻለ ሁኔታ እናሳያለን (ለየአንዳንዱ ክፍል) ፲፰፻፰፬

፲፰፻፰፬ (ጠቅላላ) ፸፬፻፶፯ ፡ ፬ ጊዜ

፵
፴፬፻
፴፪፻
፪፻፶
፪፻፵
፲፯
፲፯

የአንዱ ክፍል አሠርቱ ወሰመንቱ ምዕት ሥሳ ወአርባዕቱ ተብሎ ይነበባል (ሽህ ፰፻፰፬ ማለት ነው) ጠቅላላውም ሲቈጠር ወይም ሲነበብ በሰብአ ምዕት ወአርባዕቱ ምእት ሃምሳ ወስድስቱ ዓመተ ዓለም ተብሎ ይነበባል ማለት ነው ።

በሥልጣኔው ቍጥር አከፋፈል 1864 የአንዱ ክፍል

ጠቅላላ ቍጥር 7456 ፡ 4 =

4
34
32
25
24
16
16

www.ethiopianorthodox.org

ስለ ሂሣቡ ሁኔታ ይህ ነው ። ስለ ስድስተኛይቱ ጳጉሜን ግን አባቶቻችን ተስማምተው አንዱን ቀን በ፬ ኛው ዓመት ሁል ጊዜ ጌተኛ ጳጉሜን ይሁን ብለው ስለ ወሰኑ ነው እንጂ ሰዓቱስ በእግዚአብሔር እጅ ስለሆነ በጊዜው ይመራበታል እንጂ ሰብስቦ ለማቄየት ለማንም አይቻለውም ምን ጊዜም በመስማማት የሚሠራ ሁሉ የጸና ነው ።

ከዚህ የበለጠ (ማለት ከመስማማት) ማስረጃ የለምና መስማማትን መሠረት አድርገን እንሥራ ።

መልሱ ይህ ነው ።

ከመምህር ኪዳነ ማርያም ገብረ ሕይወት ተዘጋጅተው የታተሙ መጻሕፍት ።

፩ኛ የዴር ሡልጣንና ጎልጎታ የኢትዮጵያ ገዳም አስ ረድ በኢየሩሳሌም በ፲፱፻፱ ዓ. ም.

፪ኛ ርትዕት ይእቲ ሃይማኖቶሙ ለቅዱሳን አበዊነ በ፲፱፻፲፱፪ ዓ. ም.

፫ኛ ስለ ዴር ሡልጣን የኢትዮጵያ ርስትነት በ፲፱፻፲፱፫ ዓ. ም.

፬ኛ ፩ኛ መጽሐፍ ማሻሻል የተለመደ ሕግ ነው በ፲፱፻፲፱፯ ዓ. ም.

፭ኛ ፪ኛ መጽሐፍ ማሻሻል የተለመደ ሕግ ነው ። በ፲፱፻፳፯ ዓ. ም መስከረም ፯ ቀን ።

፮ኛ ፫ኛ መጽሐፍ ማሻሻል የተለመደ ሕግ ነው በ፲፱፻፳፯ ዓ. ም ጎንደር ፲፯ ቀን ታተመ ።

መምህር ኪዳነ ማርያም
ገብረ ሕይወት ።

ዲያቆን ሰለሞን ዮሐንስ
0911860113
0111/271609
D.N Solomon Yohannes
www.ethiopianorthodox.org

ማ ረ ሚ ያ ።

ተራ ቁ.	ግድፈት	እርም	ገጽ
፩	ነነዊ ጸመ ሐዋርያት	ነነዊ ዐቢይ ጾም	
	ከሰኞ	ጾመ ሐዋርያት ከሰኞ	፭
፪	፯ቱ ጳጉሜን	፯ኛይቱን ጳጉሜን	፲
፫	፫ቋቋ	፫ደቋ	፲፪
፬	እናዳስረዱን	እንዳስረዱን	፴፪
፭	አስረዳኝ	አስረዳኝ	»
፮	፫ የደቂቃና የሰከንድ	፫ኛ የደቂቃና የሰከንድ	፴፱

www.ethiopianorthodox.org